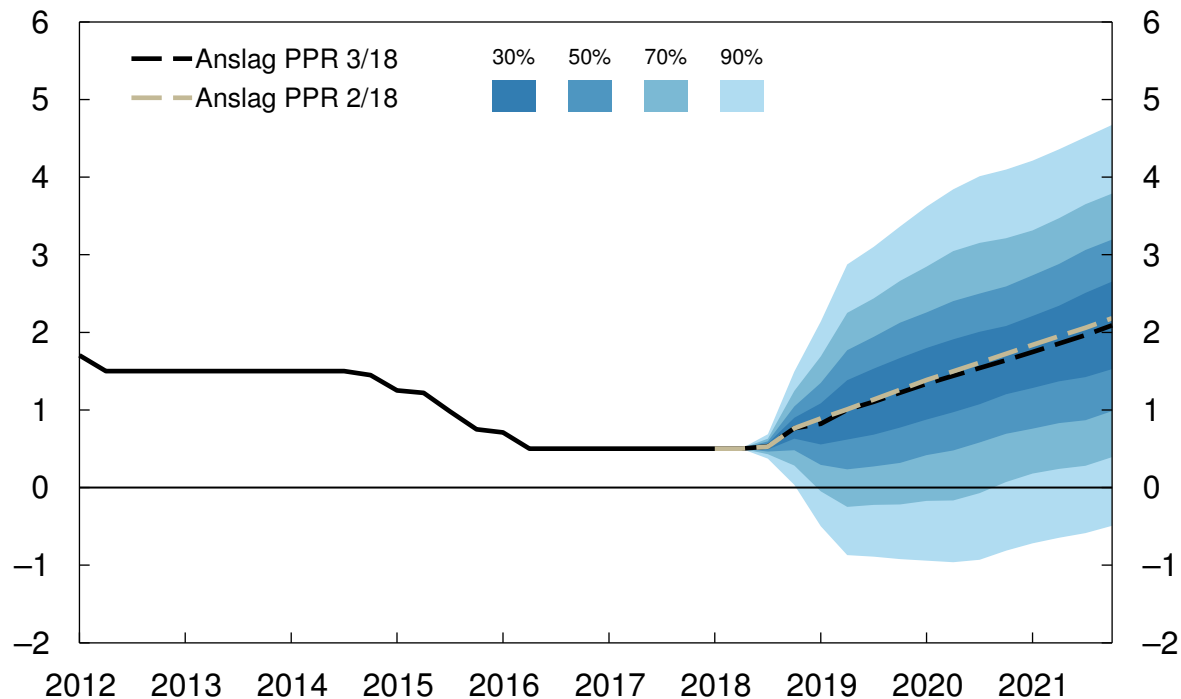

Figur 1.1a Styringsrenten med usikkerhetsvifte¹⁾.
Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021²⁾

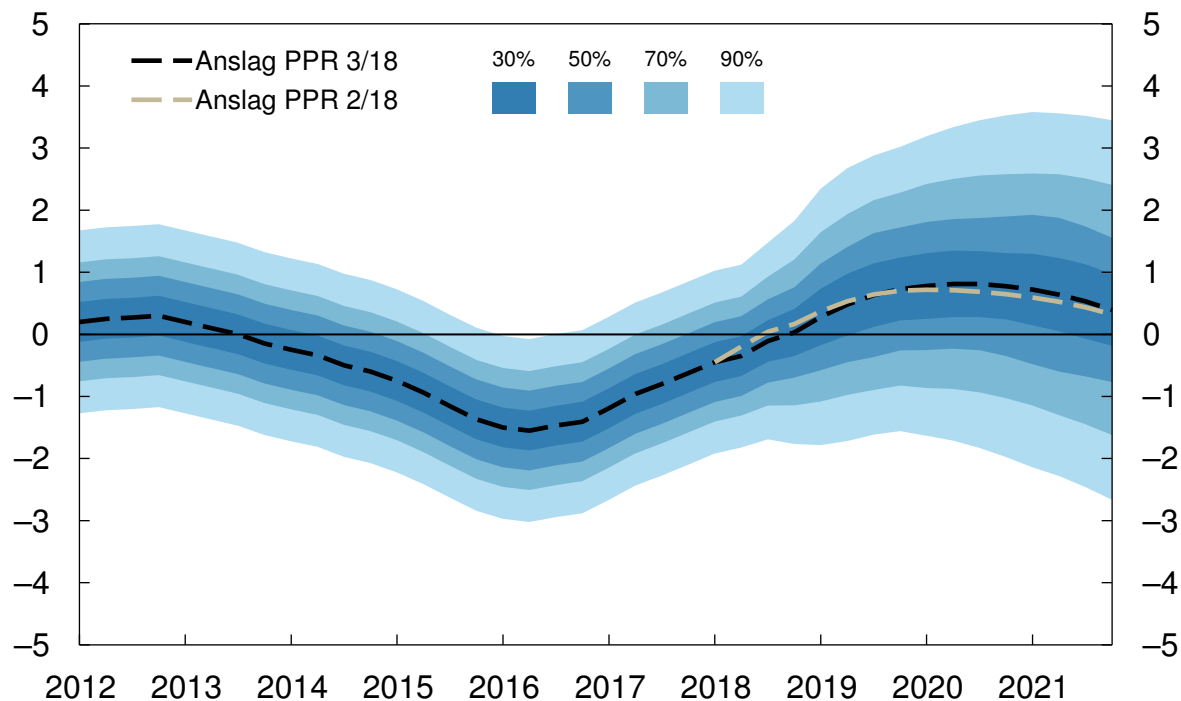

1) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Den tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilde: Norges Bank

Figur 1.1b Anslag på produksjonsgapet¹⁾ med usikkerhetsvifte²⁾.
Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021

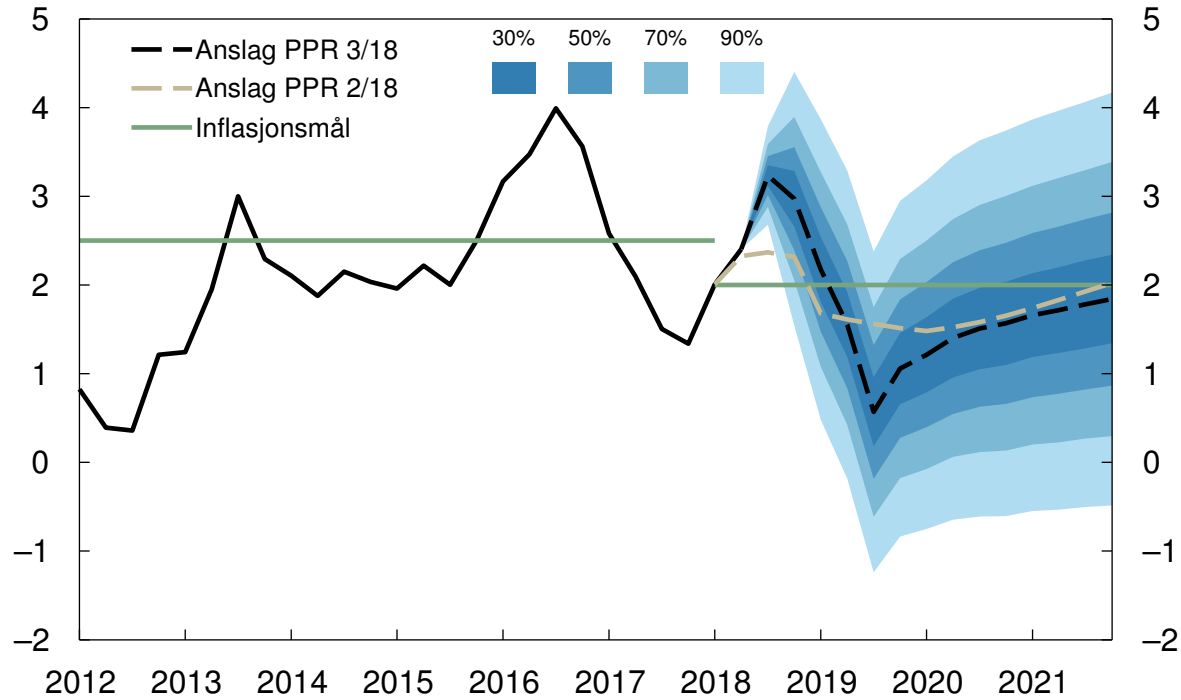

1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge.

2) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO.

Kilde: Norges Bank

Figur 1.1c Konsumprisindeksen (KPI) med usikkerhetsvifte¹⁾.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021²⁾

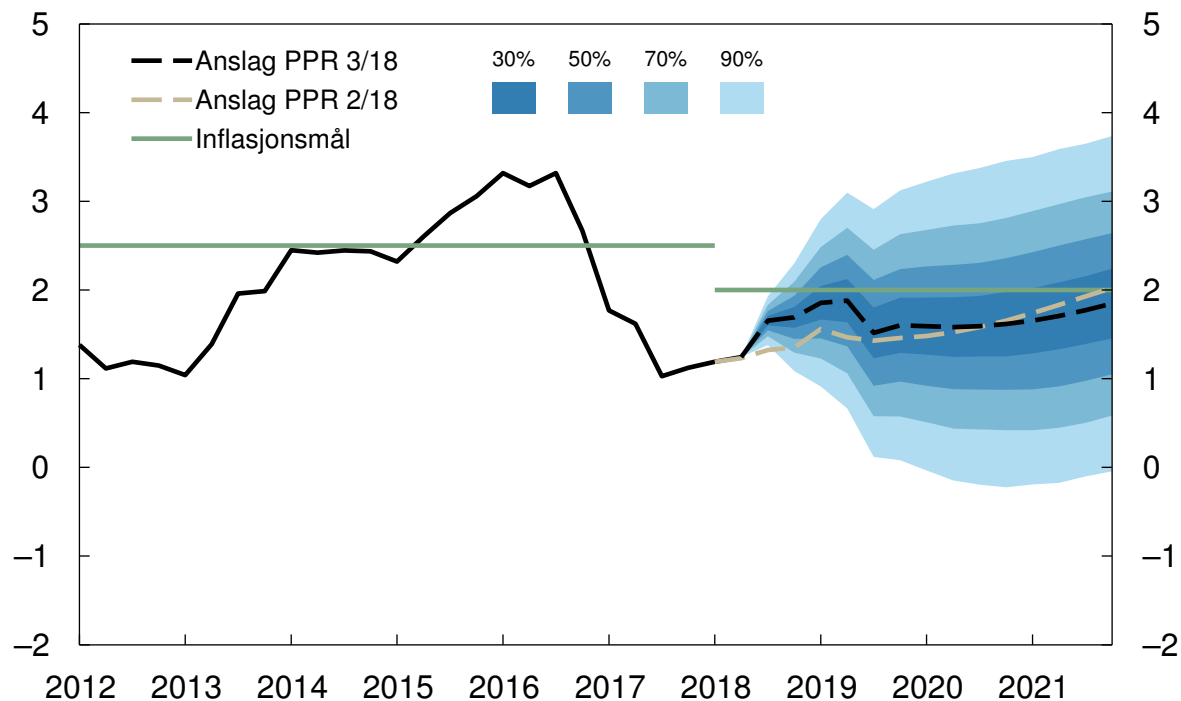

1) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.1d KPI-JAE¹⁾ med usikkerhetsvifte²⁾.
 Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021³⁾

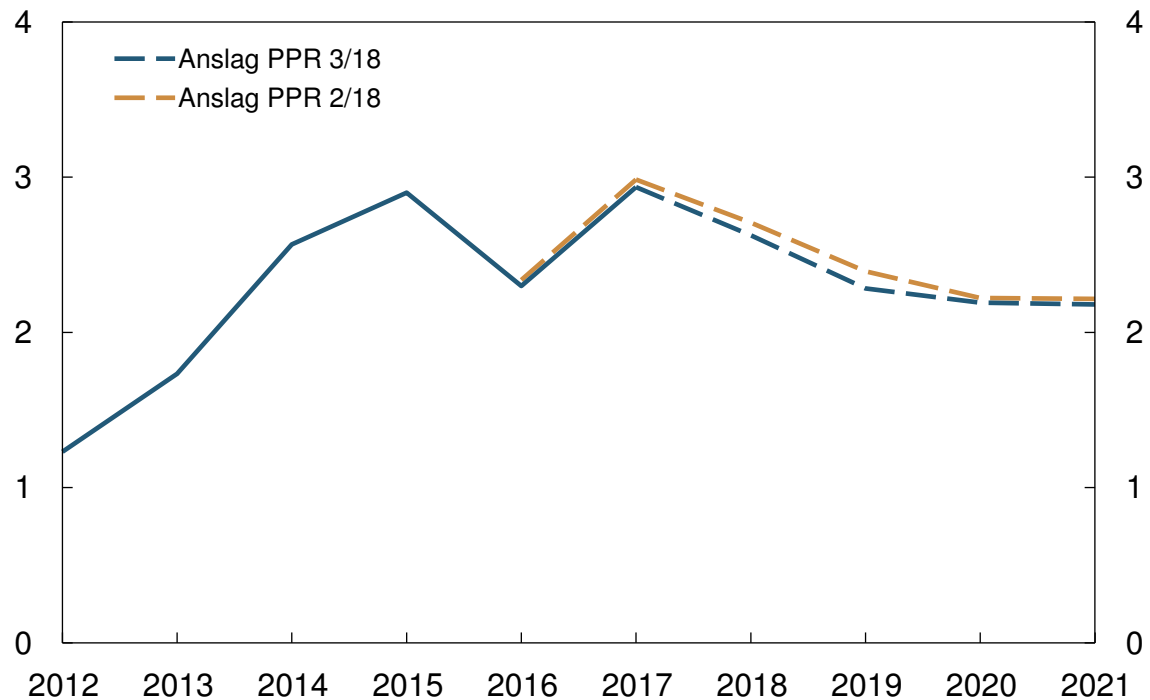
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO.

3) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.2 BNP hos handelspartnerne.¹⁾ Årsvekst. Prosent. 2012 – 2021²⁾

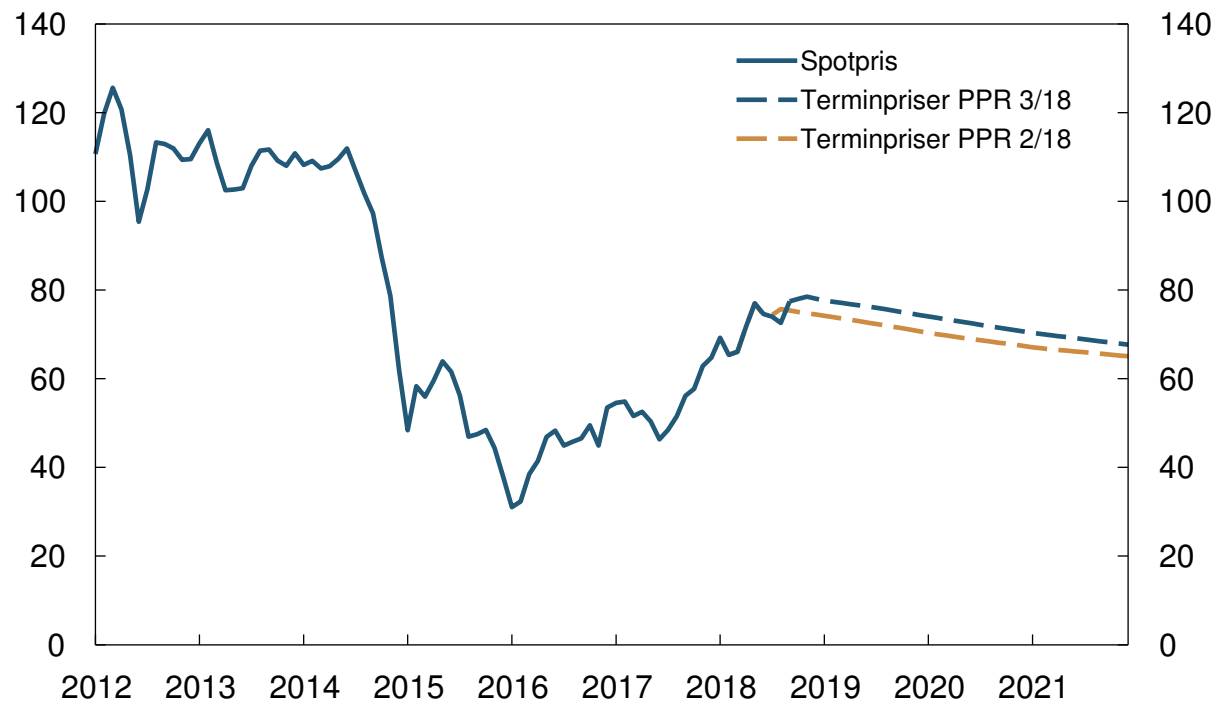

1) Eksportvektet. 25 viktige handelspartnere.

2) Anslag for 2018 – 2021.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.3 Oljepris. ¹⁾ USD per fat. Januar 2012 – desember 2021 ²⁾

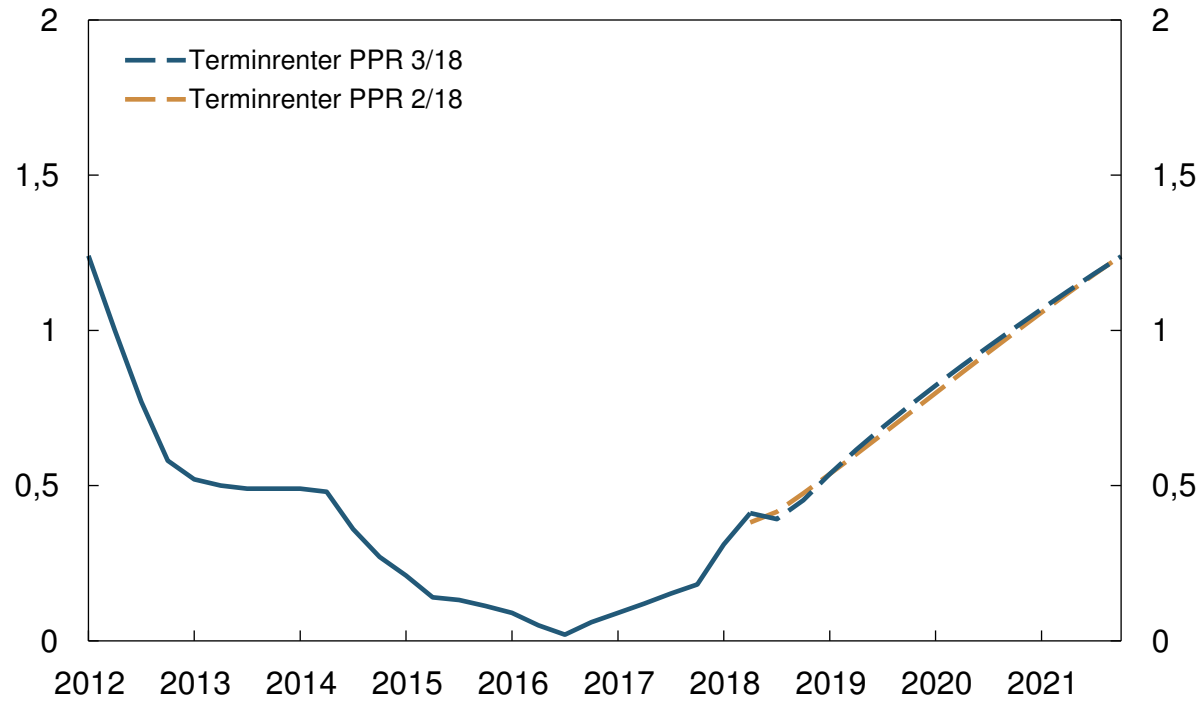

1) Brent Blend.

2) For terminpriser vises gjennomsnittet av terminprisene i perioden 11. juni – 15. juni 2018 for PPR 2/18 og i perioden 10. september – 14. september 2018 for PPR 3/18.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.4 Tremåneders pengemarkedsrenter hos handelspartnerne.¹⁾
Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021²⁾

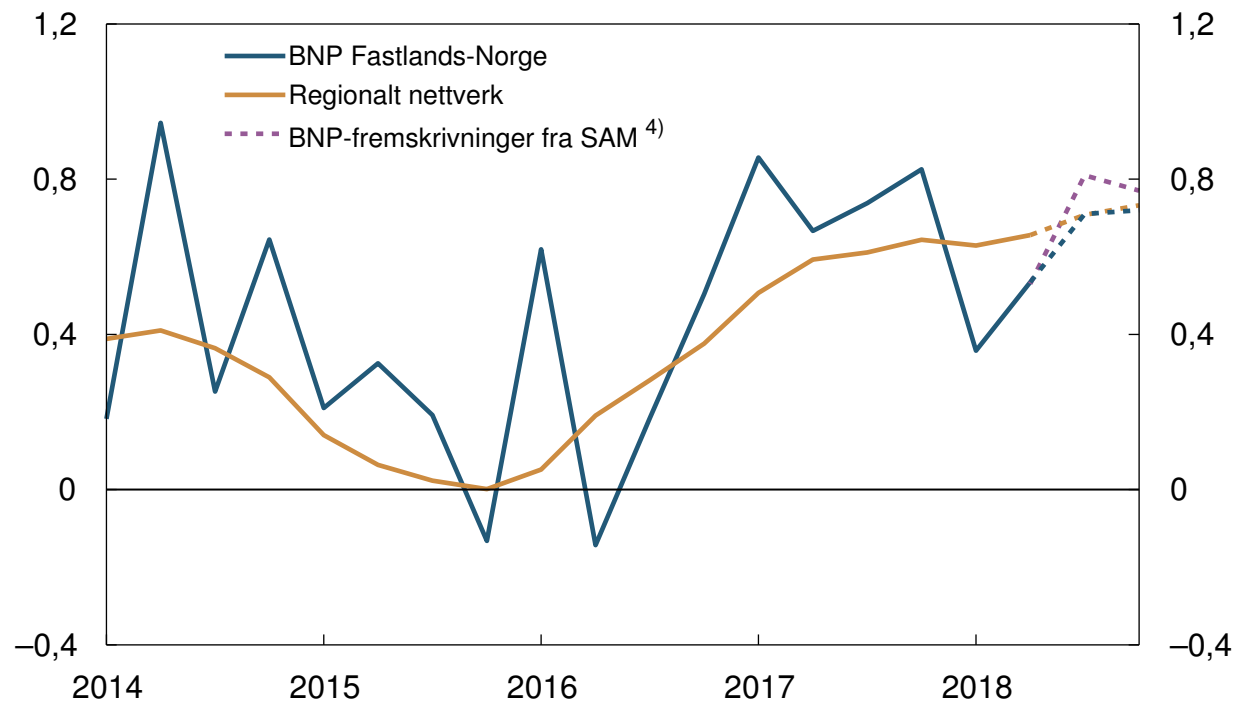

1) Basert på pengemarkedsrenter og renteswapper. Beregningen er beskrevet i Norges Bank (2015) «Beregning av aggregatet for handelspartnernes renter». *Norges Bank Memo 2/2015*.

2) Terminrenter beregnet per 15. juni 2018 for PPR 2/18 og per 14. september 2018 for PPR 3/18.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.5 BNP for Fastlands-Norge¹⁾ og Regionalt nettverks indikator for produksjonsvekst²⁾. Kvartalsvekst. Prosent. 1. kv. 2014 – 4. kv. 2018³⁾

1) Sesongjustert.

2) Rapportert produksjonsvekst siste tre måneder konvertert til kvartalstall. Kvartalstallene er beregnet som en sammenvekting av tremånederstall basert på når intervjuene er foretatt. For 3. kv. 2018 er forventet vekst i produksjon en sammenvekting av rapportert vekst siste tre måneder og forventet vekst neste seks måneder målt i august. For 4. kv. 2018 er forventet vekst neste seks måneder målt i august.

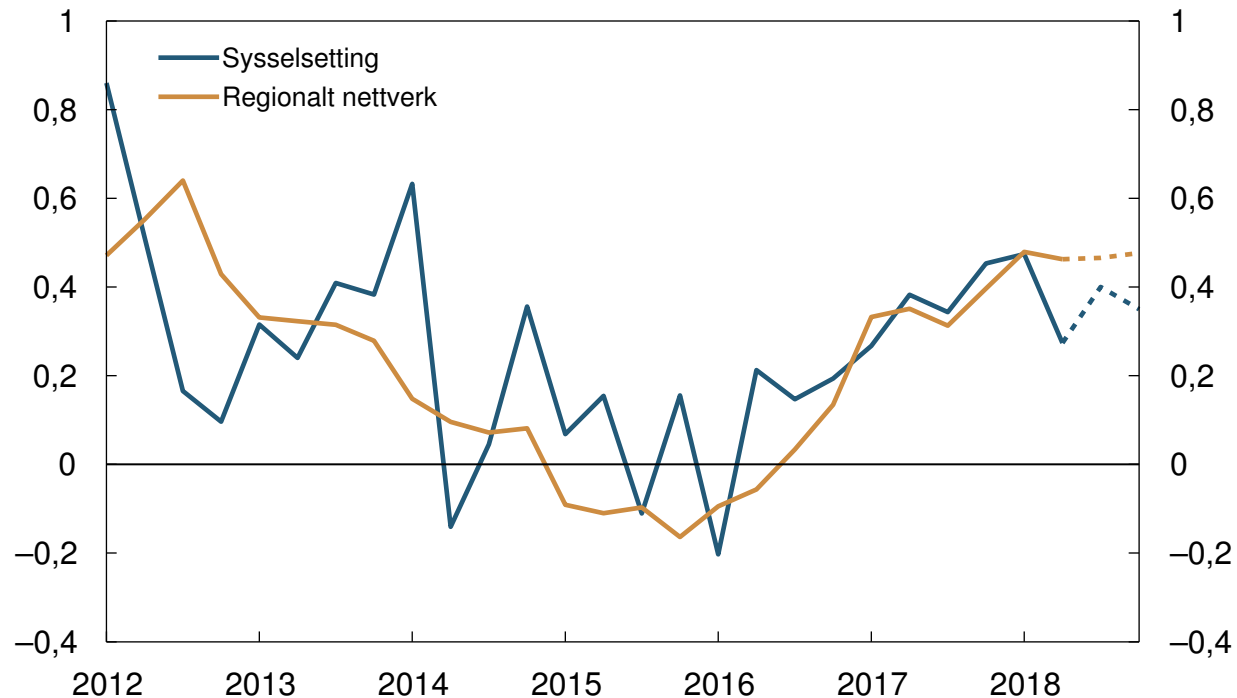
3) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2018 (stiplet).

4) System for sammenveiging av kortidsmodeller.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.6 Sysselsettingsvekst ifølge KNR¹⁾ og Regionalt nettverk²⁾.
Kvartalsvekst. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2018³⁾

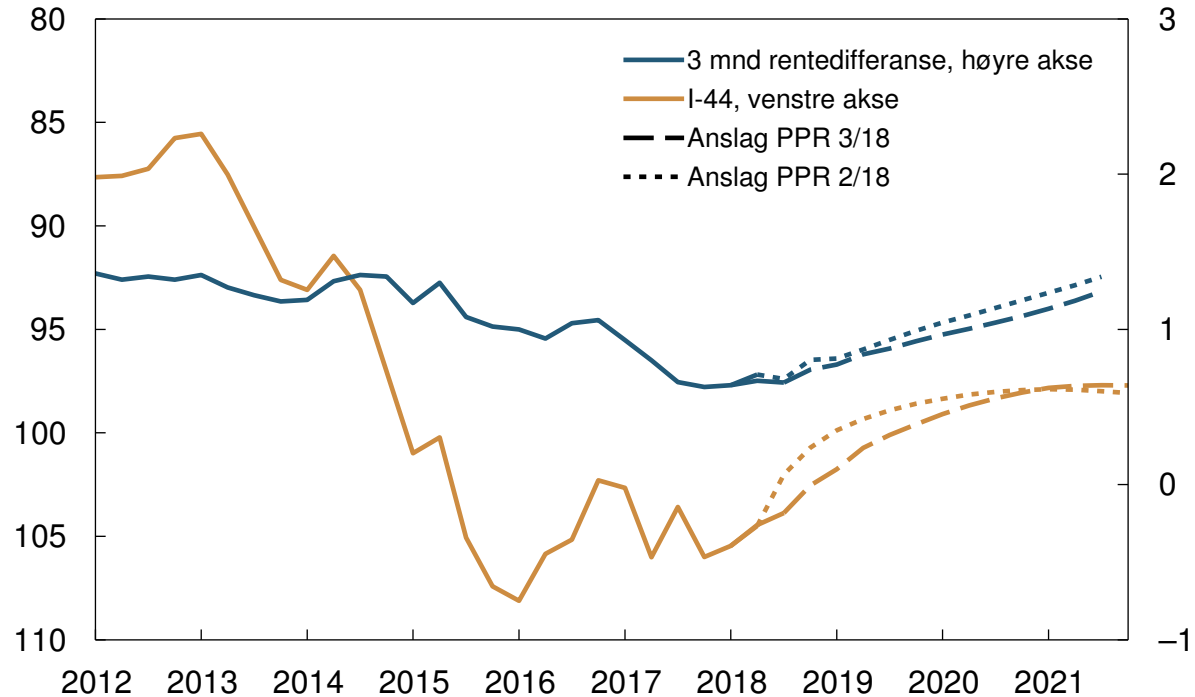
1) Kvartalsvis nasjonalregnskap.

2) Rapportert sysselsettingsvekst siste tre måneder konvertert til kvartalstall. Kvartalstall er beregnet som en sammenvekting av tremånederstall basert på når intervjuene er foretatt. For 3. kv. 2018 er forventet vekst i sysselsetting en sammenvekting av rapportert vekst i siste tre måneder og forventet vekst neste tre måneder målt i august. For 4. kv. 2018 er forventet vekst neste tre måneder målt i august.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2018 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.7 Differansen mellom tremåneders pengemarkedsrente i Norge¹⁾ og hos handelspartnerne²⁾. Prosentenheter. Importveid valutakursindeks (I-44)³⁾. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021⁴⁾

1) Anslag for pengemarkedsrenten er beregnet som et gjennomsnitt av styringsrenten i inneværende og neste kvartal pluss anslag på pengemarkedspåslaget.

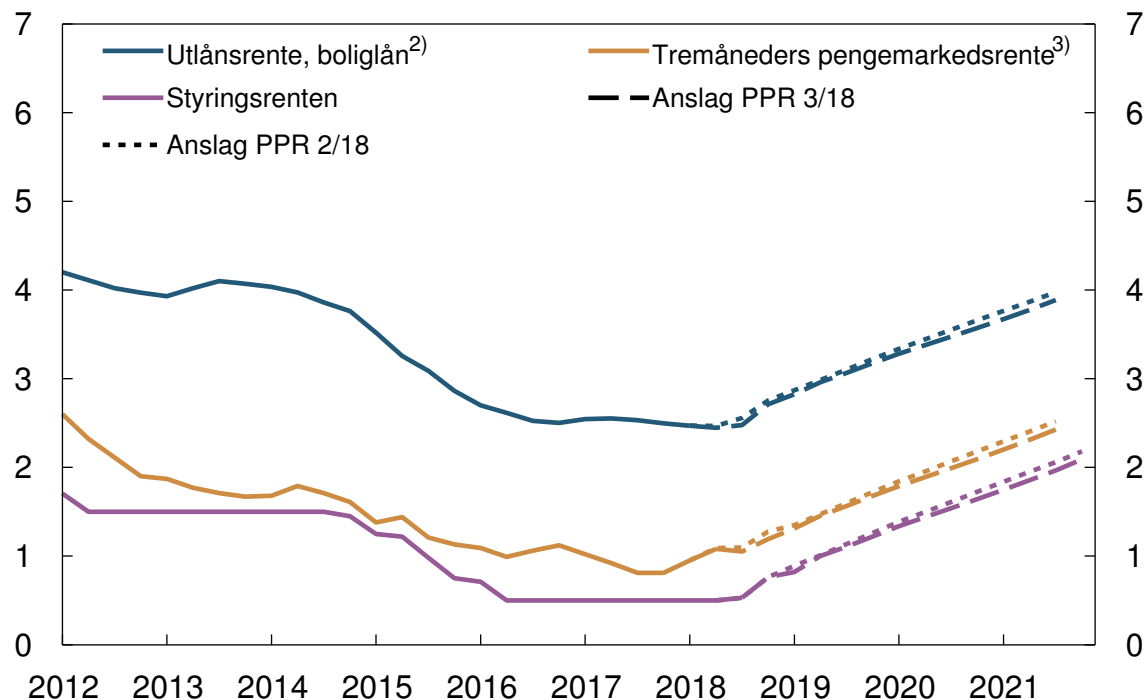
2) Terminrenter for handelspartnerne beregnet per 15. juni 2018 for PPR 2/18 og per 14. september 2018 for PPR 3/18. Beregningen er beskrevet i Norges Bank (2015) «Beregning av aggregatet for handelspartnernes renter». *Norges Bank Memo 2/2015*.

3) Stigende kurve indikerer sterkere kronkurs.

4) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 1.8 Renter. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021¹⁾

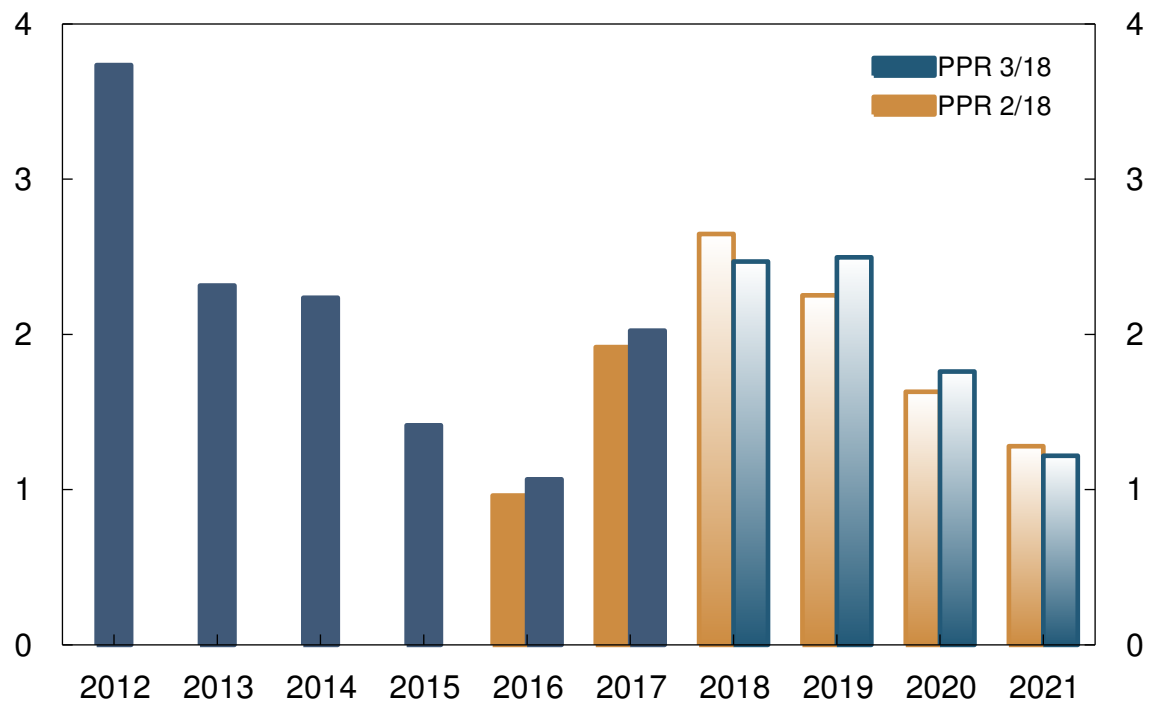
1) For styringsrenten anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021. For boliglånsrente og tremåneders pengemarkedsrente anslag for 3. kv. 2018 – 3. kv. 2021.

2) Boliglånsrente er gjennomsnittlig rente på utestående nedbetalingslån med pant i bolig til husholdninger, for utvalget av banker og kredittforetak som inngår i Statistisk sentralbyrås månedlige rentestatistikk.

3) Anslag for pengemarkedsrenten er beregnet som et gjennomsnitt av styringsrenten i inneværende og neste kvartal pluss anslag på pengemarkedspåslaget.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

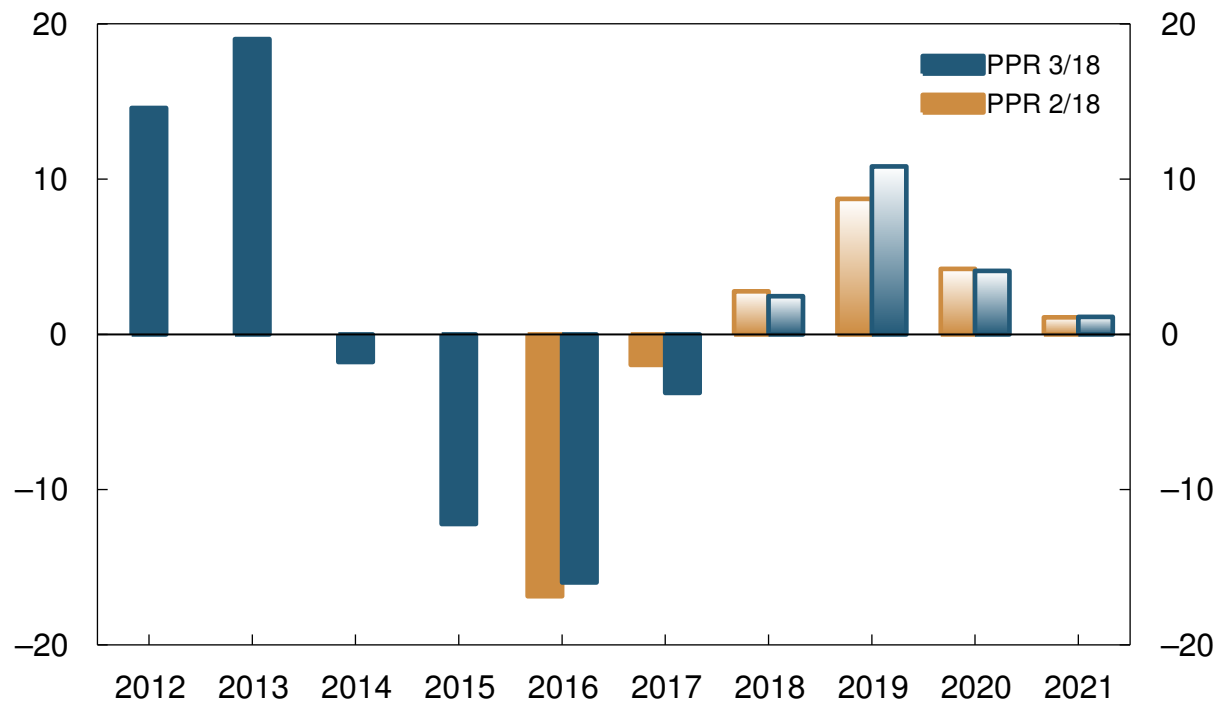
Figur 1.9 BNP for Fastlands-Norge. Årsvekst. Prosent. 2012 – 2021¹⁾

1) Anslag for 2018 – 2021 (gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.10 Petroleumsinvesteringer. Årsvekst. Prosent. 2012 – 2021¹⁾

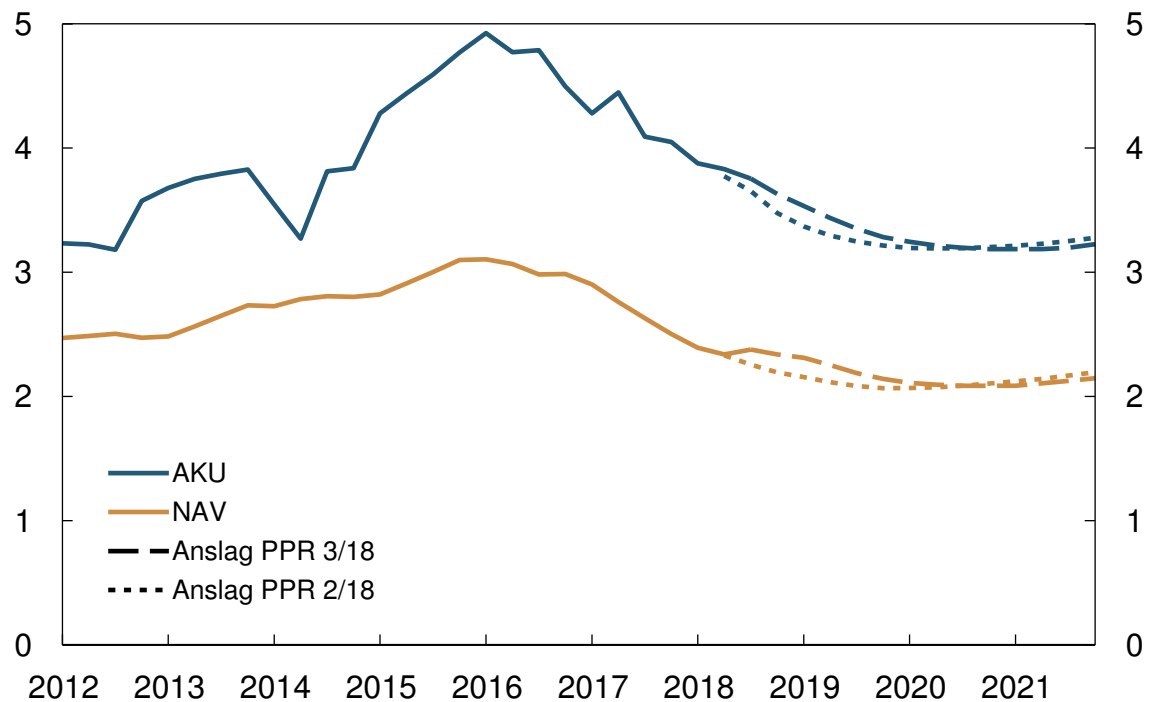

1) Anslag for 2018 – 2021 (gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.11 Arbeidsledige ifølge AKU ¹⁾ og NAV ²⁾.

Andel av arbeidsstyrken. Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021 ³⁾

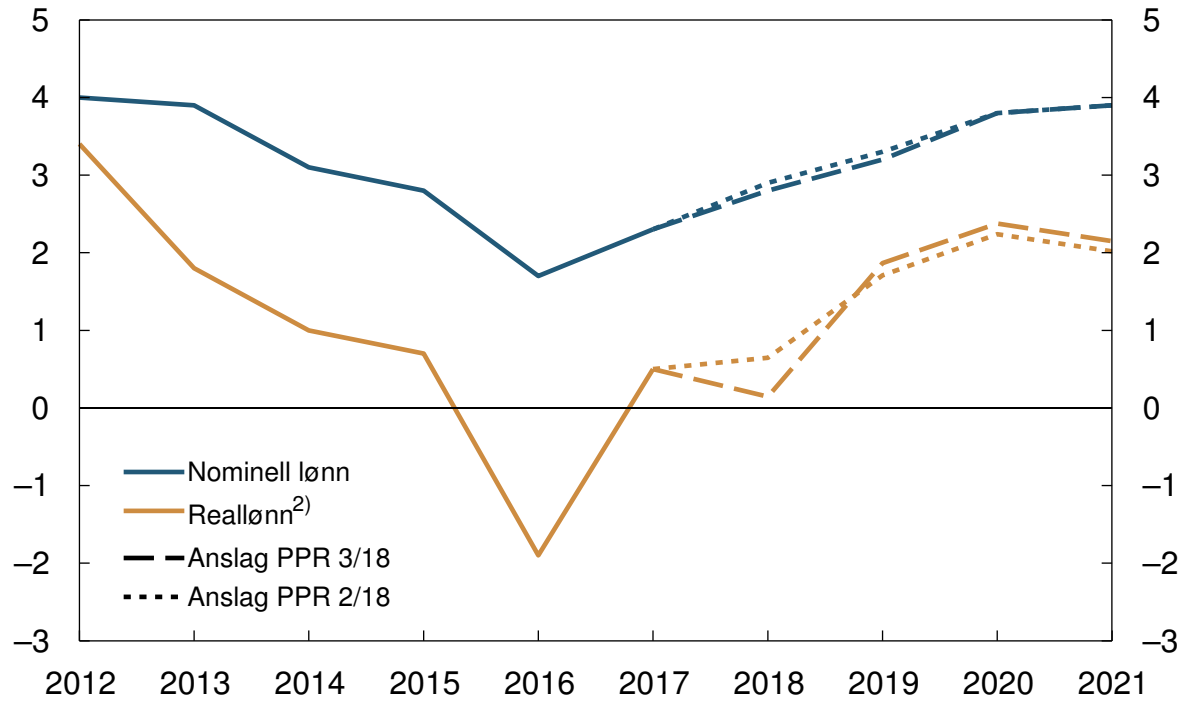
1) Arbeidskraftundersøkelsen.

2) Registrert arbeidsledighet.

3) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilder: NAV, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 1.12 Lønn. Årsvekst. Prosent. 2012 – 2021¹⁾

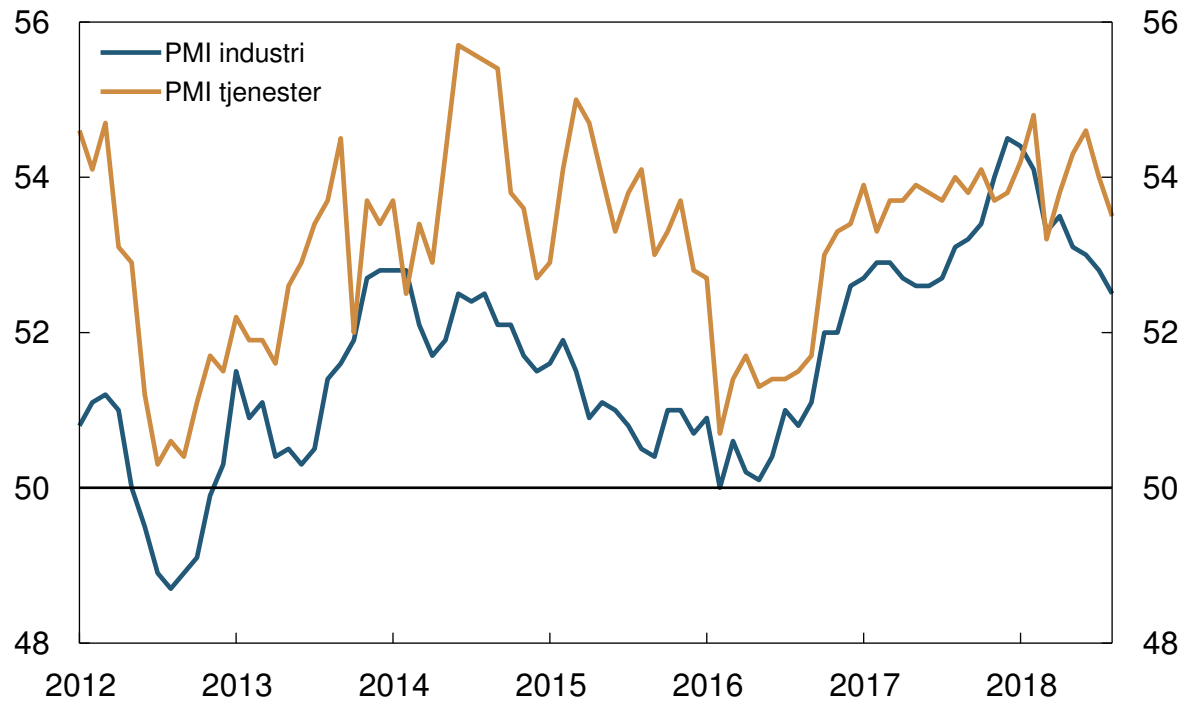

1) Anslag for 2018 – 2021.

2) Nominell lønnsvekst deflatert med KPI.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 2.1 Global PMI.¹⁾ Sesongjustert. Indeks.²⁾ Januar 2012 – august 2018

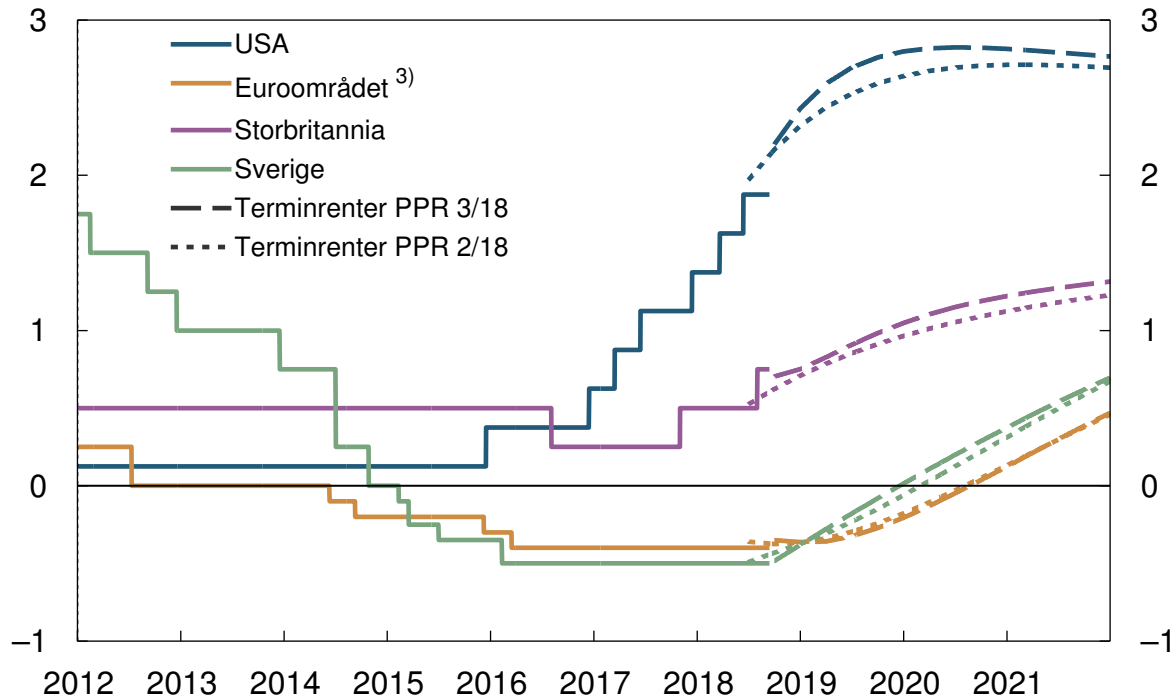
1) Vektene er basert på bidrag til global produksjon av varer og tjenester.

2) Spørreundersøkelse blant innkjøpssjefer. Diffusjonsindeks rundt 50.

Kilde: Thomson Reuters

Figur 2.2 Styringsrenter og beregnede terminrenter¹⁾ i utvalgte land.
 Prosent. 1. januar 2012 – 31. desember 2021²⁾

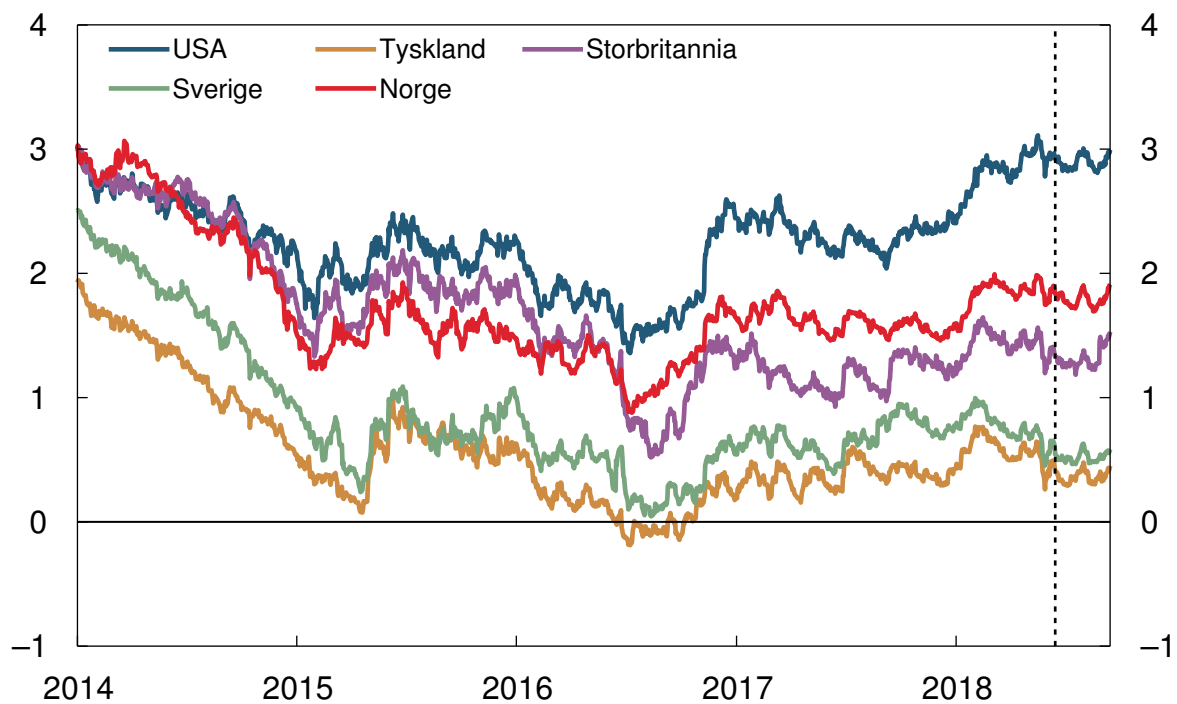
1) Terminrenter per 15. juni 2018 for PPR 2/18 og per 14. september 2018 for PPR 3/18. Terminrentene er basert på Overnight Index Swap (OIS) renter.

2) Dagstall til og med 14. september 2018. Kvartalstall fra 4. kv. 2018.

3) ESBs innskuddsrente. Eonia fra 4. kv. 2018.

Kilder: Bloomberg, Thomson Reuters og Norges Bank

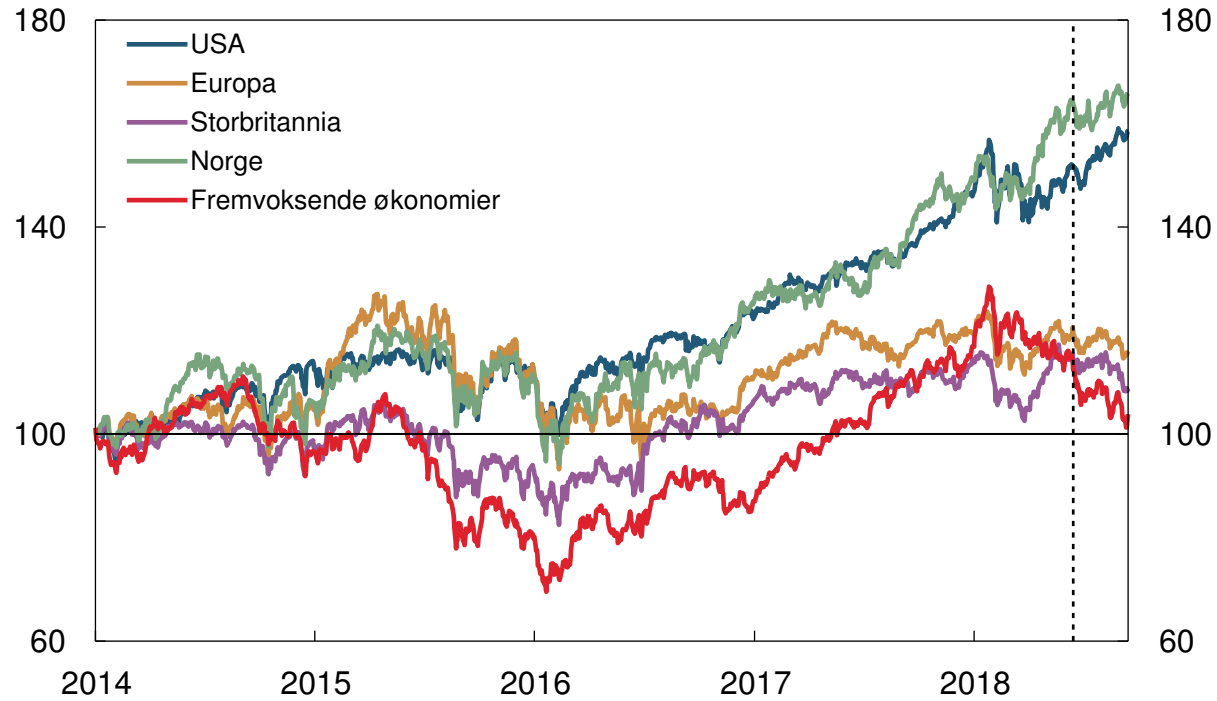
Figur 2.3 Renter på tiårs statsobligasjoner i utvalgte land.
Prosent. 2. januar 2014 – 14. september 2018¹⁾

1) PPR 2/18 var basert på informasjon til og med 15. juni 2018 markert ved vertikal linje.
Kilde: Bloomberg

Figur 2.4 Aksjekursindekser i utvalgte land.¹⁾

Indeks. 2. januar 2014 = 100. 2. januar 2014 – 14. september 2018²⁾

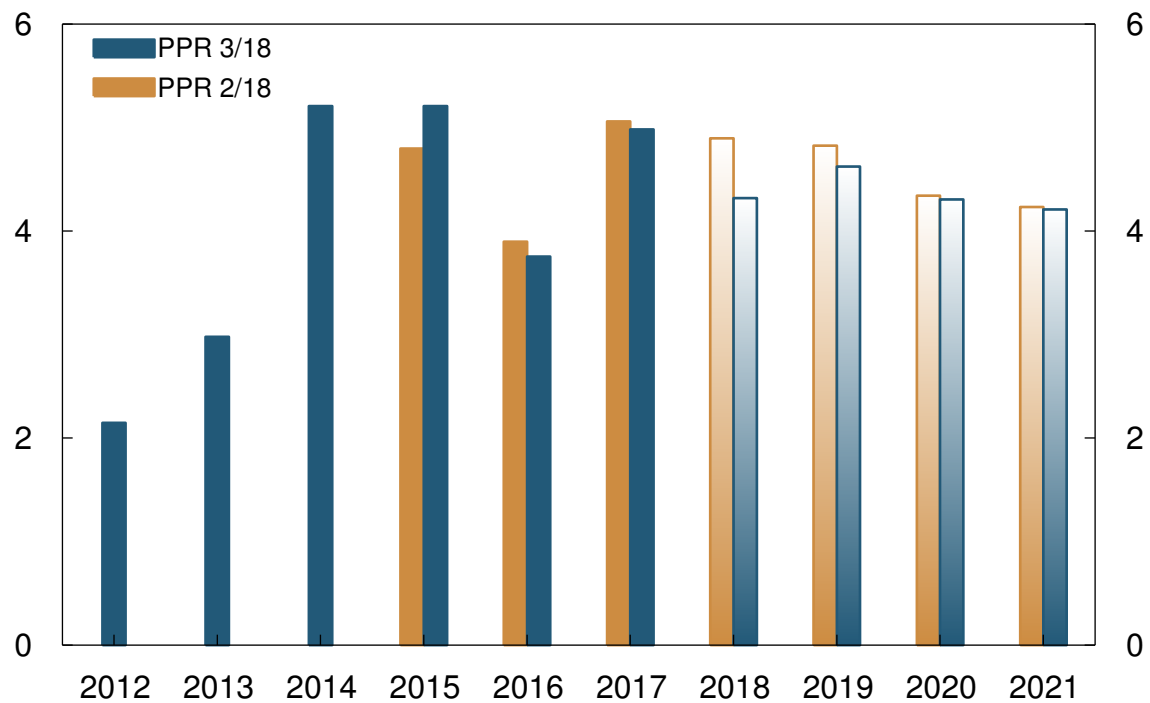

1) Standard and Poor's 500 Index (USA). Stoxx Europe 600 Index (Europa).
Financial Times Stock Exchange 100 Index (Storbritannia). Oslo Børs Benchmark Index (Norge).
MSCI Emerging Markets Index (fremvoksende økonomier).

2) PPR 2/18 var basert på informasjon til og med 15. juni 2018 markert ved vertikal linje.

Kilde: Bloomberg

Figur 2.5 Import hos handelspartnerne. ¹⁾ Årsvekst. Prosent. 2012 – 2021 ²⁾

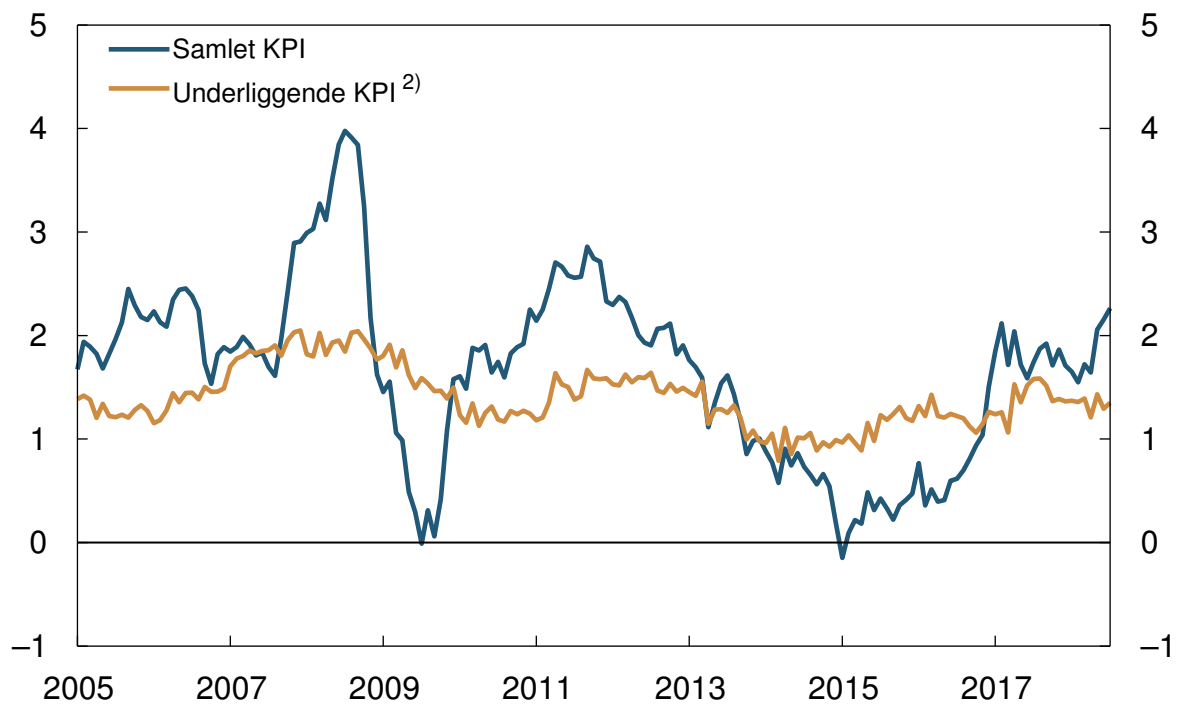

1) Eksportvektor. 25 viktige handelspartnere.

2) Anslag for 2018 – 2021 (gradert).

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.6 Konsumpriser i utvalgte land.¹⁾
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2005 – juli 2018

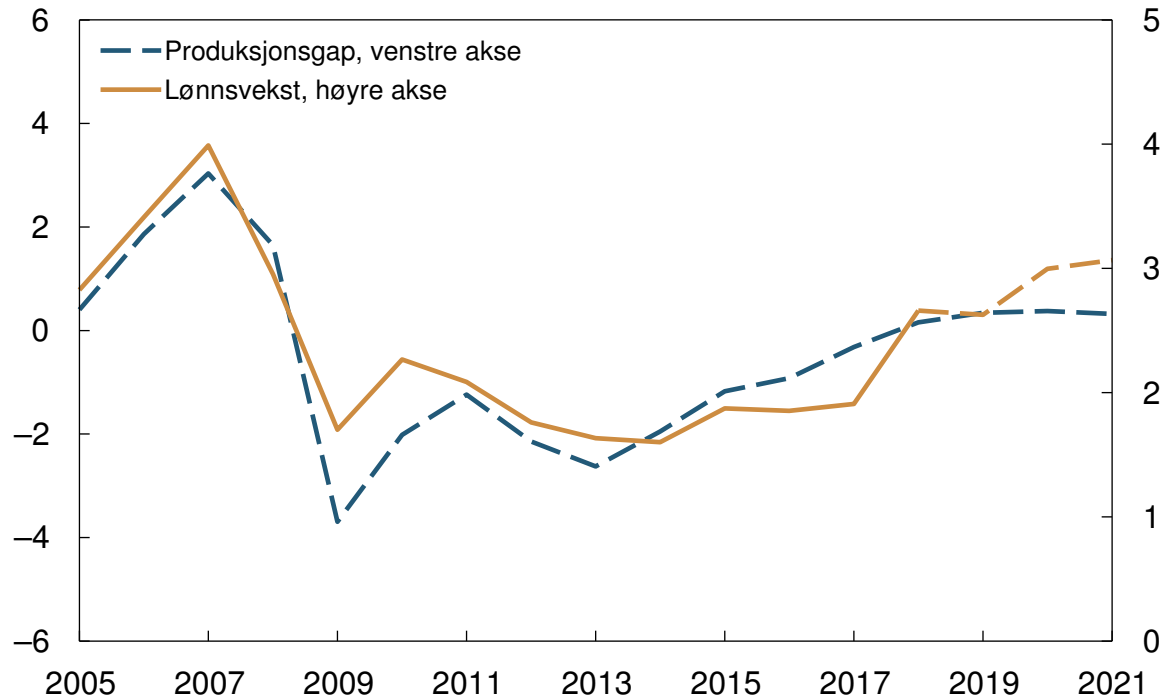

1) Importvektet. USA, euroområdet, Storbritannia og Sverige.

2) USA: ekskludert mat og energi. Storbritannia og euroområdet: ekskludert mat, tobakk, alkohol og energi. Sverige: ekskludert energi.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.7 Lønnsvekst ¹⁾ og anslag for produksjonsgap ²⁾ i utvalgte land. ³⁾
 Prosent. 2005 – 2021 ⁴⁾

1) Årsvekst. Lønnskostnader per ansatt i hele økonomien.

2) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP og anslått potensielt BNP.

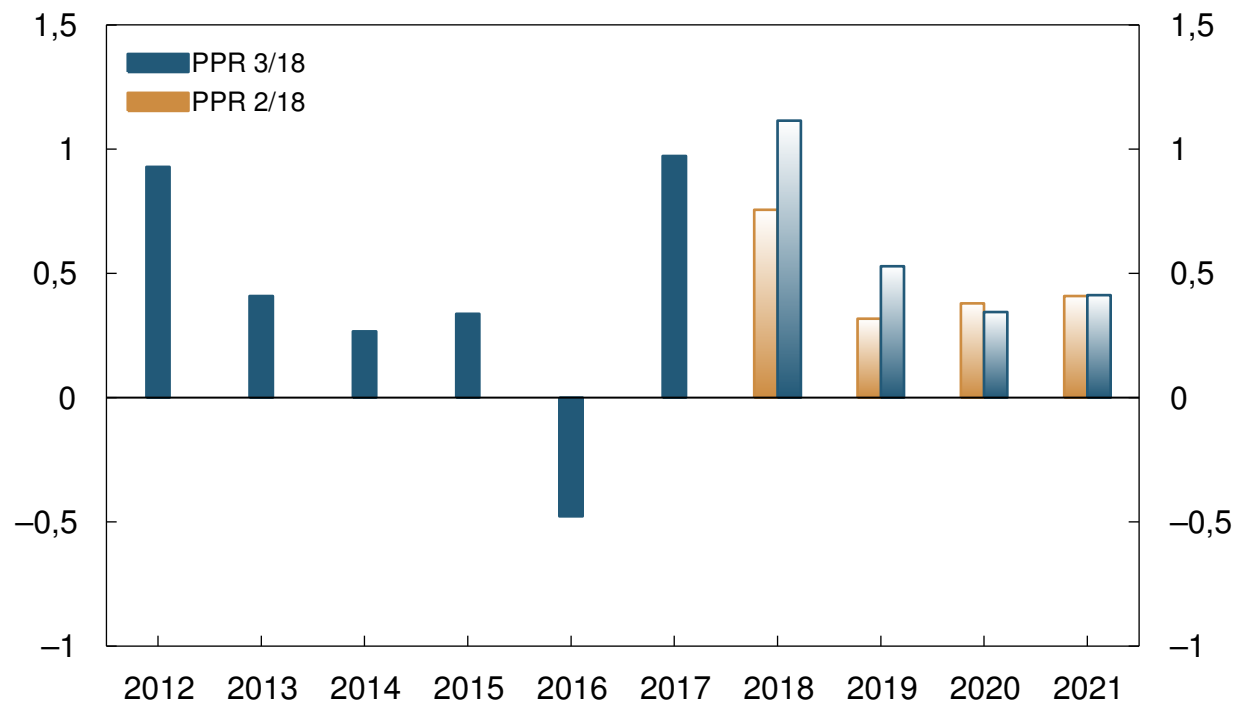
Anslag fra IMF for 2005 – 2015, deretter Norges Bank.

3) Eksportvektor. USA, euroområdet, Storbritannia og Sverige.

4) Anslag for lønnsvekst 2018 – 2021 (stiplet gul linje).

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

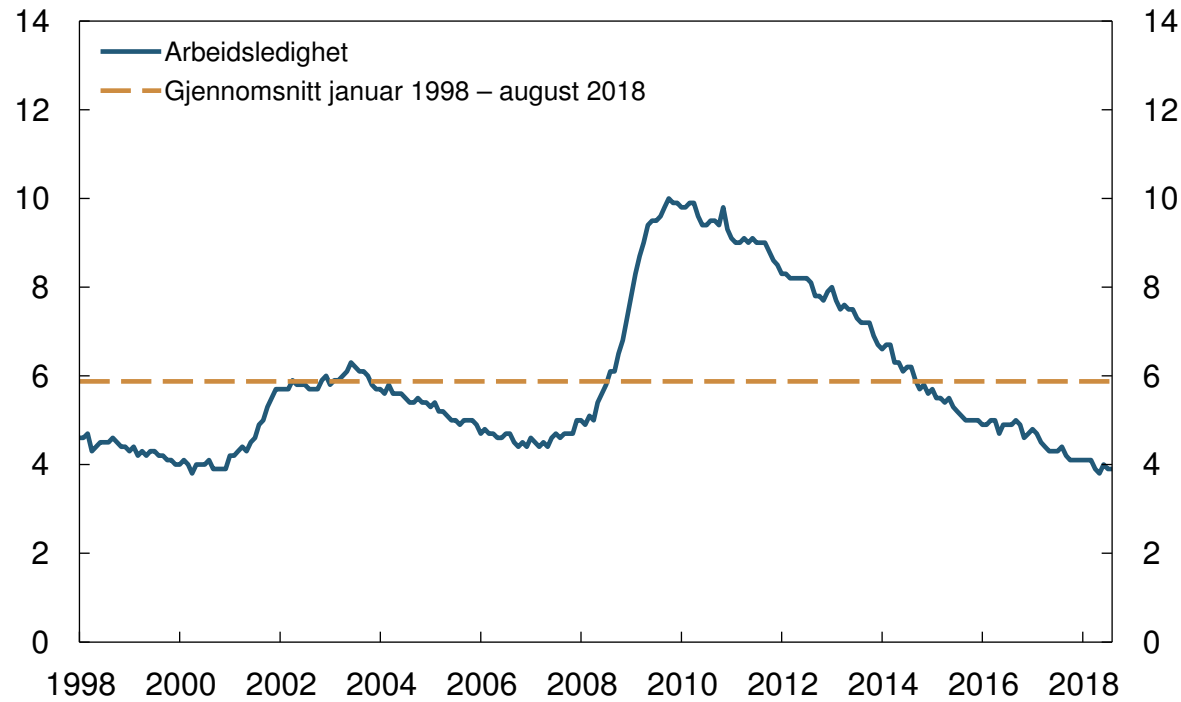
Figur 2.8 Indikator for internasjonale prisimpulser til importerte konsumvarer med vridning (IPK). Utenlandsk valuta. Årsvekst. Prosent. 2012 – 2021¹⁾

1) Anslag for 2018 – 2021 (gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

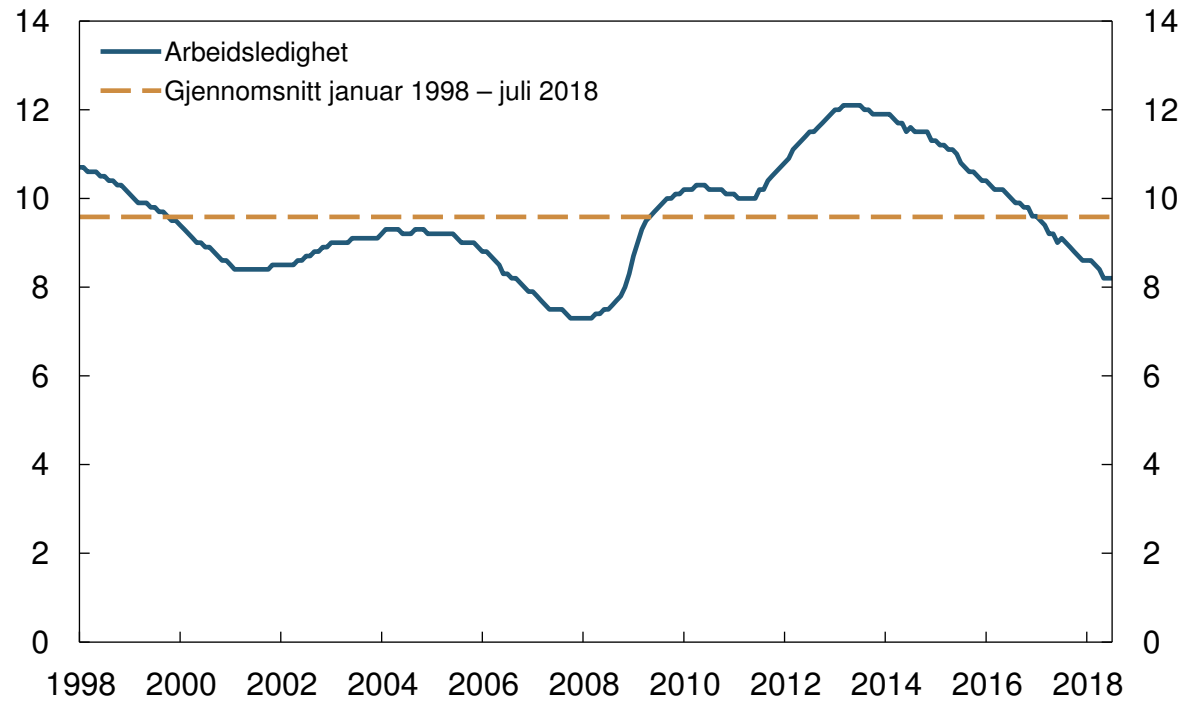
Figur 2.9 Arbeidsledighet¹⁾ i USA.
Sesongjustert. Prosent. Januar 1998 – august 2018

1) Arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken.
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

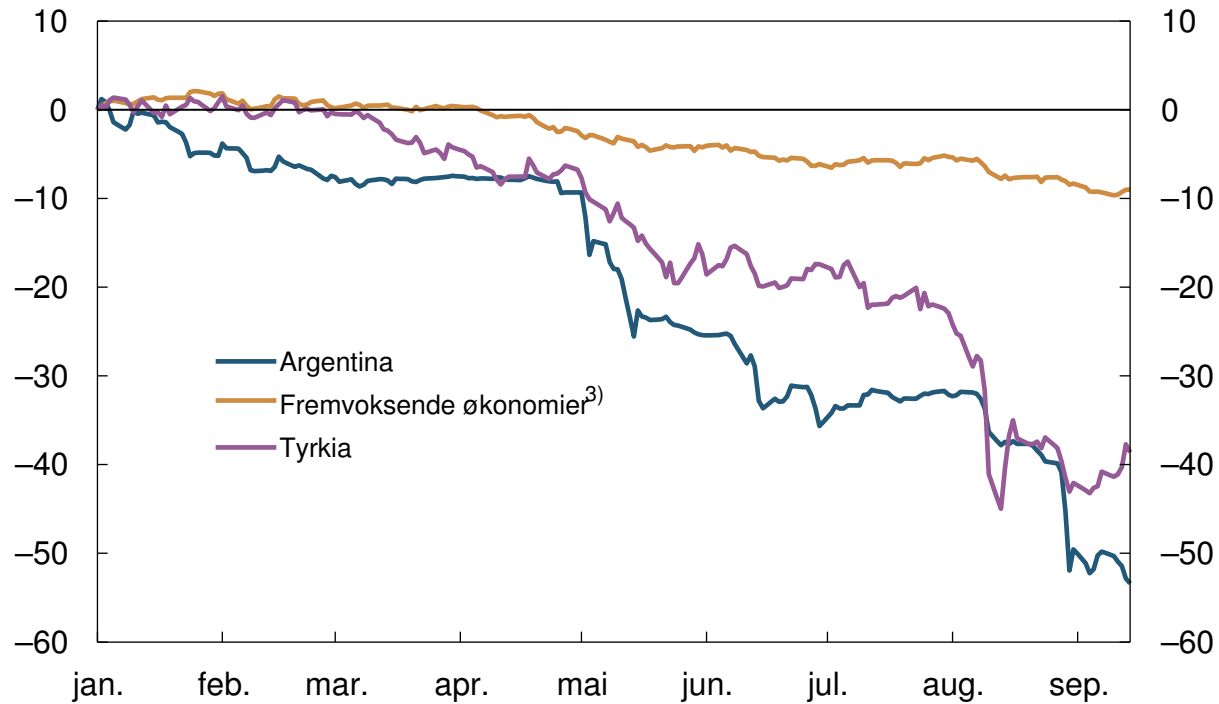

Figur 2.10 Arbeidsledighet¹⁾ i euroområdet.
Sesongjustert. Prosent. Januar 1998 – juli 2018

1) Arbeidsledige som andel av arbeidsstyrken.
Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.11 Valutakurser¹⁾ i utvalgte fremvoksende økonomier.
Prosentvis endring fra 1. januar 2018.²⁾ 1. januar 2018 – 14. september 2018

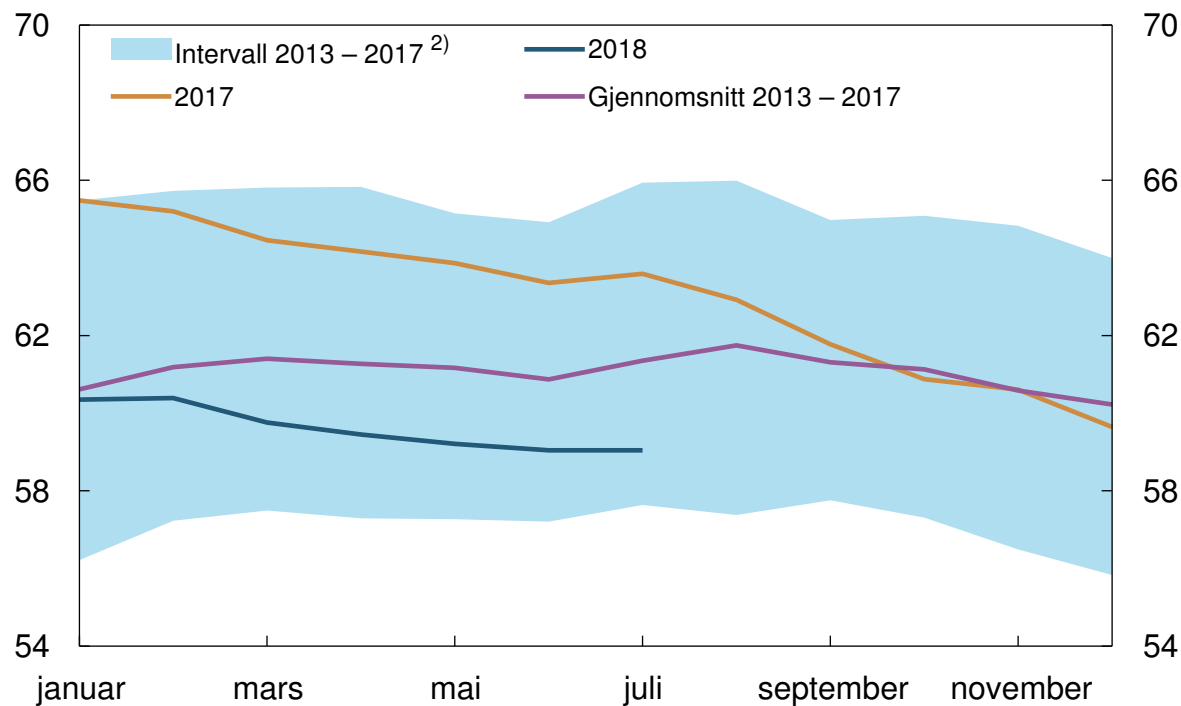
1) Mot USD.

2) Stigende kurve betyr sterkere kurs.

3) Kjøpekraftsjusterte BNP-vekter. Brasil, Chile, Colombia, Egypt, Filippinene, India, Indonesia, Malaysia, Mexico, Pakistan, Peru, Polen, Russland, Sør-Afrika, Sør-Korea, Taiwan, Thailand, Tsjekia, Ungarn, Uruguay og Vietnam.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 2.12 Samlede oljelagre i OECD-landene.
Antall dager forbruk.¹⁾ Januar 2017 – juli 2018

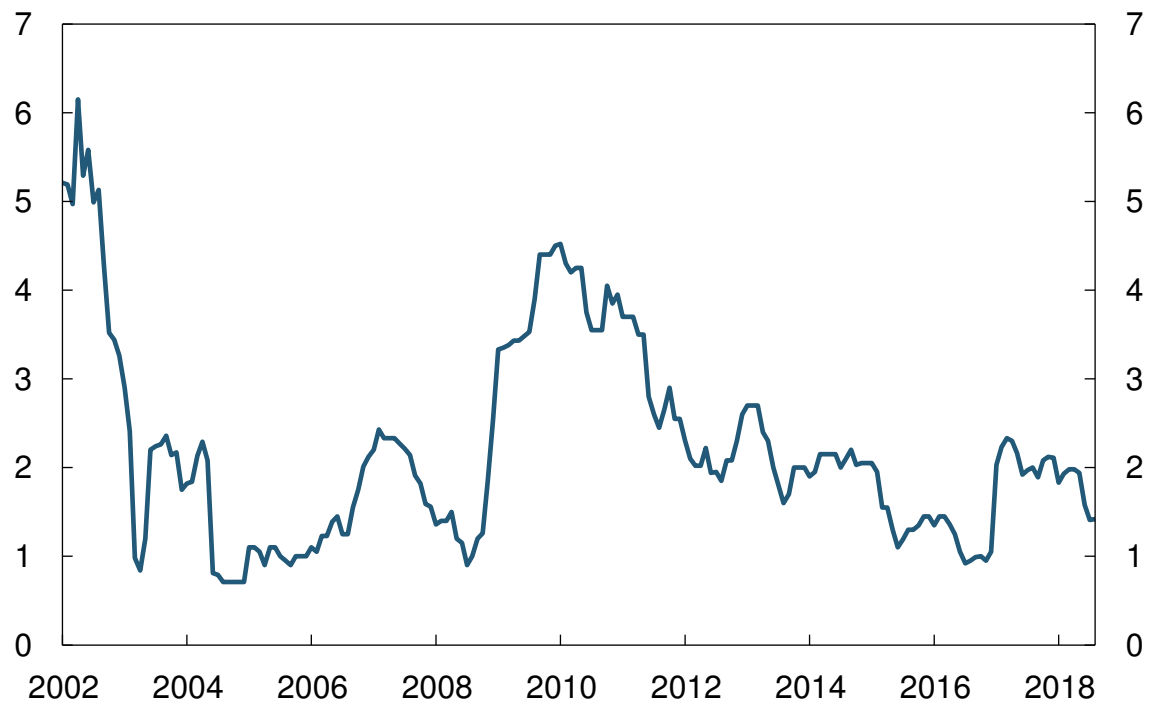

1) Antall dager forbruk er beregnet ved gjennomsnittlig forventet forbruk over de neste tre månedene.

2) Intervall mellom høyeste og laveste nivå for gitt måned i perioden 2013 – 2017.

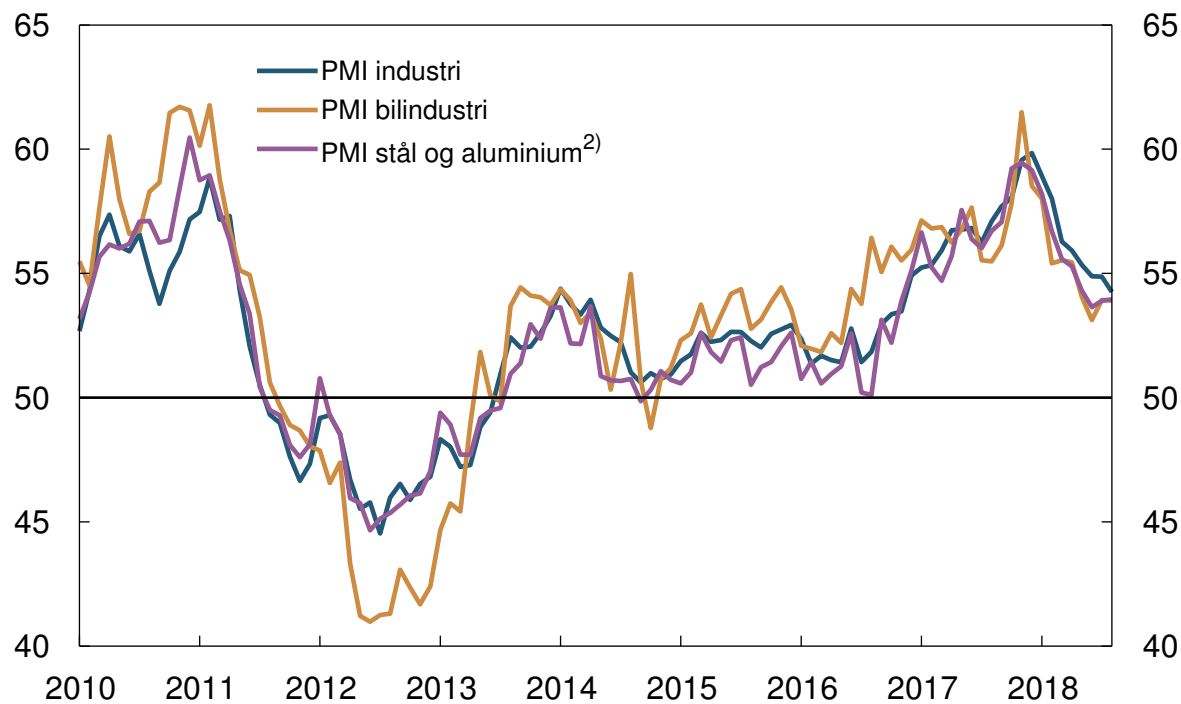
Kilder: International Energy Agency og Norges Bank

Figur 2.13 Ledig produksjonskapasitet i OPEC.
Millioner fat per dag. Januar 2002 – august 2018

Kilde: Energy Information Administration

Figur 2.14 PMI i EU.
Sesongjustert. Indeks.¹⁾ Januar 2010 – august 2018

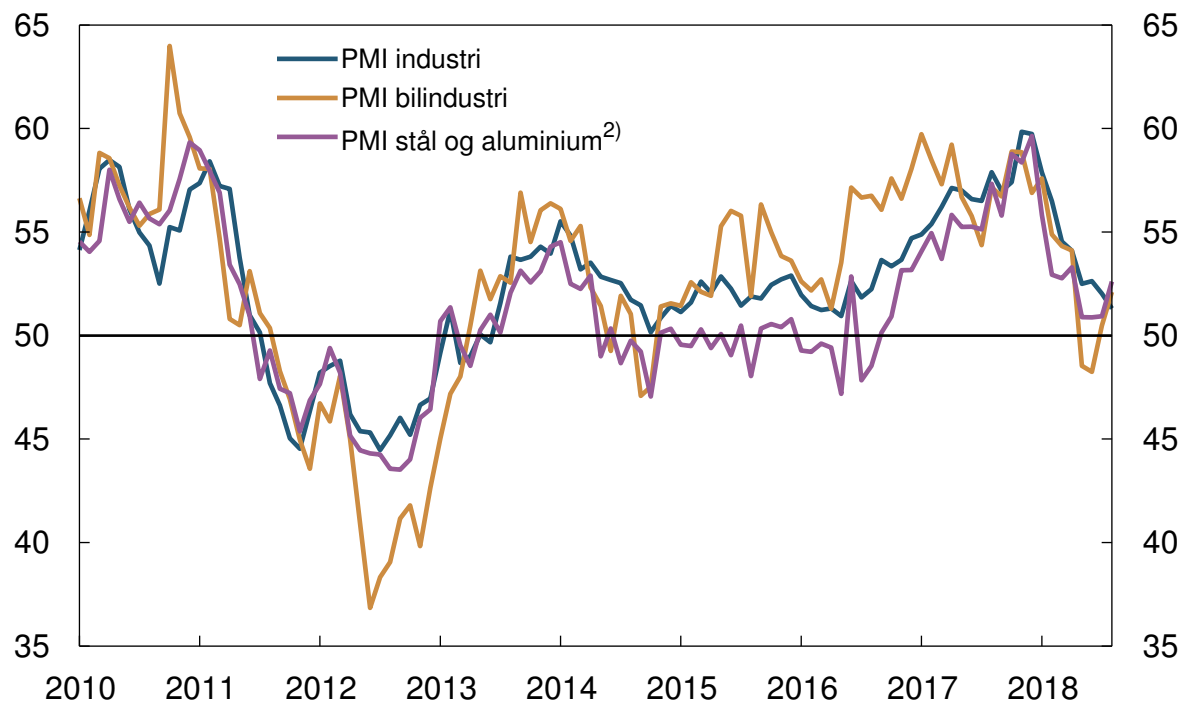

1) Spørreundersøkelse blant innkjøpssjefer. Diffusjonsindeks rundt 50.

2) PMI stål og aluminium er gjennomsnittet av PMI stål og PMI aluminium.

Kilde: IHS Markit

Figur 2.15 PMI for nye eksportordre i EU.
Sesongjustert. Indeks.¹⁾ Januar 2010 – august 2018

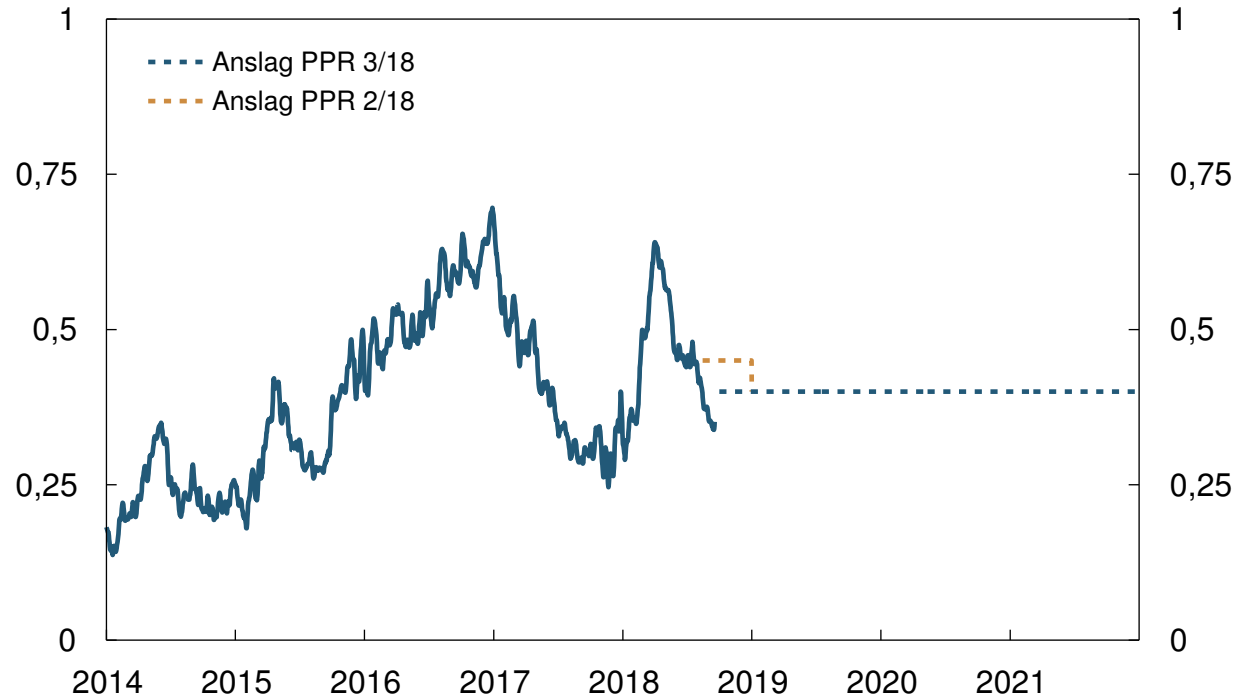

1) Spørreundersøkelse blant innkjøpssjefer. Diffusjonsindeks rundt 50.

2) PMI stål og aluminium er gjennomsnittet av PMI stål og PMI aluminium.

Kilde: IHS Markit

Figur 3.1 Påslag i norsk tremåneders pengemarkedsrente.¹⁾ Fem dagers glidende gjennomsnitt. Prosentenheter. 1. januar 2014 – 31. desember 2021²⁾

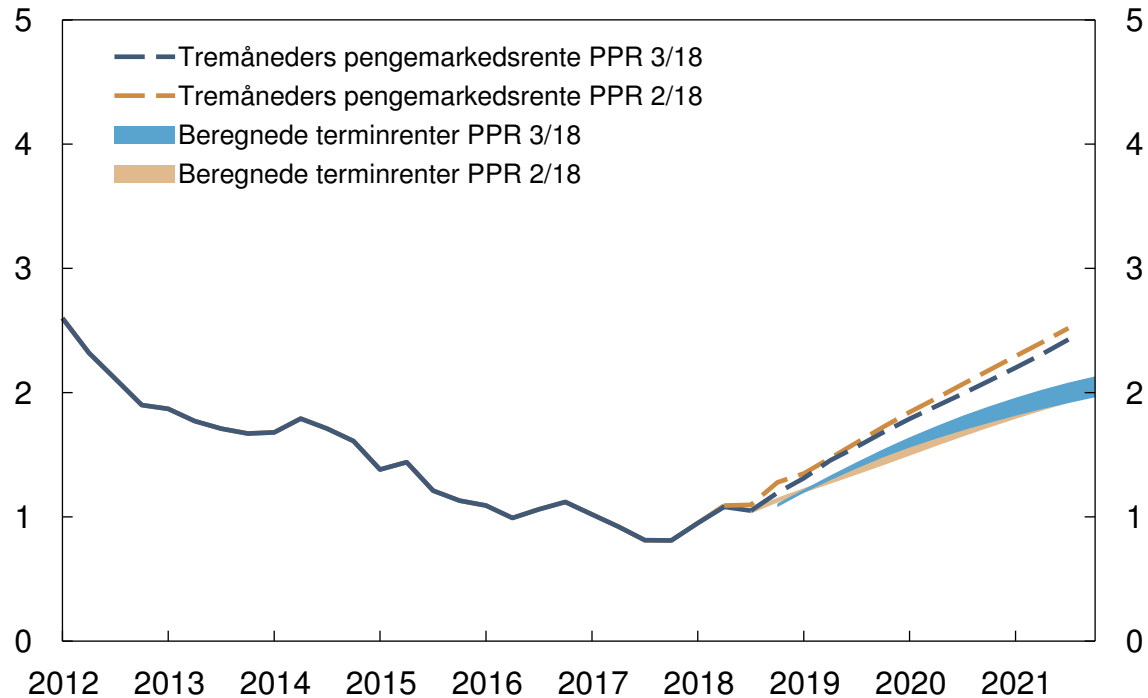

1) Norges Banks anslag på differansen mellom tremåneders pengemarkedsrente og forventet styringsrente.

2) Anslag for 4. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.2 Tremåneders pengemarkedsrente¹⁾ og beregnede terminrenter²⁾.
Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021³⁾

1) Anslag for pengemarkedsrenten er beregnet som et gjennomsnitt av styringsrenten i inneværende og neste kvartal pluss anslag på pengemarkedspåslaget.

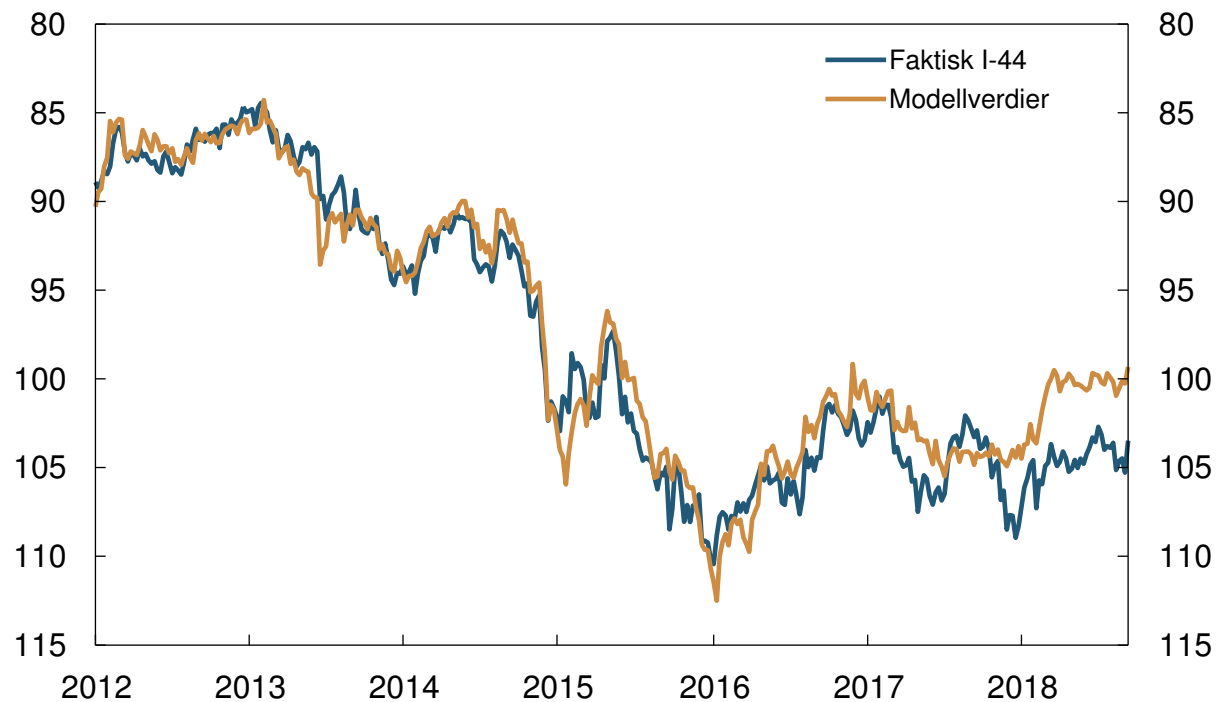
2) Terminrentene er basert på rentene i pengemarkedet og renteswapper. Det oransje og blå intervallet viser høyeste og laveste rente i perioden 4. juni – 15. juni i 2018 for PPR 2/18 og i perioden 3. september – 14. september i 2018 for PPR 3/18.

3) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilder: Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.3 Empirisk modell for importveid kronkursindeks (I-44).^{1) 2)}
Uke 1 2012 – uke 37 2018

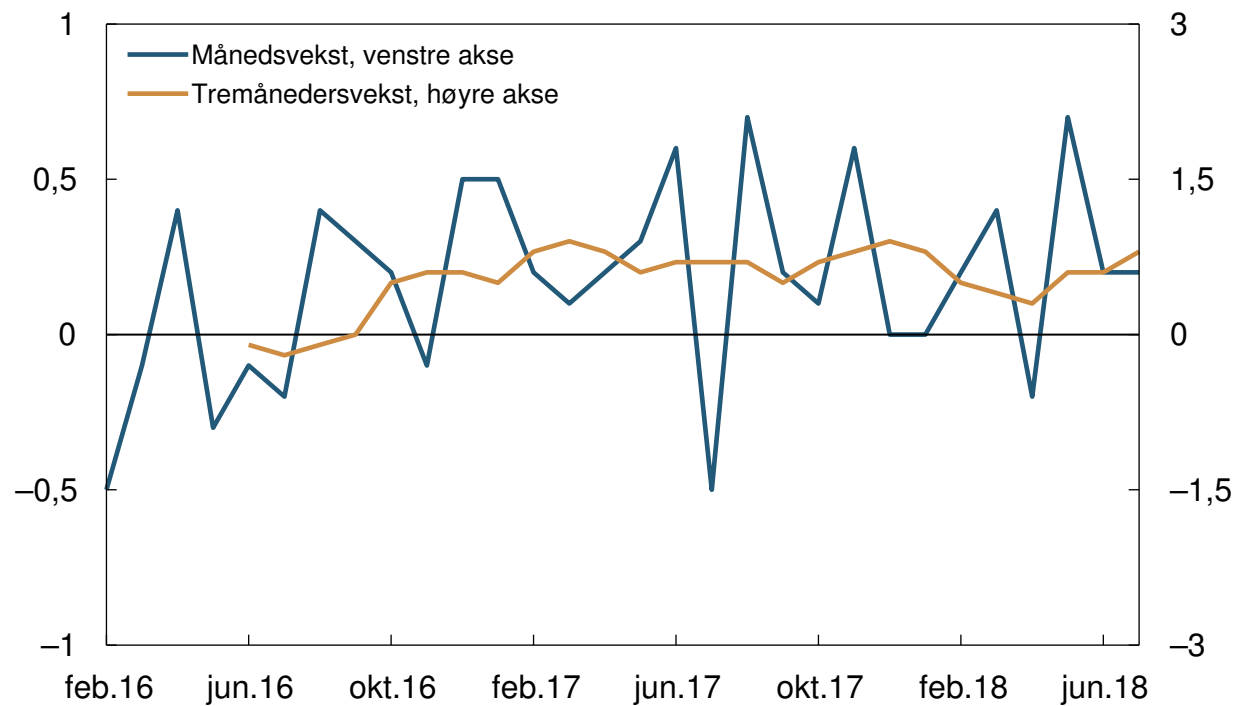

1) Oljepris og ettårs og tiårs rentedifferanse mot handelspartnerne inngår som forklaringsvariabler. Modellen er estimert på data fra uke 1 2009 til uke 52 2016. I figuren vises modelltilpassede verdier for denne perioden, og modellpredikerte verdier fra uke 1 2017 til uke 37 2018.

2) Stigende verdi i figuren betyr sterkere kurs.

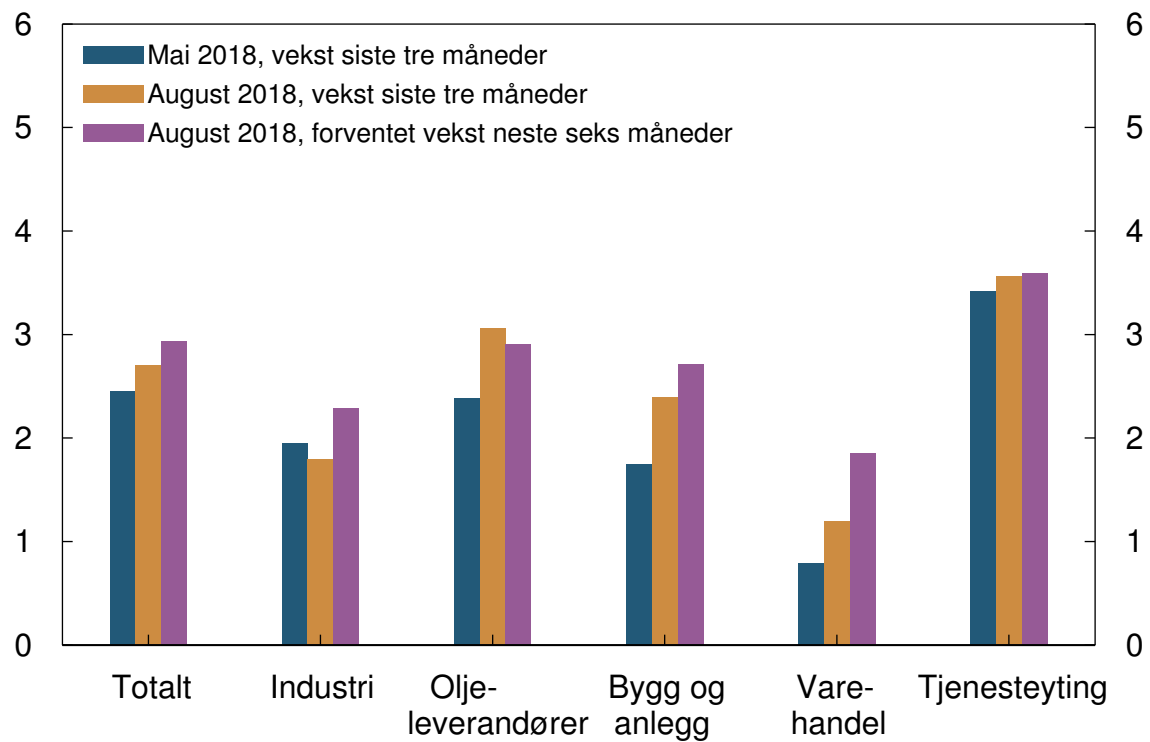
Kilder: Bloomberg, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.4 BNP for Fastlands-Norge. Sesongjustert. Månedsvækst og tremånedersvekst¹⁾. Prosent. Februar 2016 – juli 2018

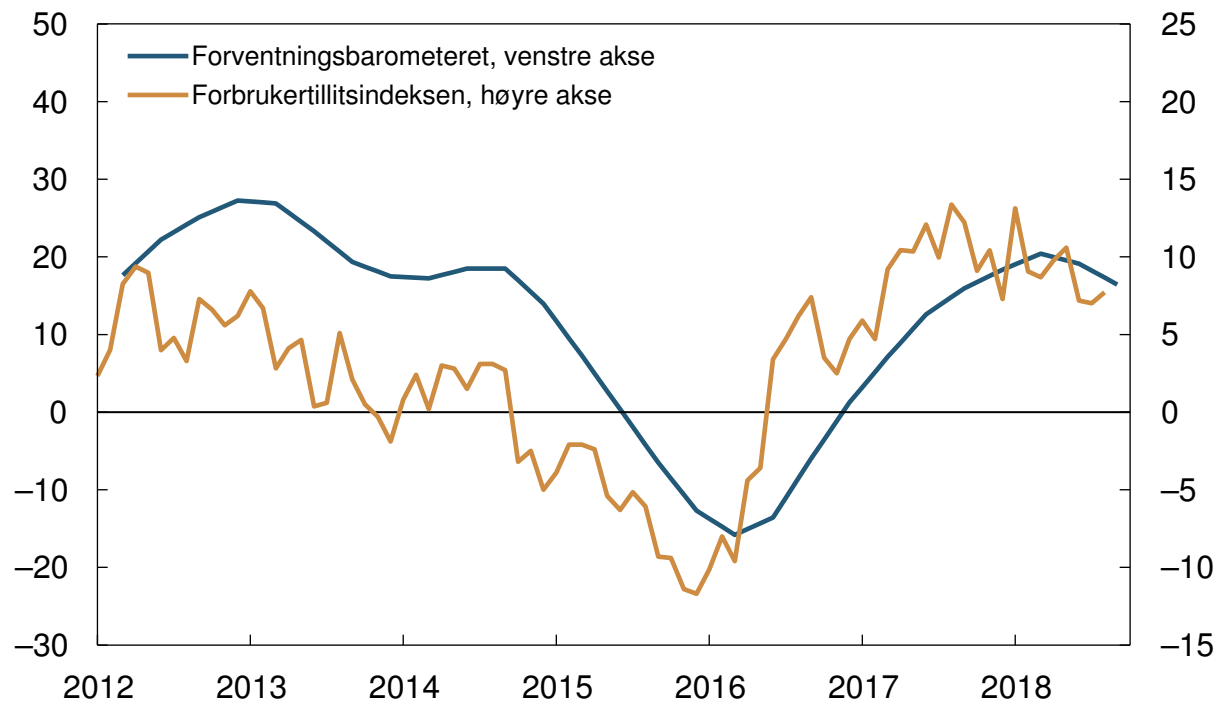
1) Siste tre måneder mot foregående tre måneder.
Kilde: Månedlig nasjonalregnskap fra Statistisk sentralbyrå

Figur 3.5 Produksjonsvekst i ulike næringer ifølge Regionalt nettverk.
Annualisert. Prosent

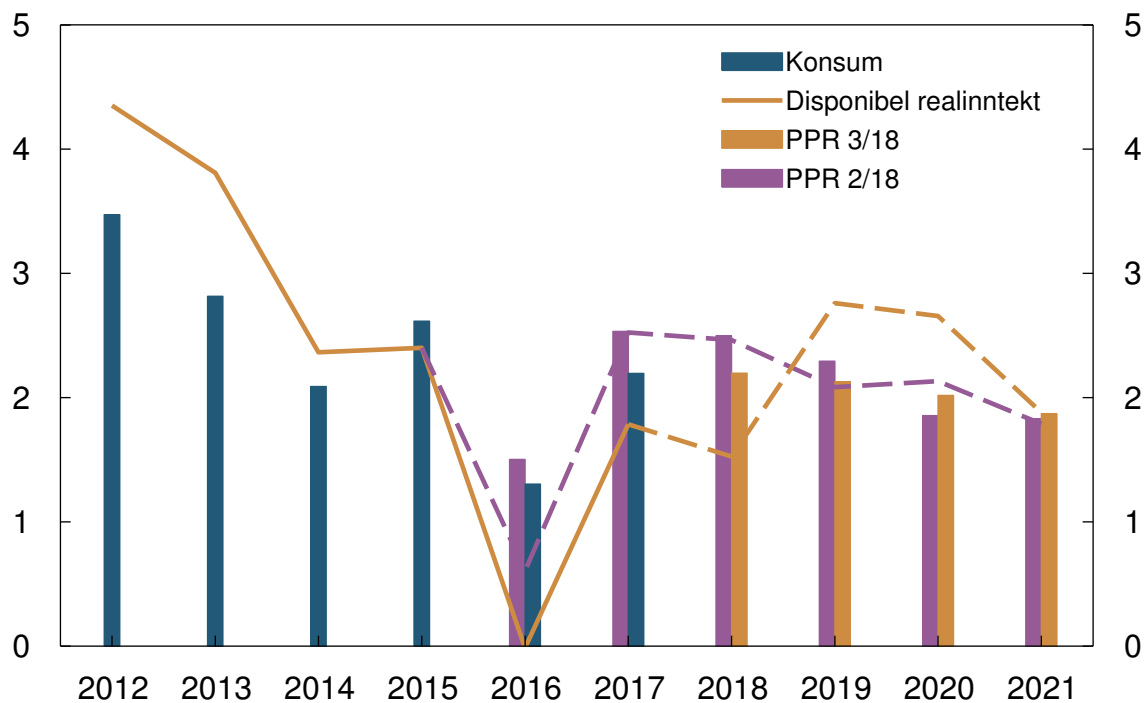
Kilde: Norges Bank

Figur 3.6 Forbrukertillit. Nettotall. Kantar TNS Forventningsbarometer for husholdningene. 1. kv. 2012 – 3. kv. 2018. Opinions forbrukertillitsindeks (CCI). Januar 2012 – august 2018

Kilder: ForbrukerMeteret™ fra Opinion og Kantar TNS

Figur 3.7 Husholdningenes konsum¹⁾ og disponible realinntekt²⁾.
 Årsvkst. Prosent. 2012 – 2021³⁾

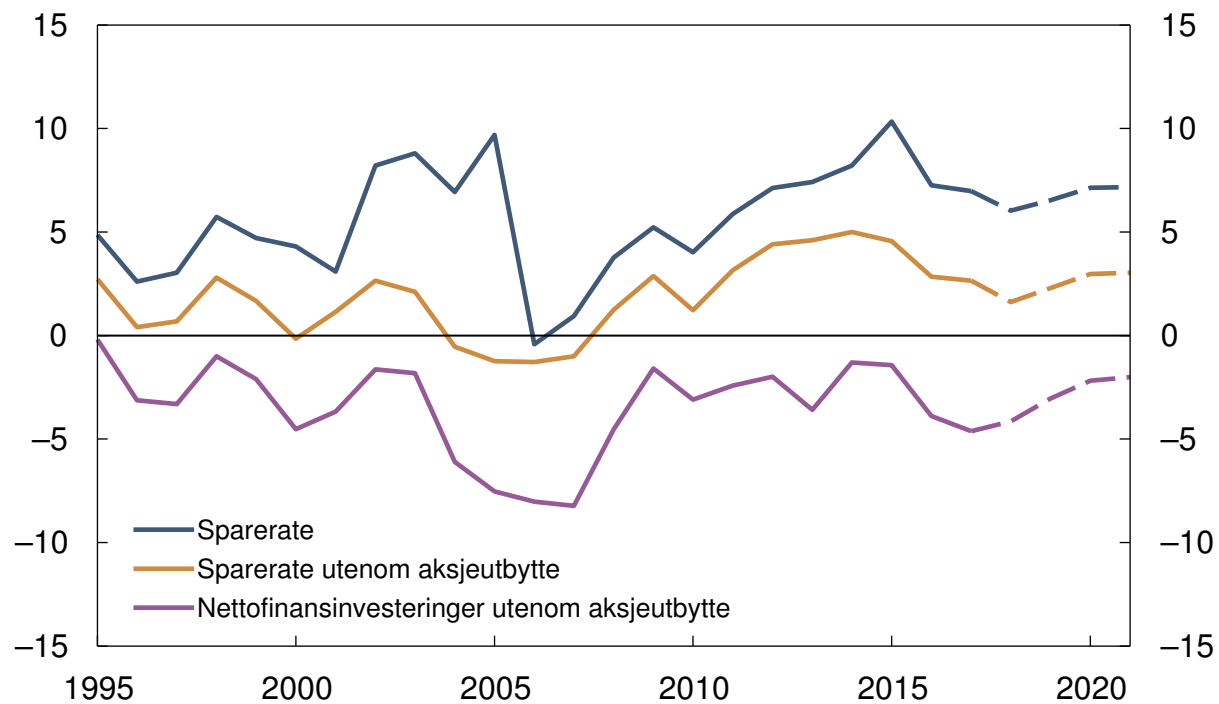
1) Inkluderer konsum i ideelle organisasjoner.

2) Eksklusive aksjeutbytte. Inkluderer inntekt i ideelle organisasjoner.

3) Anslag for 2018 – 2021 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

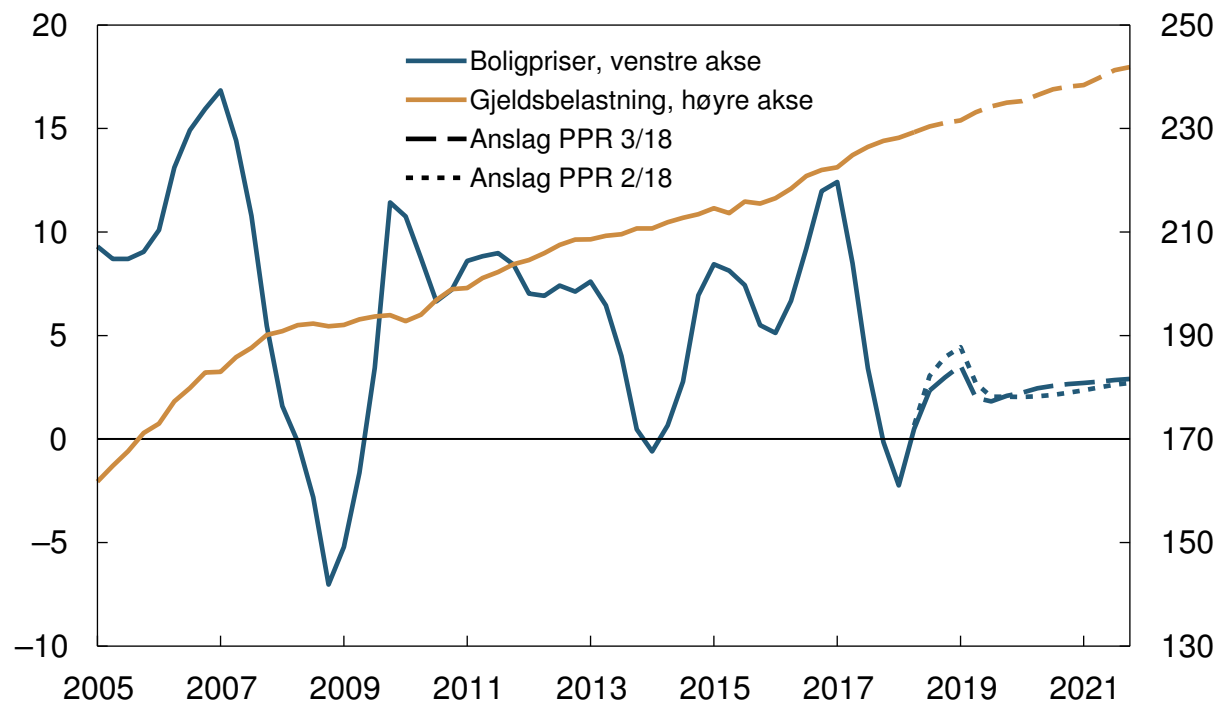
Figur 3.8 Husholdningenes sparing og nettofinansinvesteringer.
Andel av disponibel inntekt. Prosent. 1995 – 2021¹⁾

1) Anslag for 2018 – 2021 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.9 Boligpriser. Firekvartalersvekst. Husholdningenes gjeldsbelastning¹⁾.
Prosent. 1. kv. 2005 – 4. kv. 2021²⁾

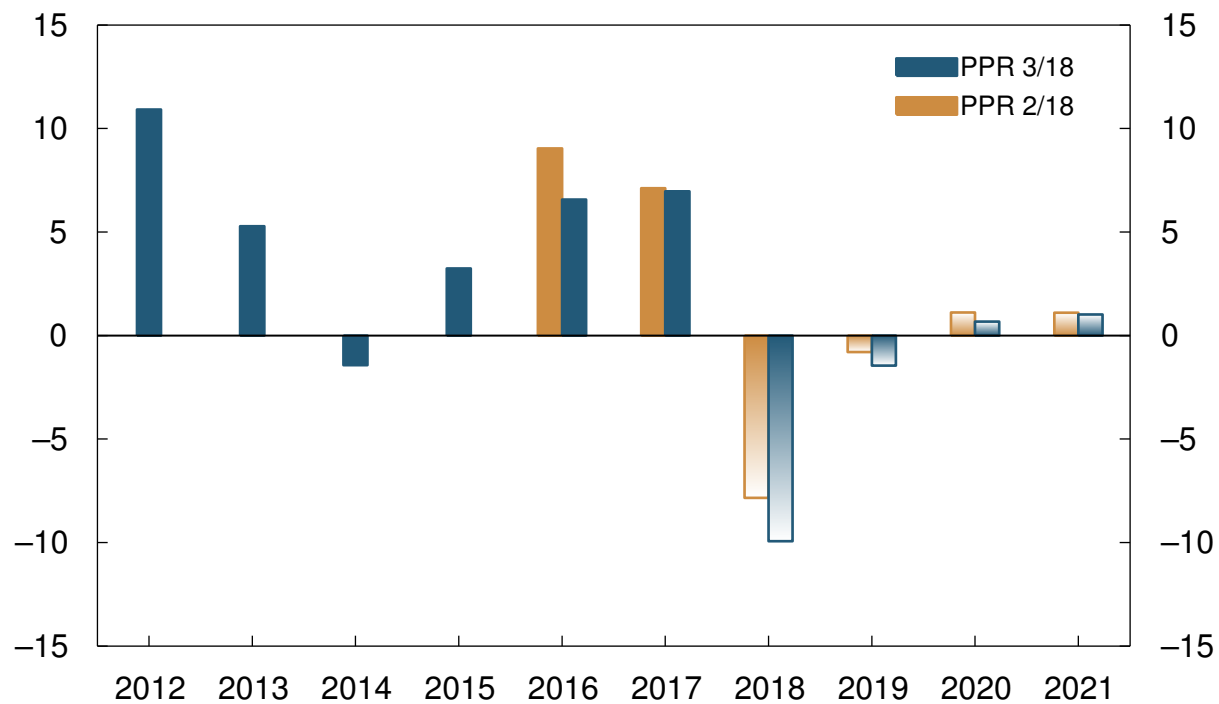

1) Lånegjeld i prosent av disponibel inntekt.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.10 Boliginvesteringer. Årsvekst. Prosent. 2012 – 2021¹⁾

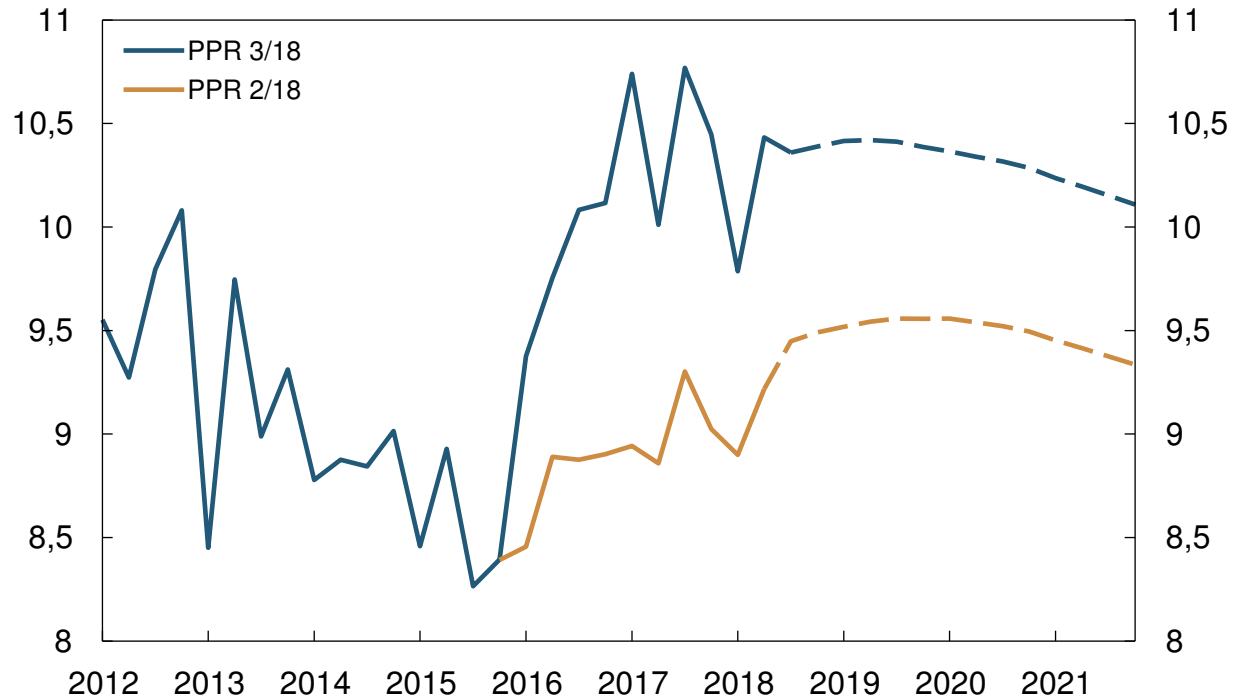

1) Anslag for 2018 – 2021 (gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.11 Foretaksinvesteringer som andel av BNP for Fastlands-Norge.¹⁾
Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021²⁾

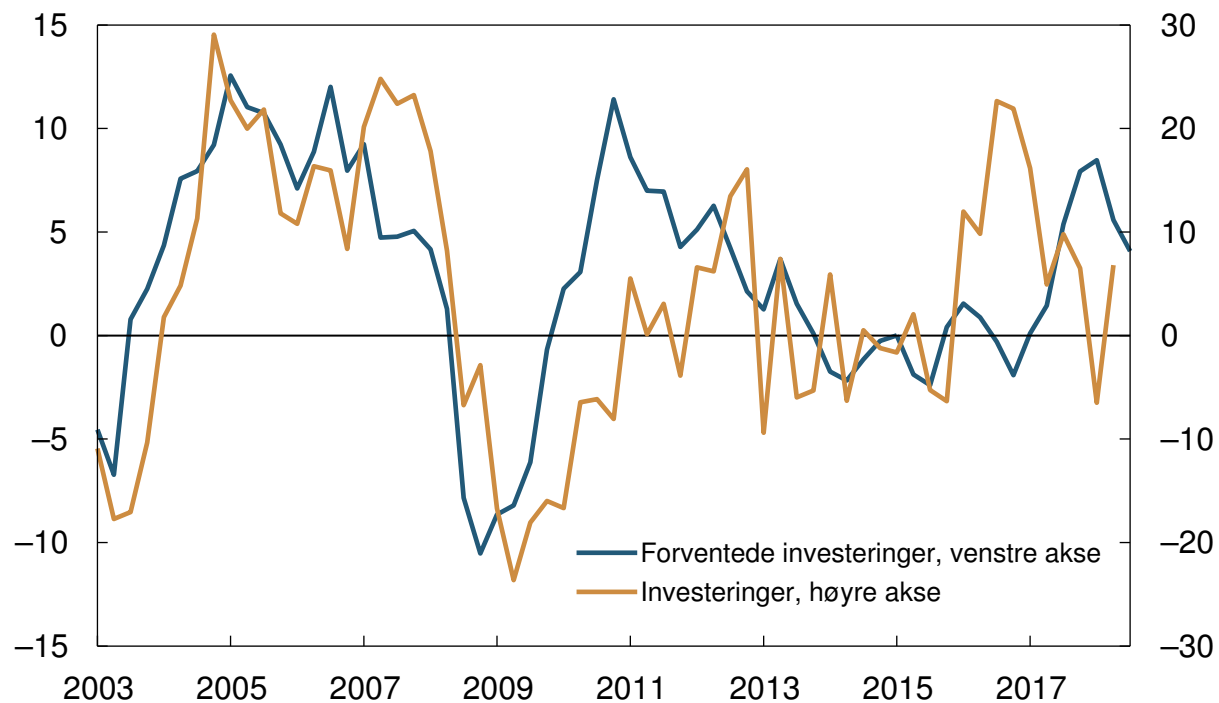

1) Ifølge Statistisk sentralbyrå vil investeringene i 2016 bli revidert litt ned ved neste publisering av kvartalsvis nasjonalregnskap.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.12 Forventet vekst i foretaksinvesteringer neste 12 måneder.¹⁾
 Prosent. Foretaksinvesteringer for Fastlands-Norge. Firekvartalersvekst.
 Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2003 – 3. kv. 2018²⁾

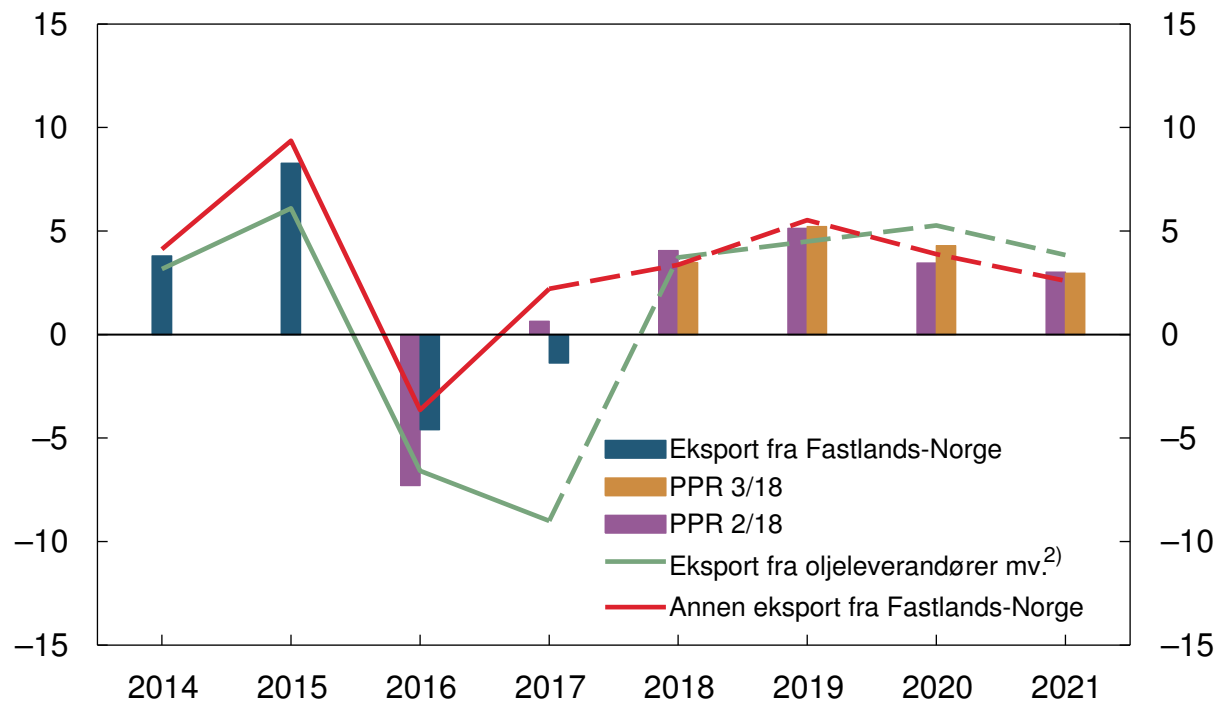

1) Regionalt nettverk. Vektet gjennomsnitt av industri, oljeleverandører, varehandel og tjenesteyting.

2) Siste observasjon for investeringer 2. kv. 2018.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.13 Eksport fra Fastlands-Norge. Årsvekst. Prosent. 2014 – 2021¹⁾

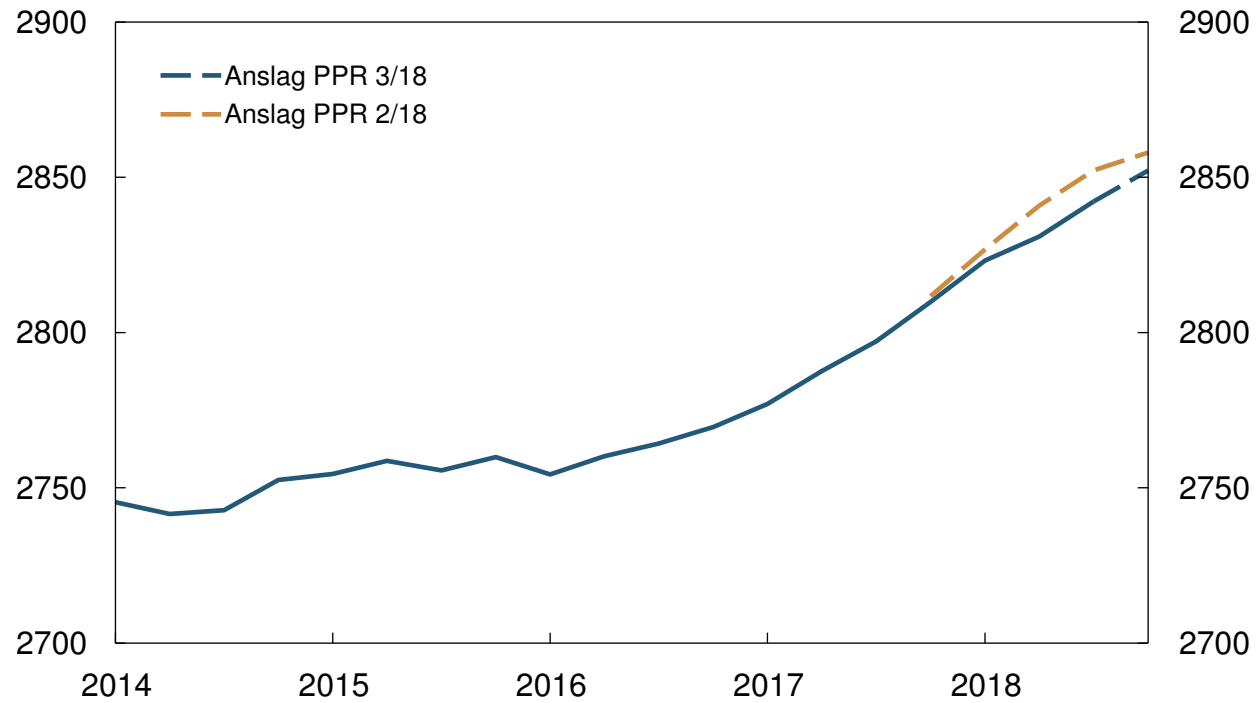

1) Anslag for 2018 – 2021 (stiplet).

2) Vare- og tjenestegrupper i nasjonalregnskapet hvor oljeleverandører står for en betydelig del av eksporten.

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

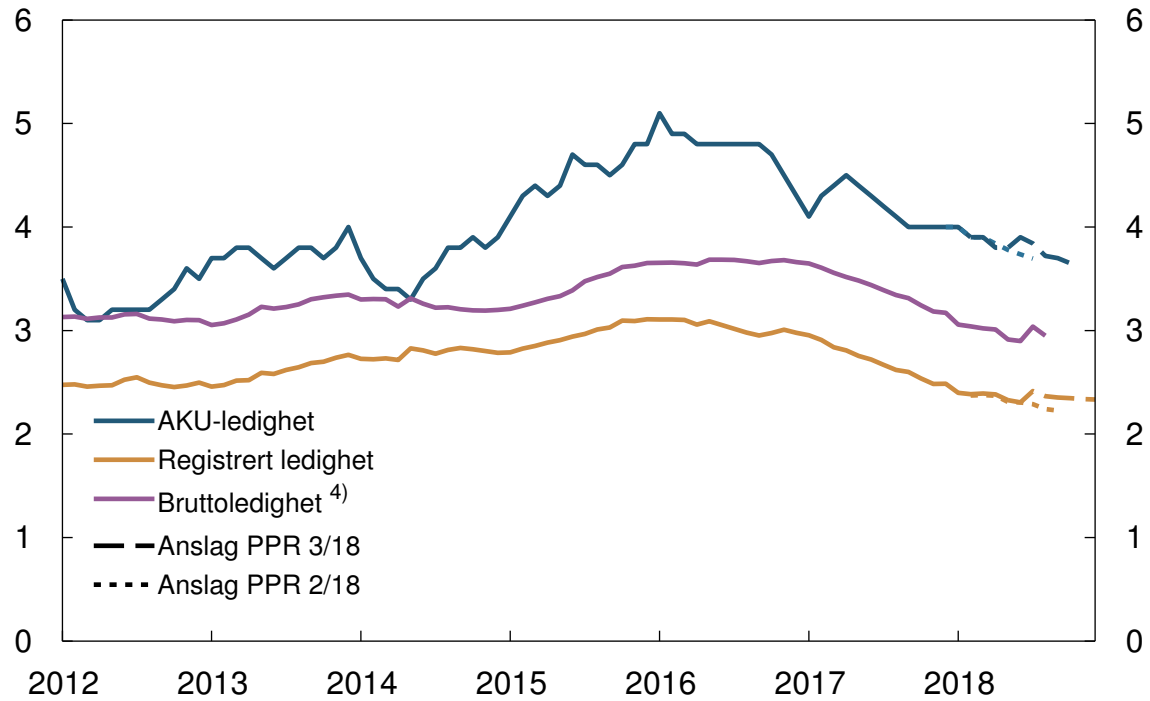
Figur 3.14 Sysselsetting. Sesongjustert. Antall i tusen. 1. kv. 2014 – 4. kv. 2018¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2018.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.15 Arbeidsledige ifølge AKU ¹⁾ og NAV ²⁾. Andel av arbeidsstyrken. Sesongjustert. Prosent. Januar 2012 – desember 2018 ³⁾

1) Arbeidskraftundersøkelsen.

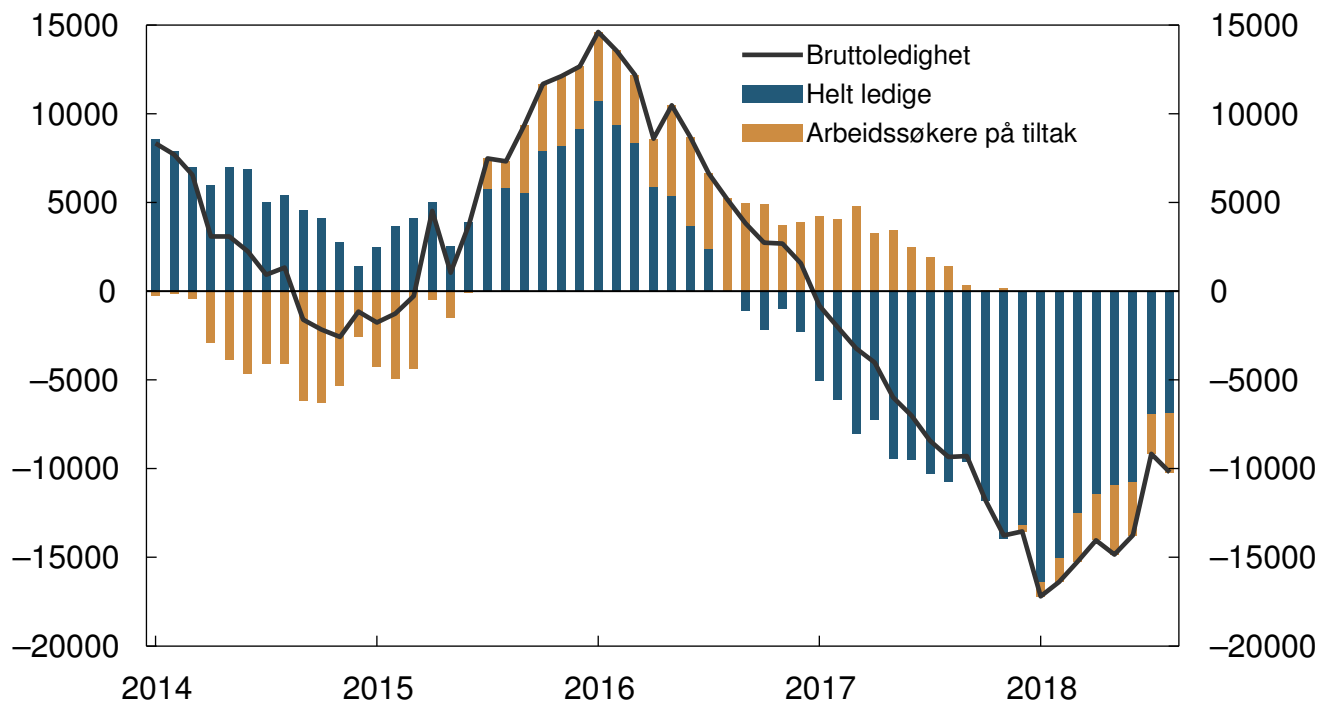
2) Registrert arbeidsledighet.

3) Anslag for september 2018 – desember 2018 (NAV) og juli 2018 – oktober 2018 (AKU).

4) Registrerte ledige og arbeidssøkere på tiltak.

Kilder: NAV, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

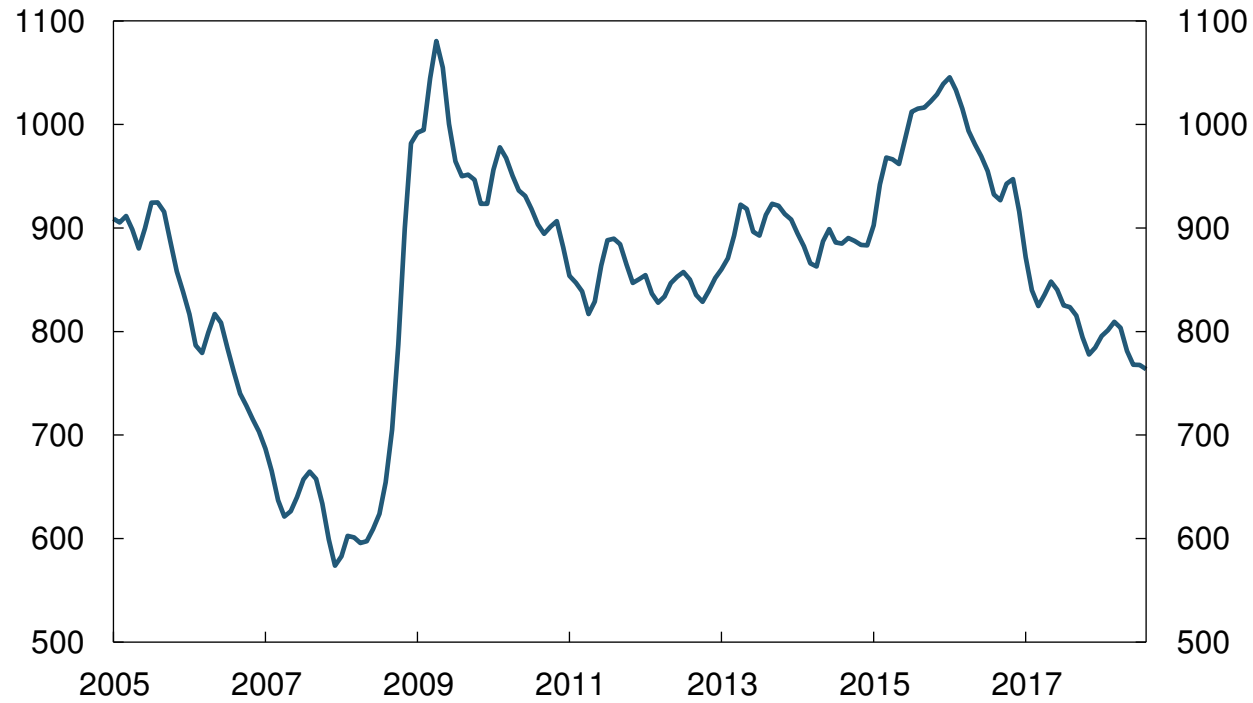
Figur 3.16 Bruttoledighet.¹⁾ Tolvmånedersvekst. Antall personer. Januar 2014 – august 2018

1) Summen av helt ledige og arbeidssøkere på tiltak.

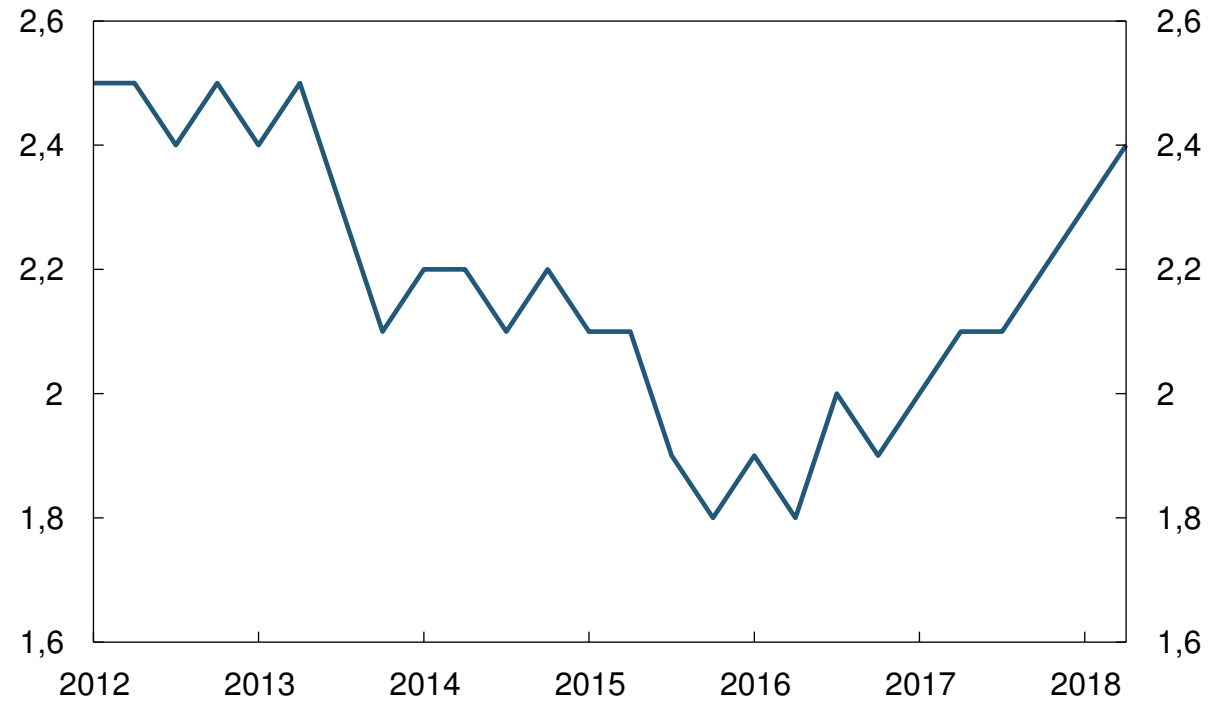
Kilde: NAV

Figur 3.17 Nye arbeidssøkere per virkedag.
Antall personer. Sesongjustert. Januar 2005 – august 2018

Kilde: NAV

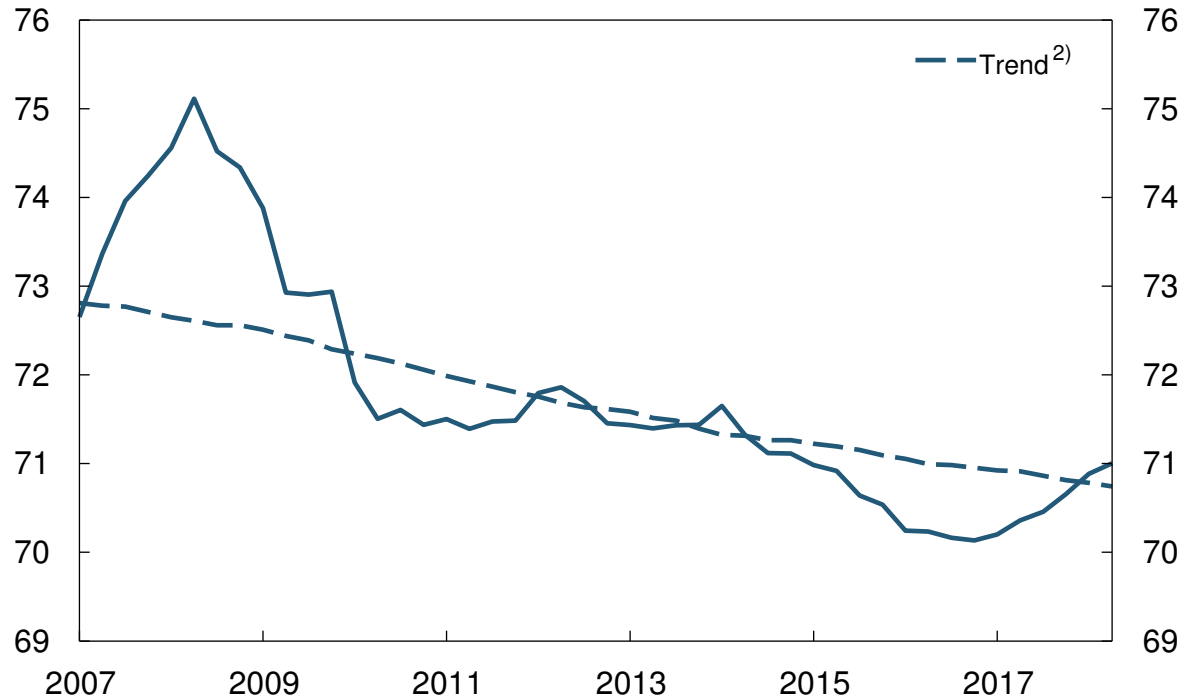
Figur 3.18 Ledige stillinger.
Andel av totalt antall stillinger. Sesongjustert. Prosent. 1. kv. 2012 – 2. kv. 2018

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Figur 3.19 Sysselsetningsfrekvens.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2007 – 2. kv. 2018

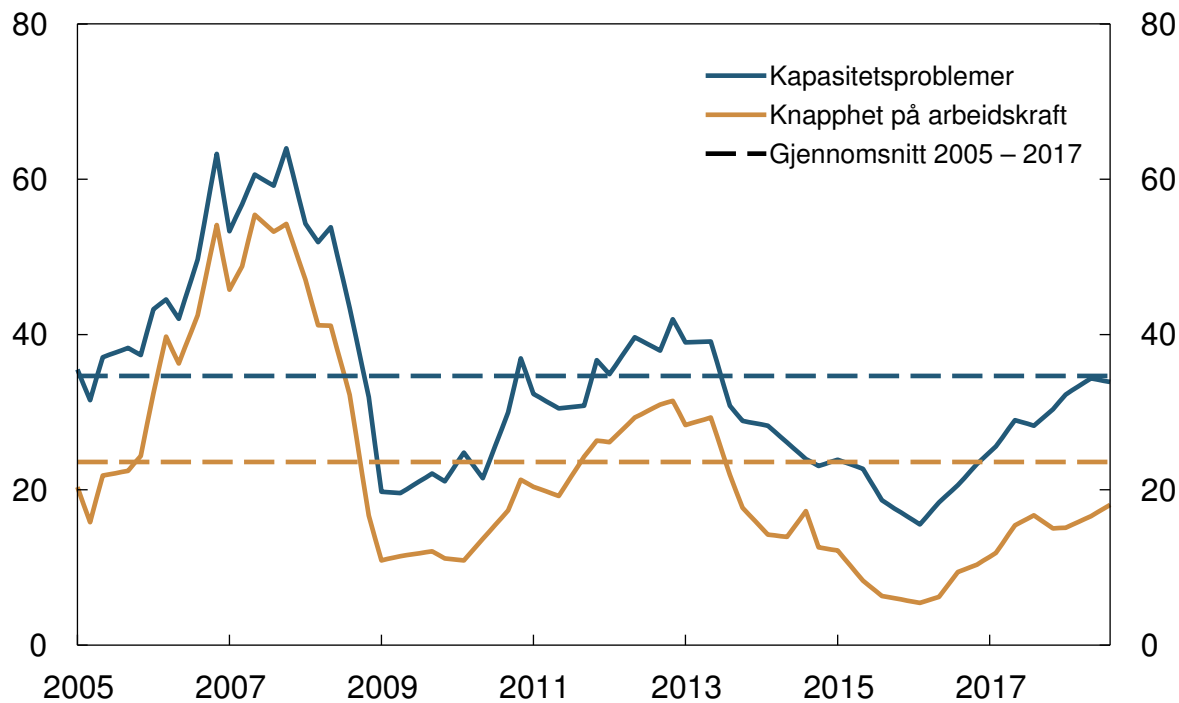

1) Sysselsetting i kvartalsvis nasjonalregnskap som andel av befolkningen (15-74 år).

2) Utvikling i sysselsetningsfrekvensen dersom sysselsetningsfrekvensene for hvert femårige alderstrinn hadde vært uendret på nivåene fra 2013. Kurven faller på grunn av aldring av befolkningen. 2013 er valgt fordi vi vurderer at kapasitetsutnyttingen dette året var nær et normalnivå.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.20 Kapasitetsproblemer¹⁾ og knapphet på arbeidskraft²⁾ ifølge Regionalt nettverk. Prosent. Januar 2005 – august 2018

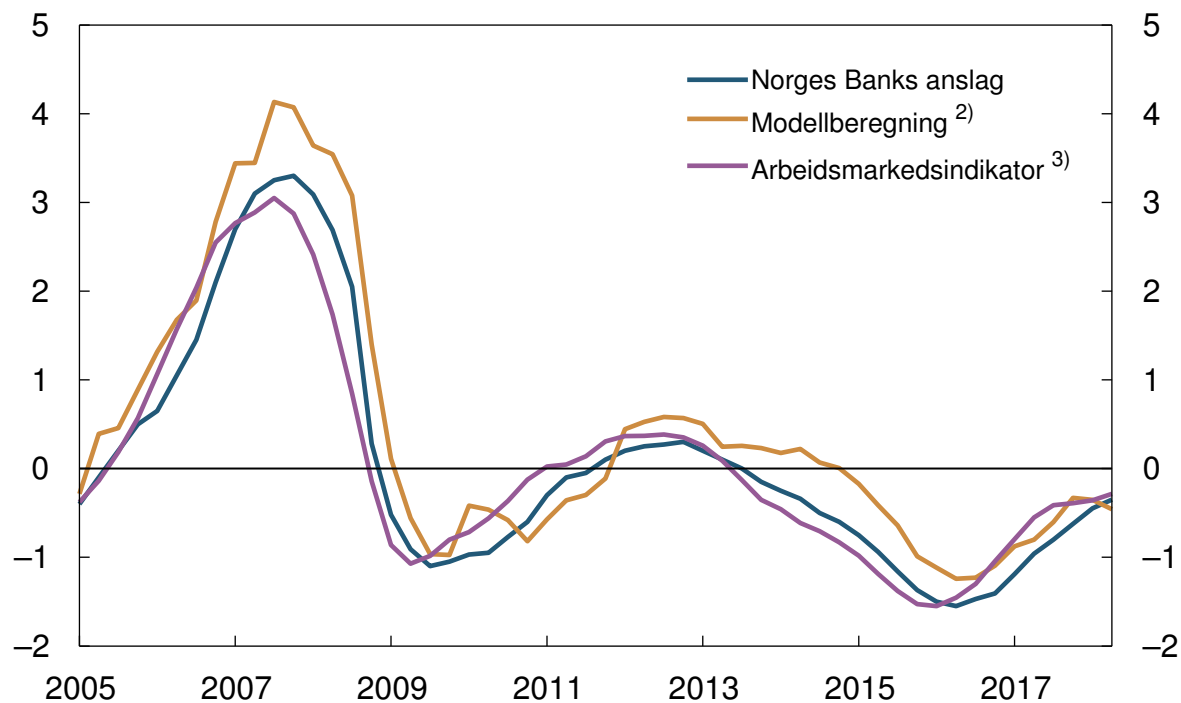

1) Andel av kontaktene som vil ha noen eller betydelige problemer med å møte en vekst i etterspørselen.

2) Andel av kontaktene som svarer at knapphet på arbeidskraft begrenser produksjonen.

Kilde: Norges Bank

Figur 3.21 Beregninger av produksjonsgapet¹⁾. Prosent. 1. kv. 2005 – 2. kv. 2018

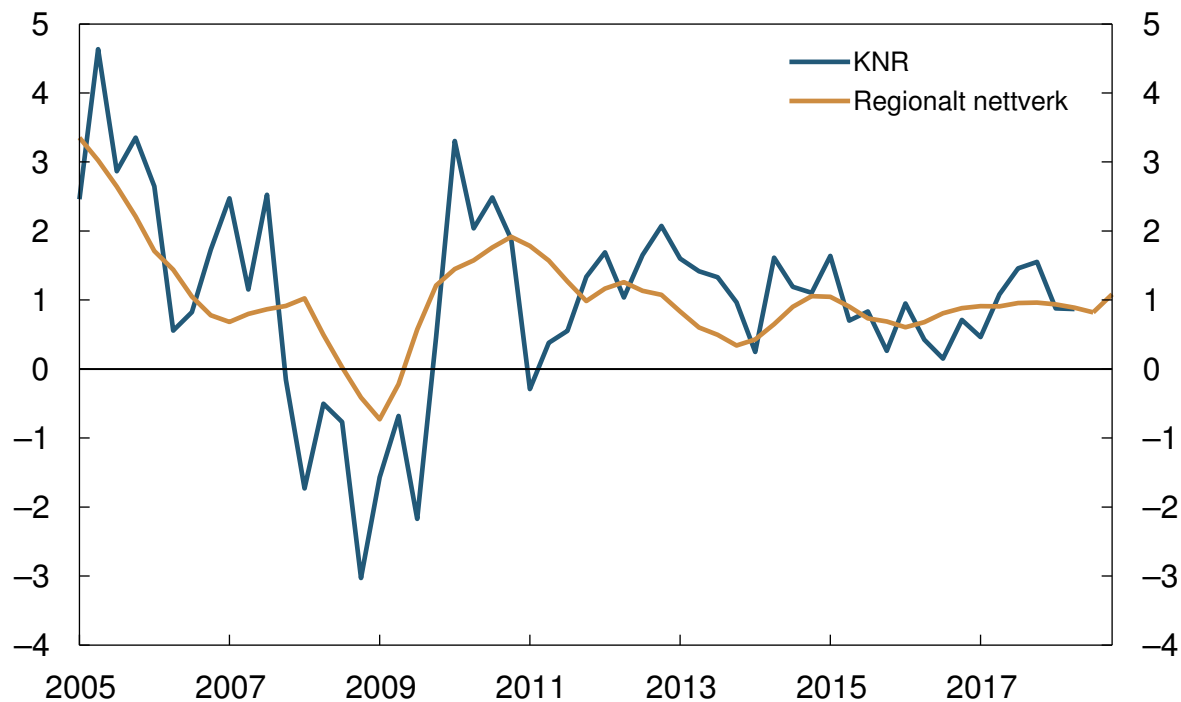
1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge.

2) For en gjennomgang av modellberegningen, se egen ramme på side 34 i *Pengepolitisk rapport 4/17*.

3) Indikator for produksjonsgapet basert på arbeidsmarkedet. Nærmere utdyping er gitt i Hagelund, K., F. Hansen og Ø. Robstad (2018) «Modellberegninger av produksjonsgapet». *Staff Memo 4/2018*. Norges Bank.

Kilde: Norges Bank

Figur 3.22 Produktivitet. BNP Fastlands-Norge per sysselsatt ifølge KNR¹⁾.
Firekvarterersvekst. Produksjon per sysselsatt ifølge Regionalt nettverk²⁾.
Prosent. 1. kv. 2005 – 4. kv. 2018³⁾

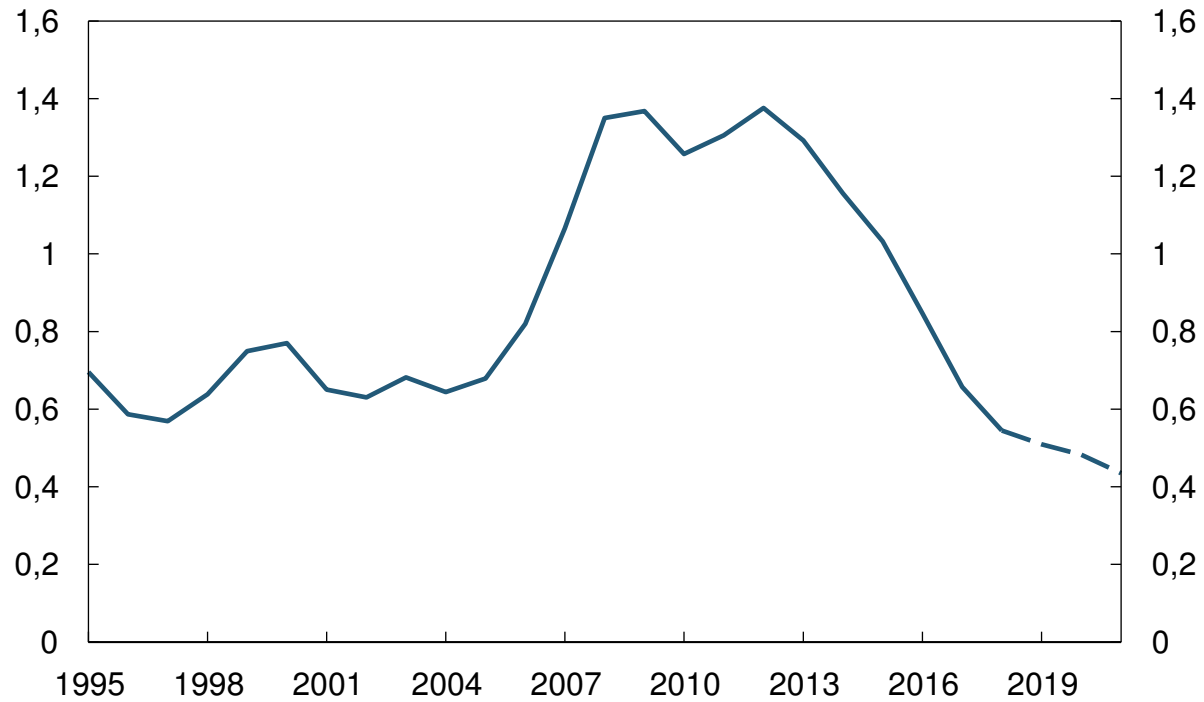
1) Kvartalsvis nasjonalregnskap.

2) Forskjellen mellom fire kvartalers produksjons- og sysselsetningsvekst.

3) Siste observasjon for kvartalsvis nasjonalregnskap er 2. kv. 2018.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.23 Arbeidsstyrken. Trend.¹⁾ Årsvekst. Prosent. 1995 – 2021²⁾

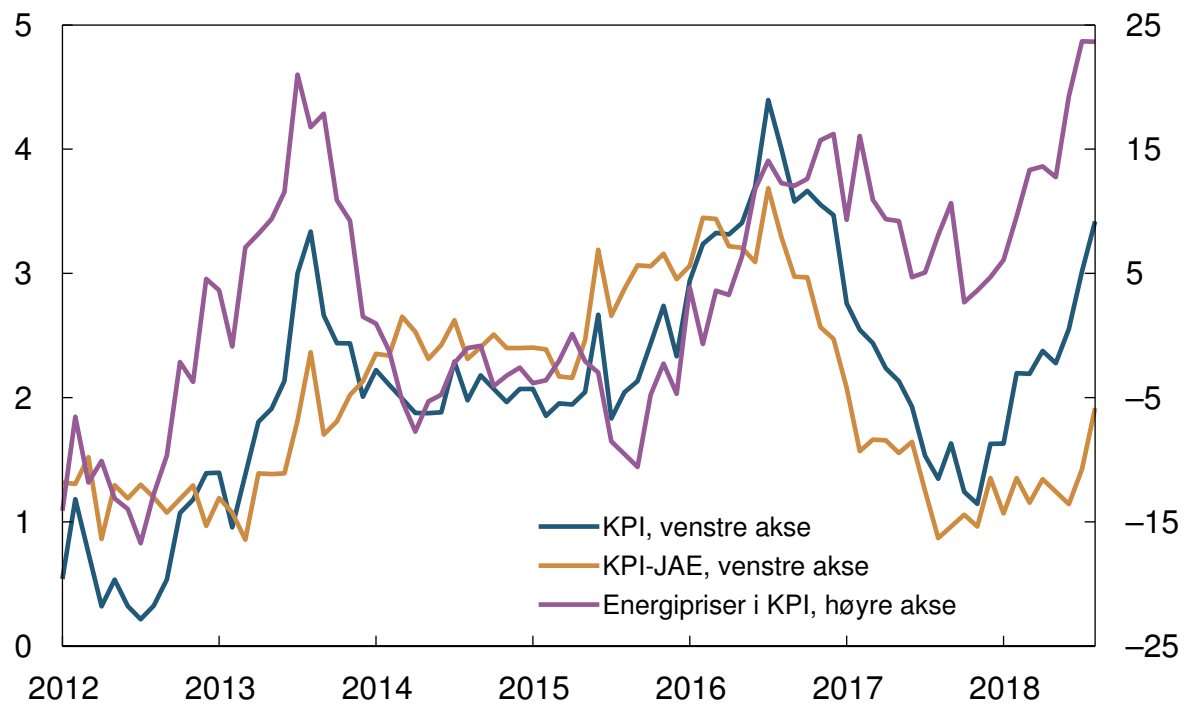

1) Vekst som følge av endringer i befolkningen 15-74 år, og gitt at arbeidstilbudet i hver femårige aldersgruppe holdes konstant på 2013-nivå.

2) Anslag for 2018 – 2021 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.24 KPI, KPI-JAE¹⁾ og energipriser i KPI²⁾.
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2012 – august 2018

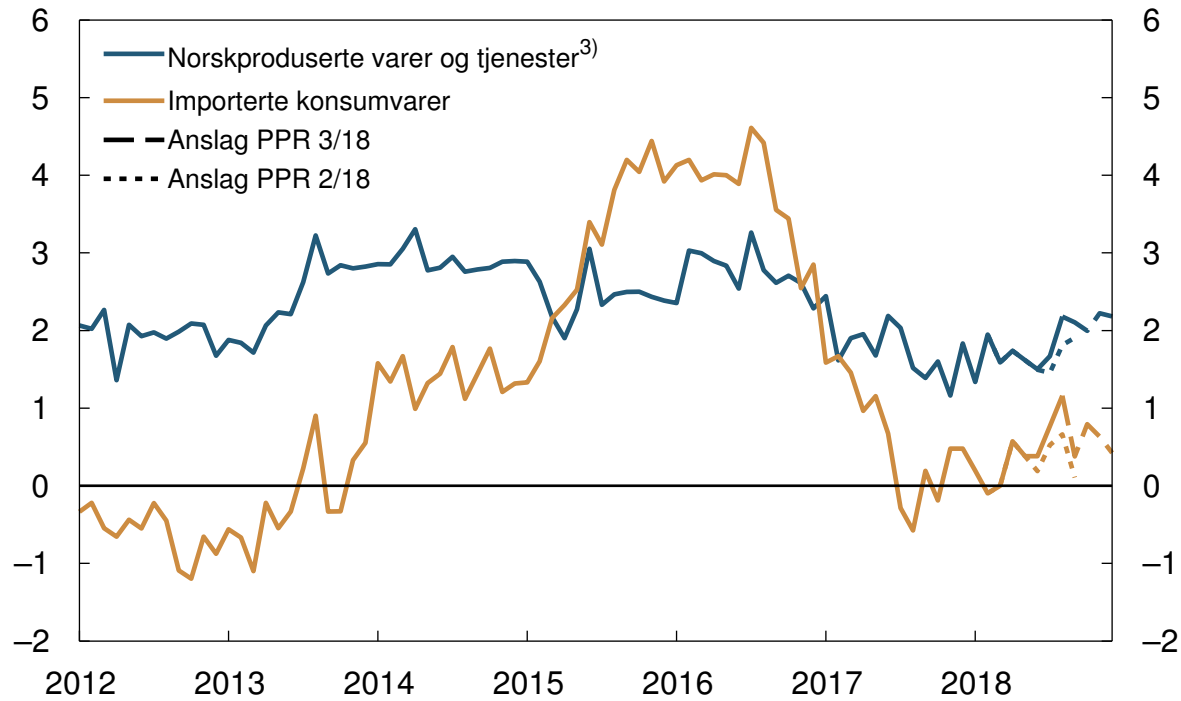

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Målt ved gruppene Drivstoff og smøremidler og Elektrisitet og brensel.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.25 KPI-JAE¹⁾ fordelt etter leveringssektor.
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2012 – desember 2018²⁾

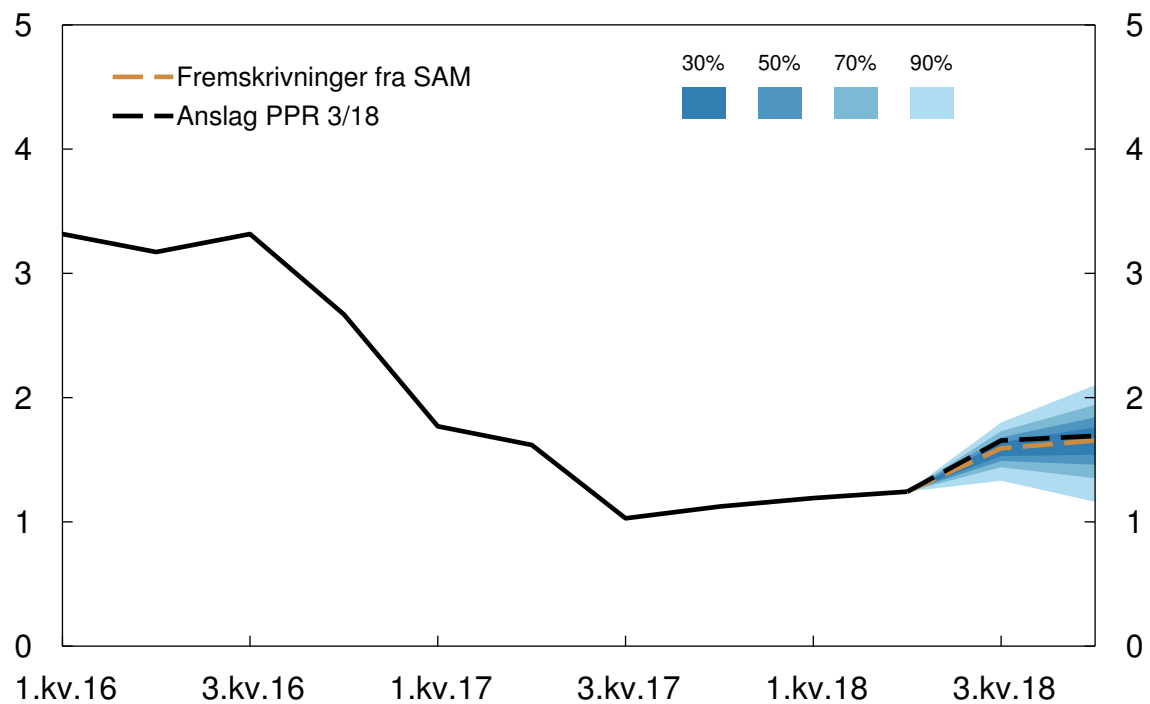
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for september 2018 – desember 2018.

3) Norges Banks beregninger.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.26 KPI-JAE¹⁾ med usikkerhetsvifte fra SAM²⁾.
Firekvarteralsvekst. Prosent. 1. kv. 2016 – 4. kv. 2018³⁾

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

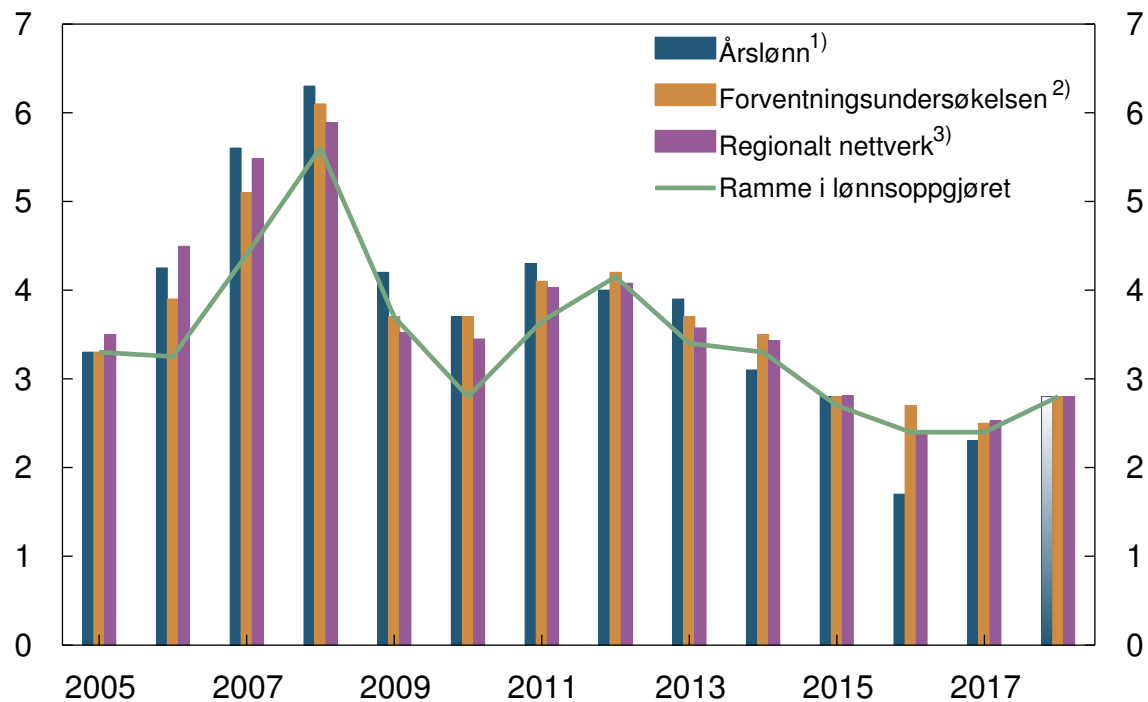
2) System for sammenveiling av korttidsmodeller.

3) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2018.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.27 Lønn, lønnsramme og lønnsforventninger.
Årsvkst. Prosent. 2005 – 2018

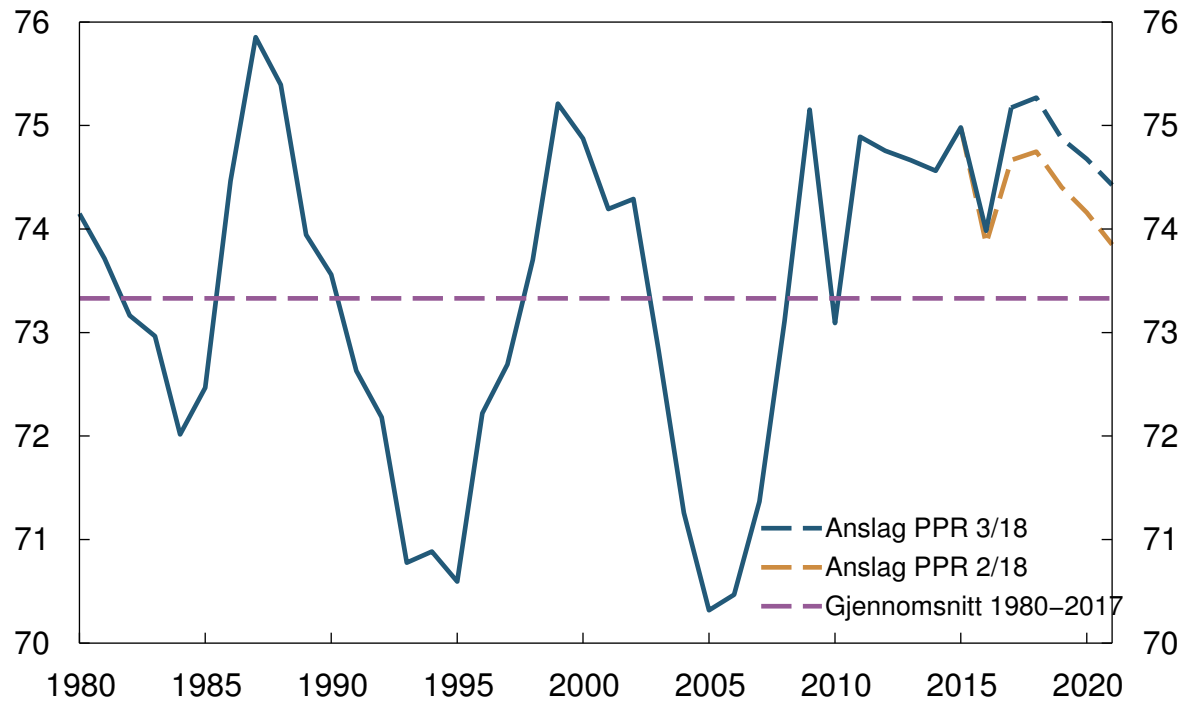
1) Faktisk årslønnsvekst fra Statistisk sentralbyrå. Norges Banks anslag for 2018 (gradert).

2) Partene i arbeidslivets forventninger til årslønnsvekst inneværende år målt ved Norges Banks forventningsundersøkelse i 3. kvartal hvert år.

3) Forventninger til årslønnsvekst inneværende år fra Regionalt nettverk i 3. kvartal hvert år.

Kilder: Epinion, Kantar TNS, Opinion, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.28 Lønnsandel for Fastlands-Norge.¹⁾ Prosent. 1980 – 2021 ²⁾

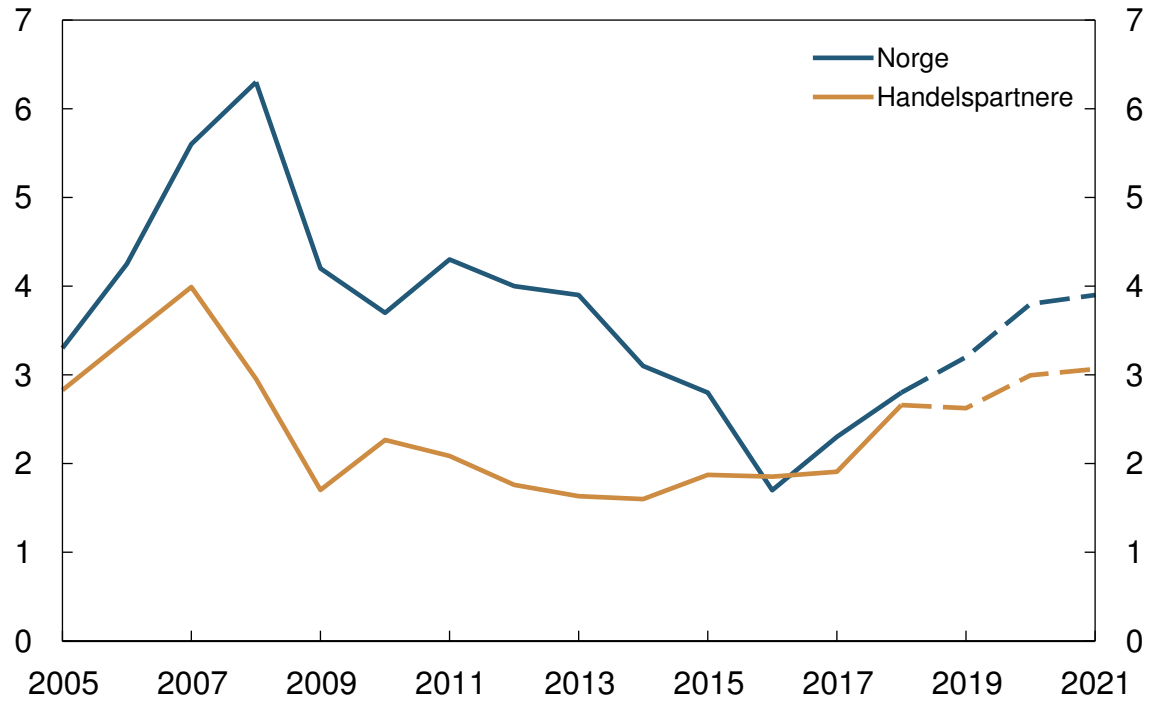

1) Lønnskostnader som andel av lønnskostnader og driftsresultat.

2) Anslag for 2018 – 2021.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.29 Lønnsvekst i Norge og hos viktige handelspartnere¹⁾.
Årsvekst. Prosent. 2005 – 2021²⁾

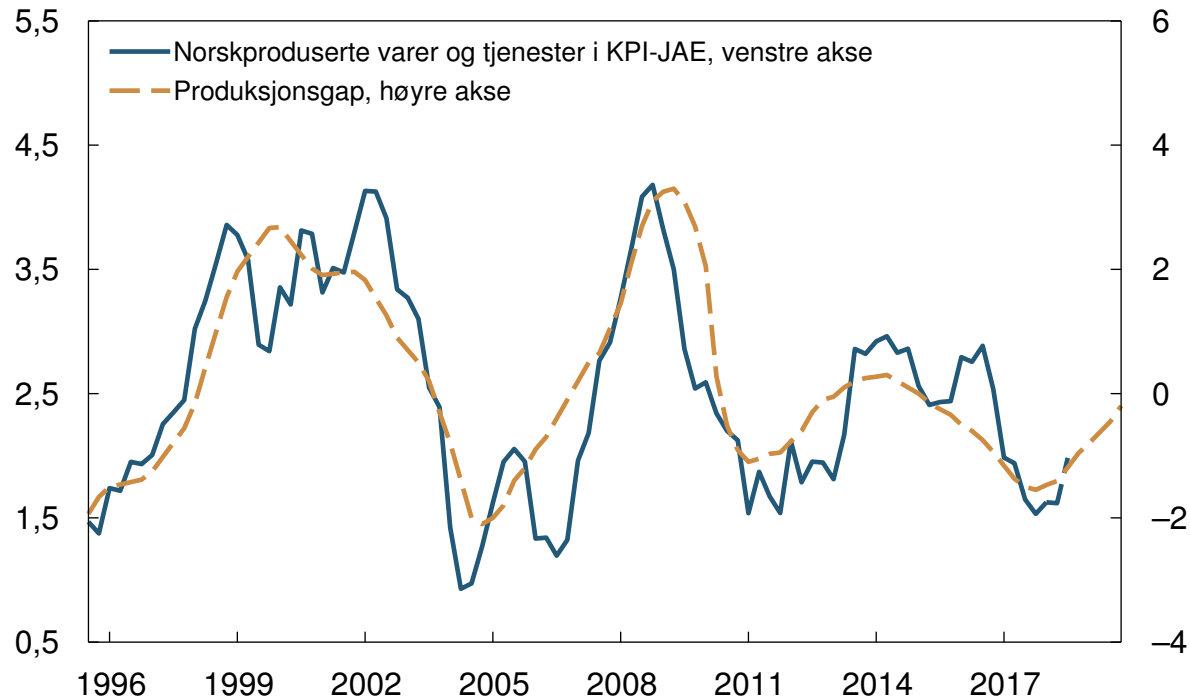

1) Aggregat for lønnsvekst for handelspartnere er basert på lønnskostnadsvekst i euroområdet, Storbritannia, Sverige og USA.

2) Anslag for 2018 – 2021 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.30 Norskproduserte varer og tjenester i KPI-JAE ¹⁾. Firekvartalersvekst. Prosent. Tidsforskjøvet produksjonsgap ²⁾. Prosent. 3. kv. 1995 – 4. kv. 2019

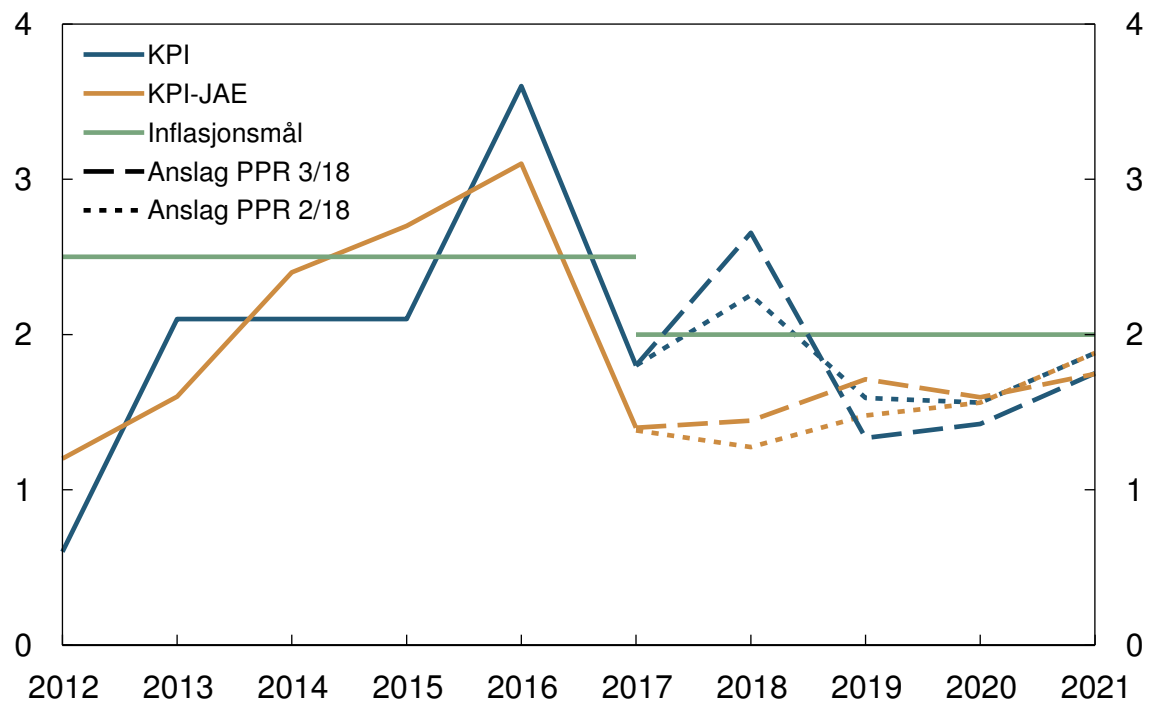

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer. Norges Banks beregninger. 3. kv. 1995 – 3. kv. 2018. Anslag for 3. kv. 2018.

2) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge. Gapet er her forskjøvet frem seks kvartaler og viser tall for 1. kv. 1994 – 2. kv. 2018.

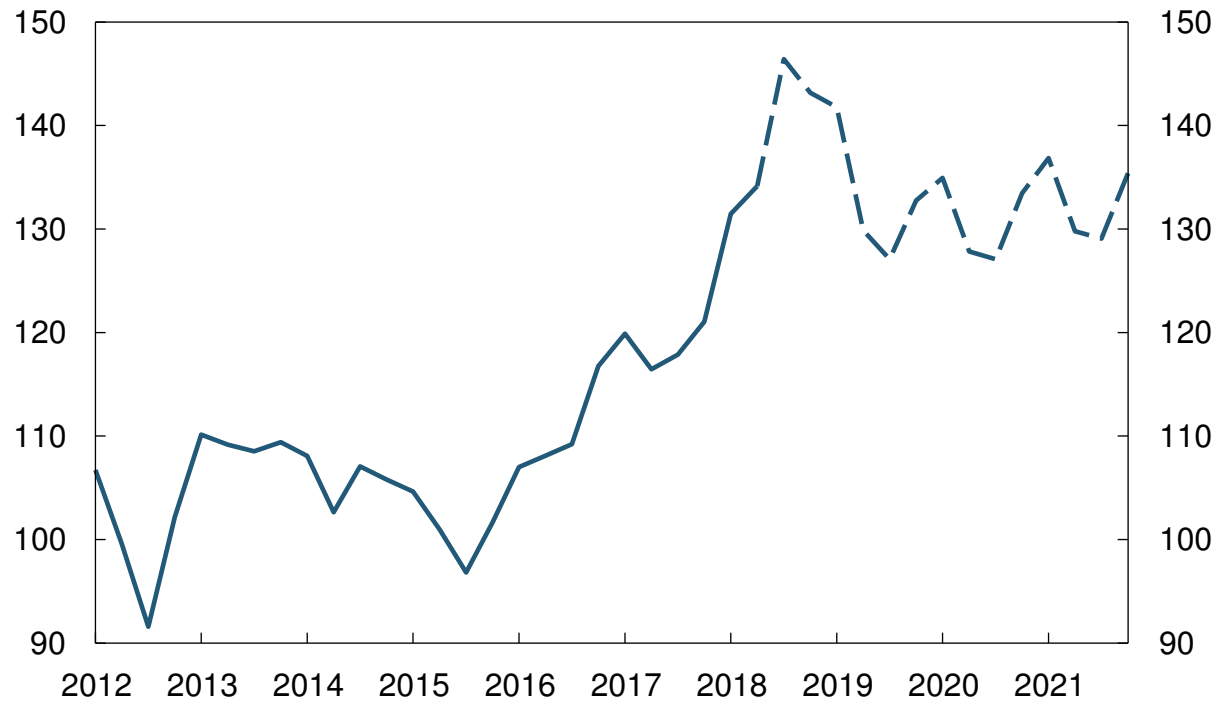
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.31 KPI og KPI-JAE¹⁾. Årsvekst. Prosent. 2012 – 2021

1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 3.32 Energipriser i KPI.¹⁾ Indeks 2012 = 100. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021²⁾

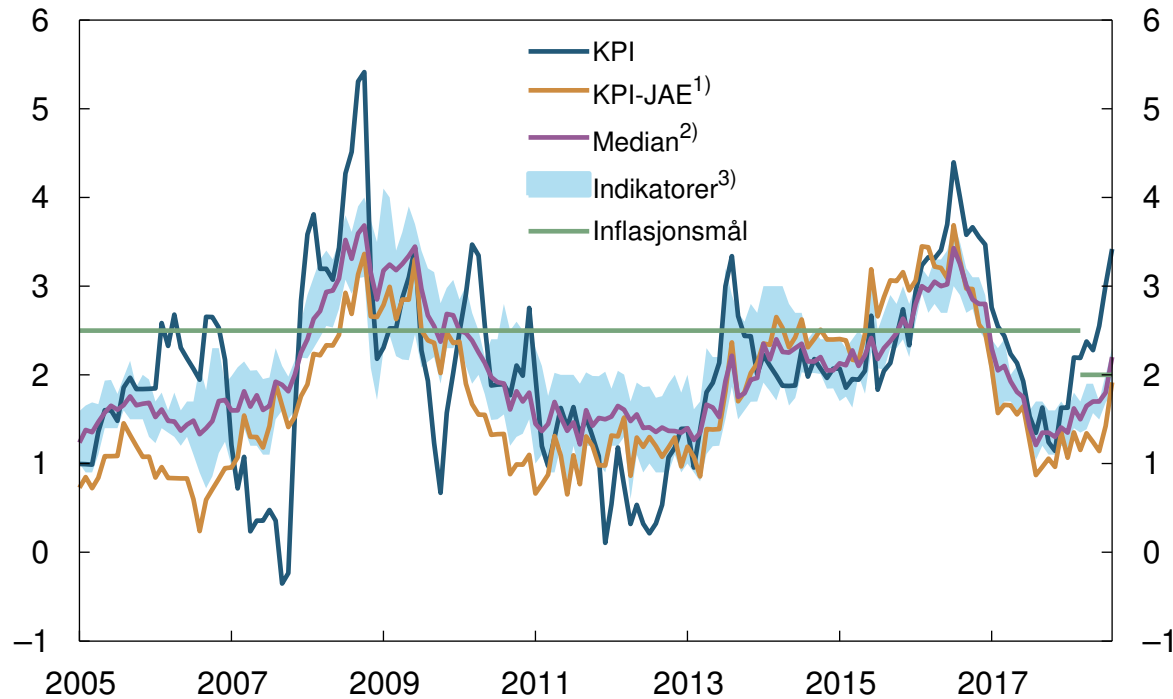

1) Vektet gjennomsnitt av prisene for drivstoff og smøremidler og for elektrisitet og brensel i KPI. Anslaget er basert på terminpriser for elektrisitet, bensin og olje. Ikke sesongjustert.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021 (stiplet).

Kilder: Norges vassdrags- og energidirektorat, Thomson Reuters og Norges Bank

Figur 3.33 KPI og indikatorer for underliggende inflasjon.
Tolv månedersvekst. Prosent. Januar 2005 – august 2018

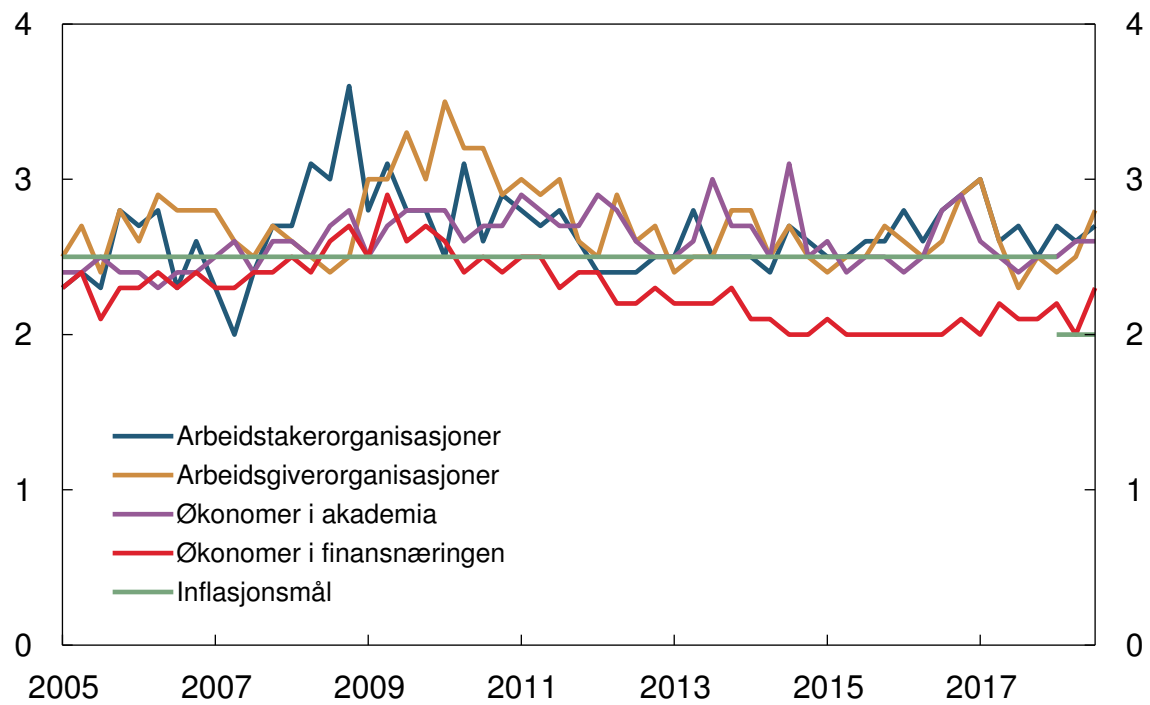
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Median av KPIM, KPIXE, 20% trimmet snitt, vektet median, KPI-XV og KPI-felles. For en gjennomgang av indikatorene, se Husabø, E. (2017) «Indikatorar for underliggjande inflasjon i Noreg». *Staff Memo* 13/2017. Norges Bank.

3) Båndet viser høyeste og laveste verdi for KPIM, KPIXE, 20% trimmet snitt, vektet median, KPI-XV og KPI-felles.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

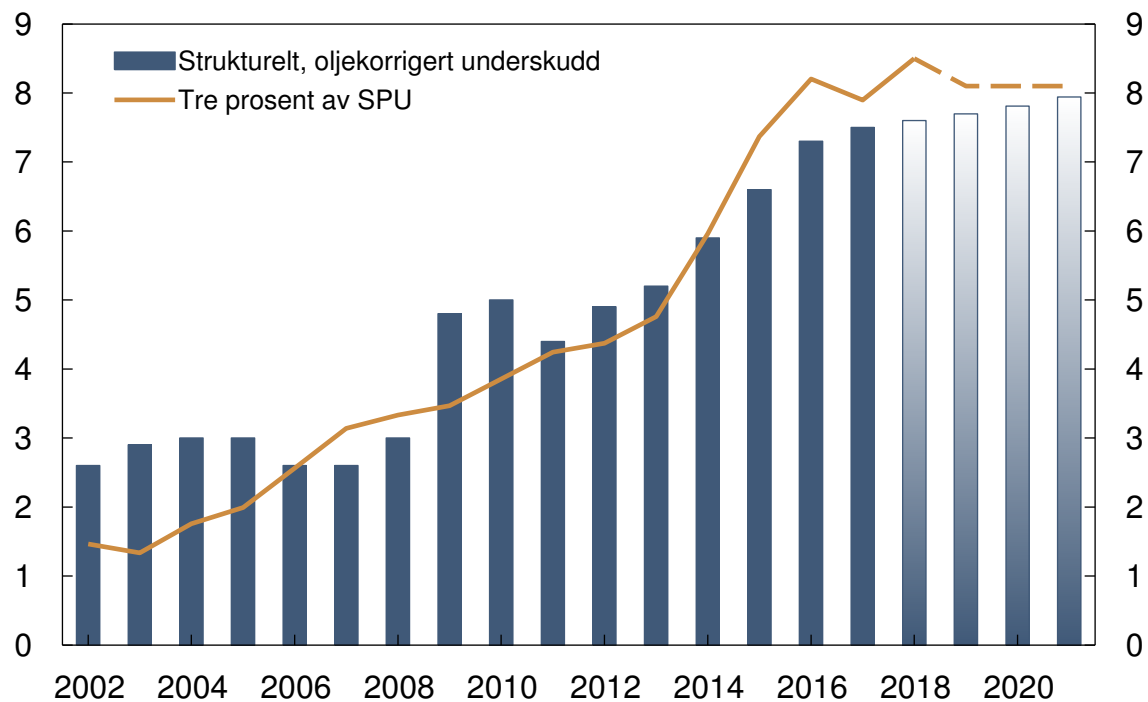
Figur 3.34 Forventet tolv månedersvekst i konsumprisene om fem år.
Prosent. 1. kv. 2005 – 3. kv. 2018

Kilder: Epinion, Kantar TNS og Opinion

Figur 3.35 Det strukturelle, oljekorrigerede underskuddet og tre procent av SPU¹⁾. Andel av trend-BNP for Fastlands-Norge. Prosent. 2002 – 2021²⁾

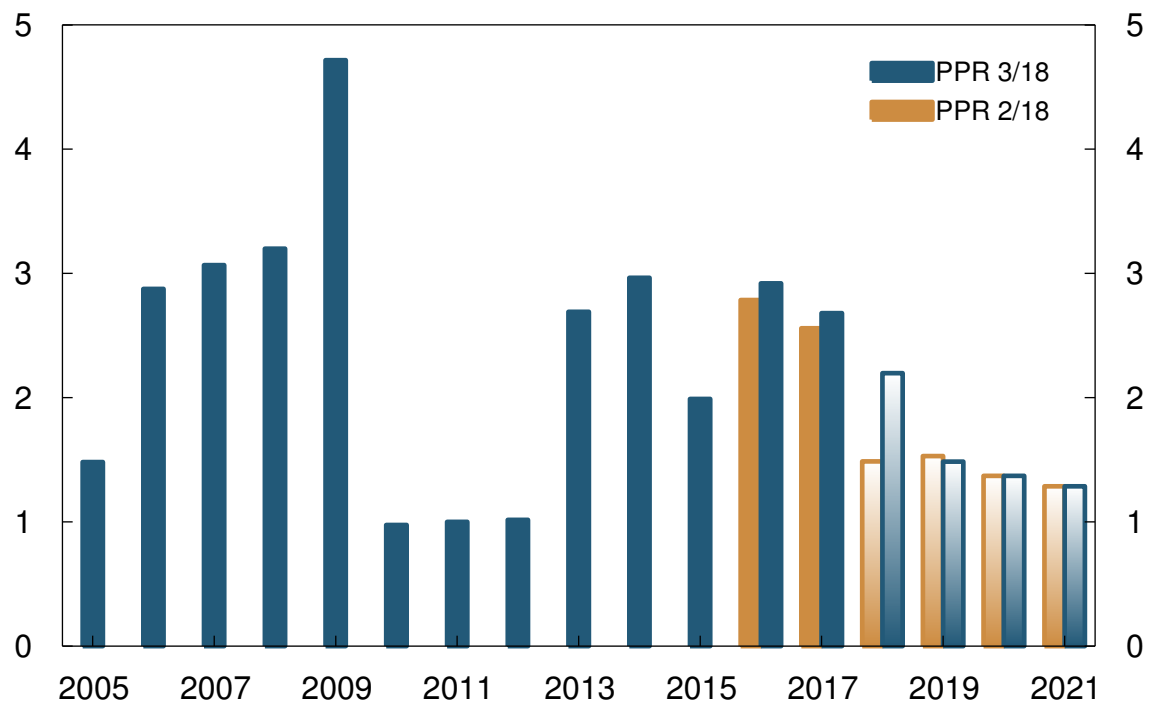

1) Statens pensjonsfond utland.

2) Anslag for 2018 – 2021 (stiplet og gradert).

Kilder: Finansdepartementet og Norges Bank

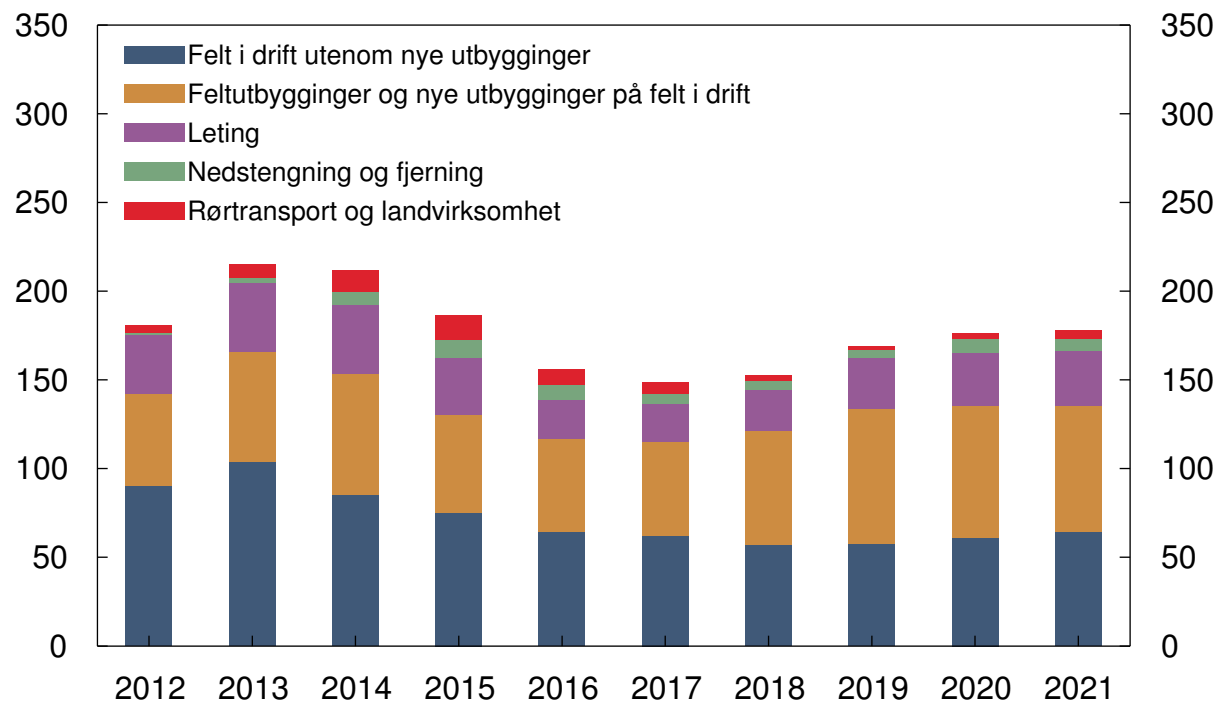
Figur 3.36 Etterspørsel fra offentlig forvaltning. Årsvekst. Prosent. 2005 – 2021¹⁾

1) Anslag for 2018 – 2021 (gradert).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

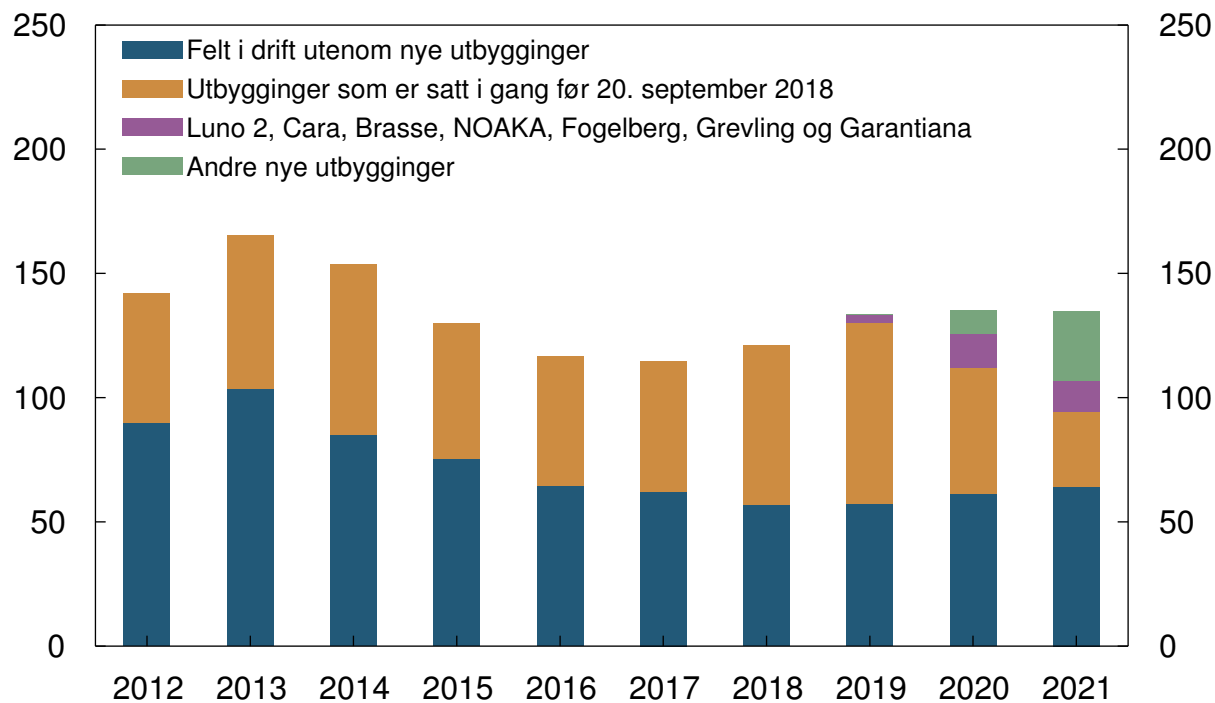
Figur 3.37 Petroleumsinvesteringer.
Faste 2018-priser. Milliarder kroner. 2012 – 2021¹⁾

1) Anslag for 2018 – 2021. Tallene for 2010 – 2017 er hentet fra investeringstillingen til Statistisk sentralbyrå og deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Indeksen anslås å være uendret fra 2017 til 2019.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

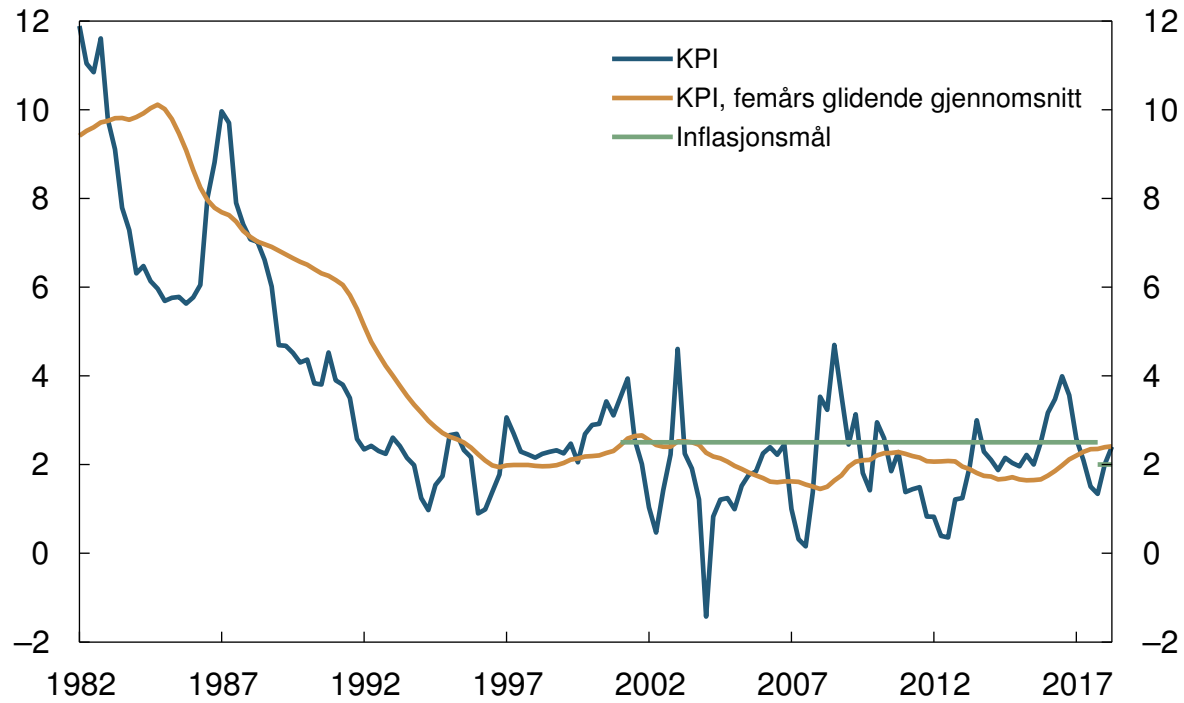
Figur 3.38 Investeringer innen feltutbygging og felt i drift.
Faste 2018-priser. Milliarder kroner. 2012 – 2021¹⁾

1) Anslag for 2018 – 2021. Tallene for 2010 – 2017 er hentet fra investeringstillingen til Statistisk sentralbyrå og er deflatert med prisindeksen for petroleumsinvesteringer i nasjonalregnskapet. Anslagene er basert på stortingsmeldinger, konsekvensutredninger, prognoser fra Oljedirektoratet, investeringstillingen fra Statistisk sentralbyrå og løpende informasjon om utbyggingsprosjekter.

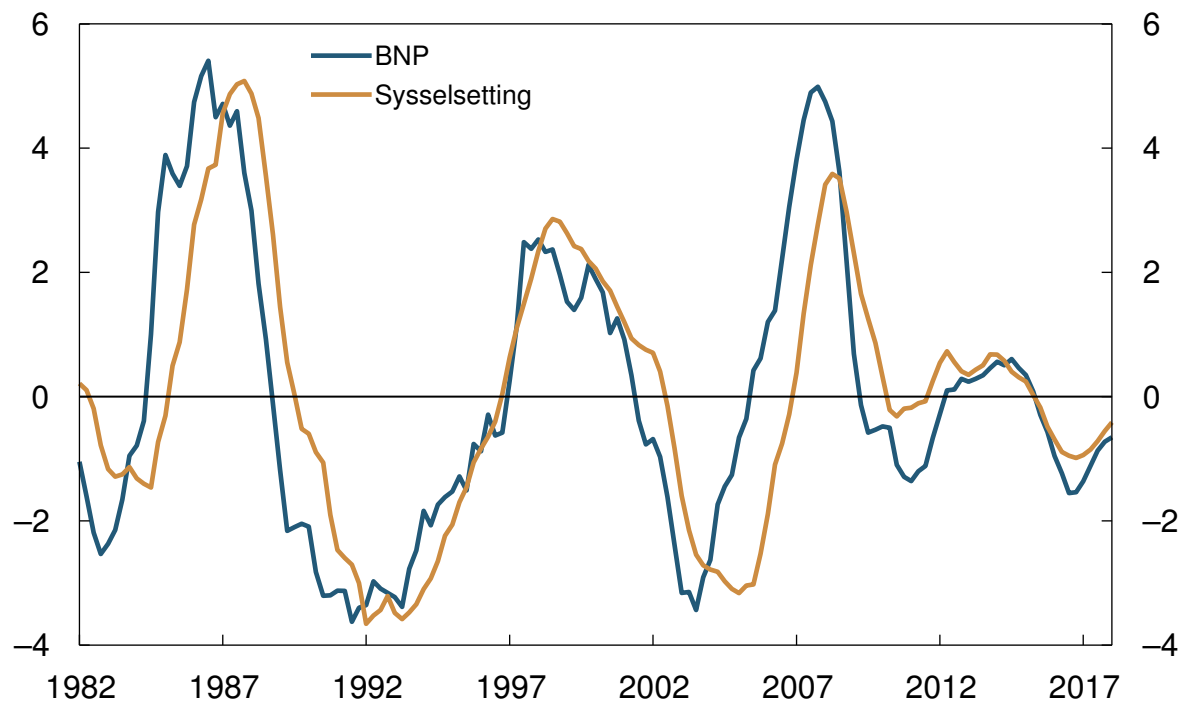
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.1 Konsumprisindeksen (KPI).
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 1982 – 2. kv. 2018

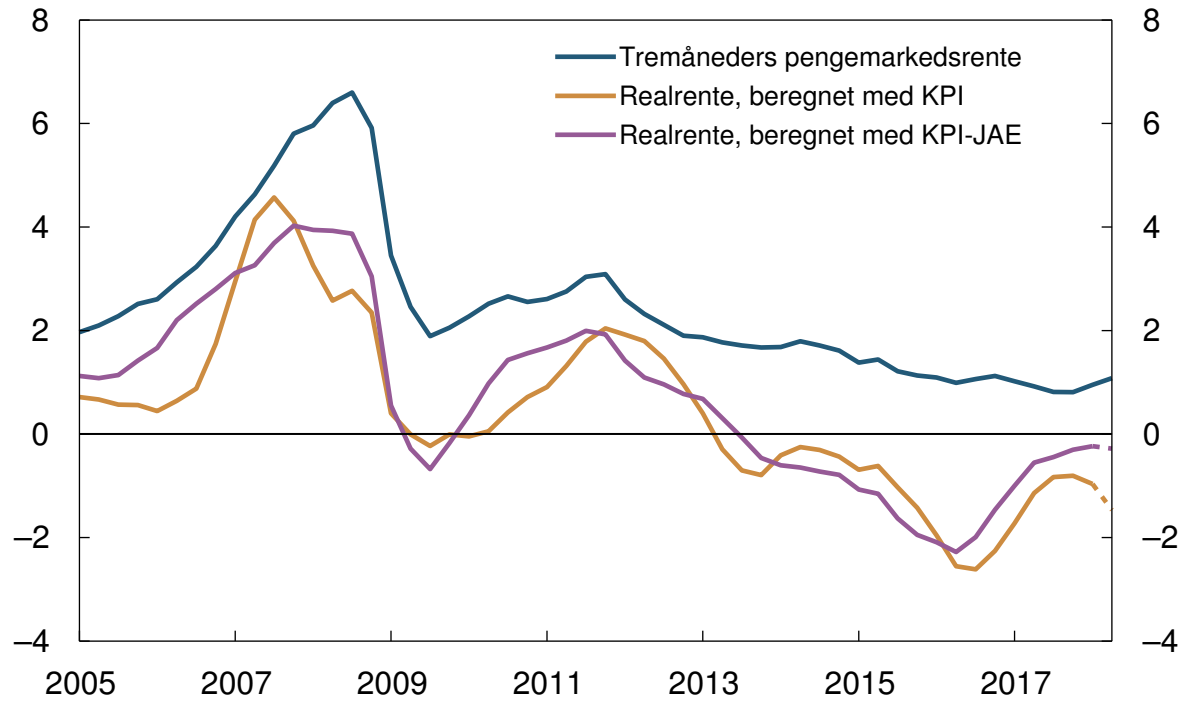
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.2 BNP for Fastlands-Norge og sysselsetting.
Avvik fra trend.¹⁾ Prosent. 1. kv. 1982 – 1. kv. 2018

1) Trenden for begge seriene er beregnet med et HP-filter med $\lambda = 40\,000$. Beregningene er basert på data fra 1. kv. 1978 – 2. kv. 2018. Avviket fra trend er trekvartalers glidende gjennomsnitt.
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.3 Tremåneders pengemarkedsrente og realrenter¹⁾.
Prosent. 1. kv. 2005 – 2. kv. 2018²⁾

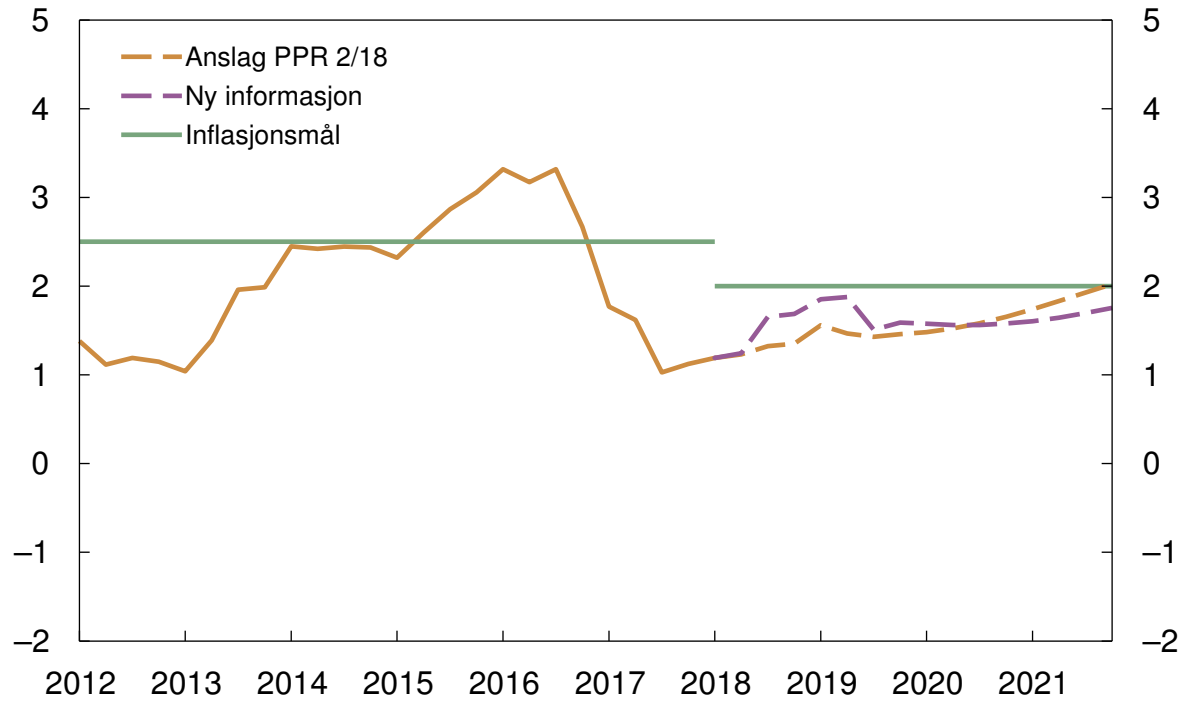

1) Tremåneders pengemarkedsrente fratrukket et trekvartalers sentrert glidende gjennomsnitt av inflasjon, målt ved firekvartalersvekst i KPI og KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE).

2) Anslag for 2. kv. 2018 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.4a KPI-JAE.¹⁾ Anslag betinget på ny informasjon om den økonomiske utviklingen og prognosen for styringsrenten fra PPR 2/18. Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021²⁾

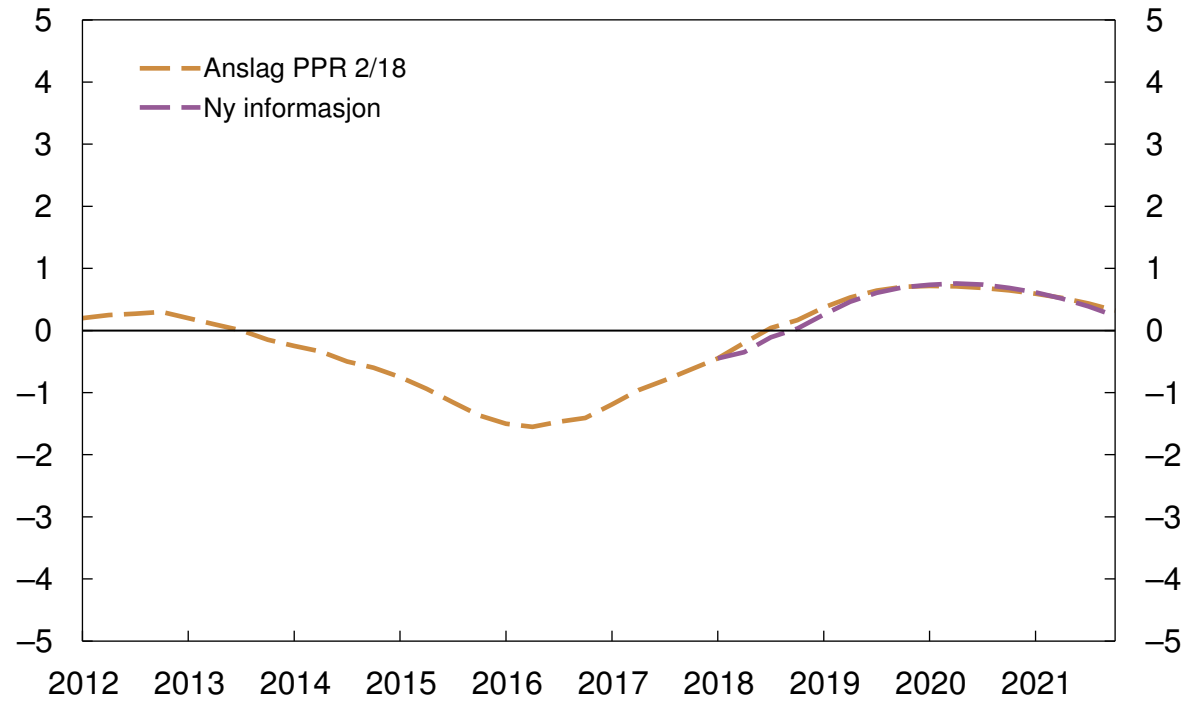
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

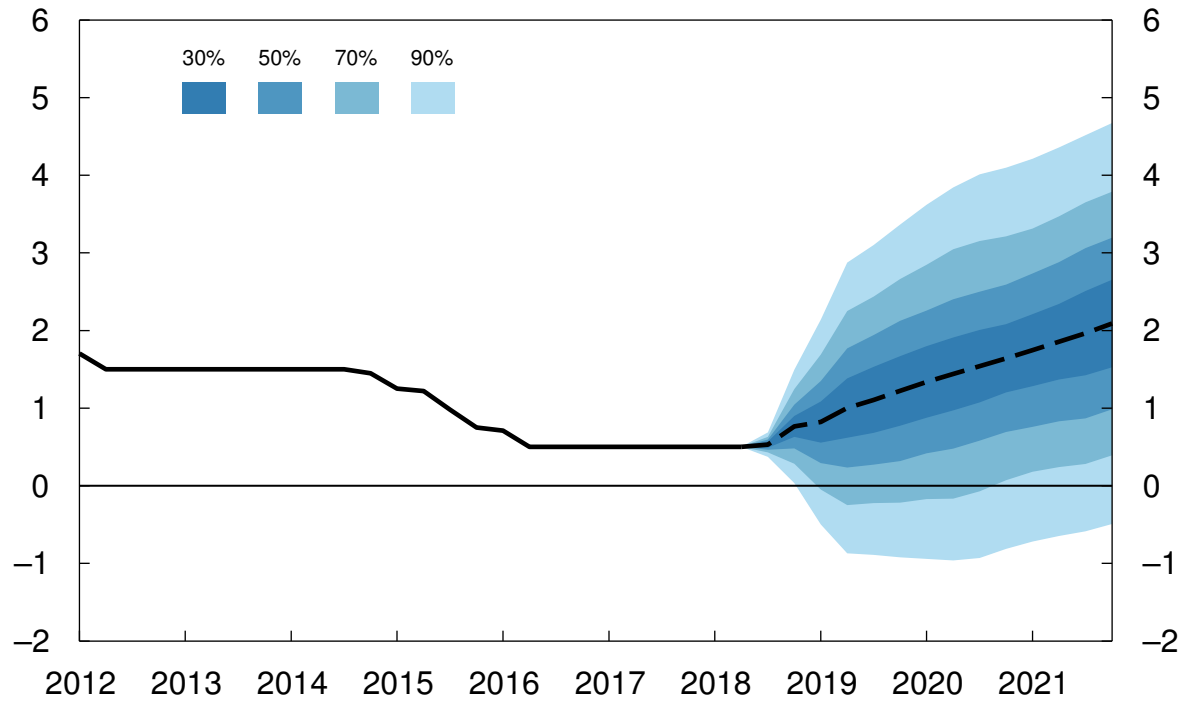
Figur 4.4b Anslag på produksjonsgapet¹⁾. Betinget på ny informasjon om den økonomiske utviklingen og prognosen for styringsrenten fra PPR 2/18. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021

1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge.

Kilde: Norges Bank

Figur 4.5a Styringsrenten med usikkerhetsvifte¹⁾. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021²⁾

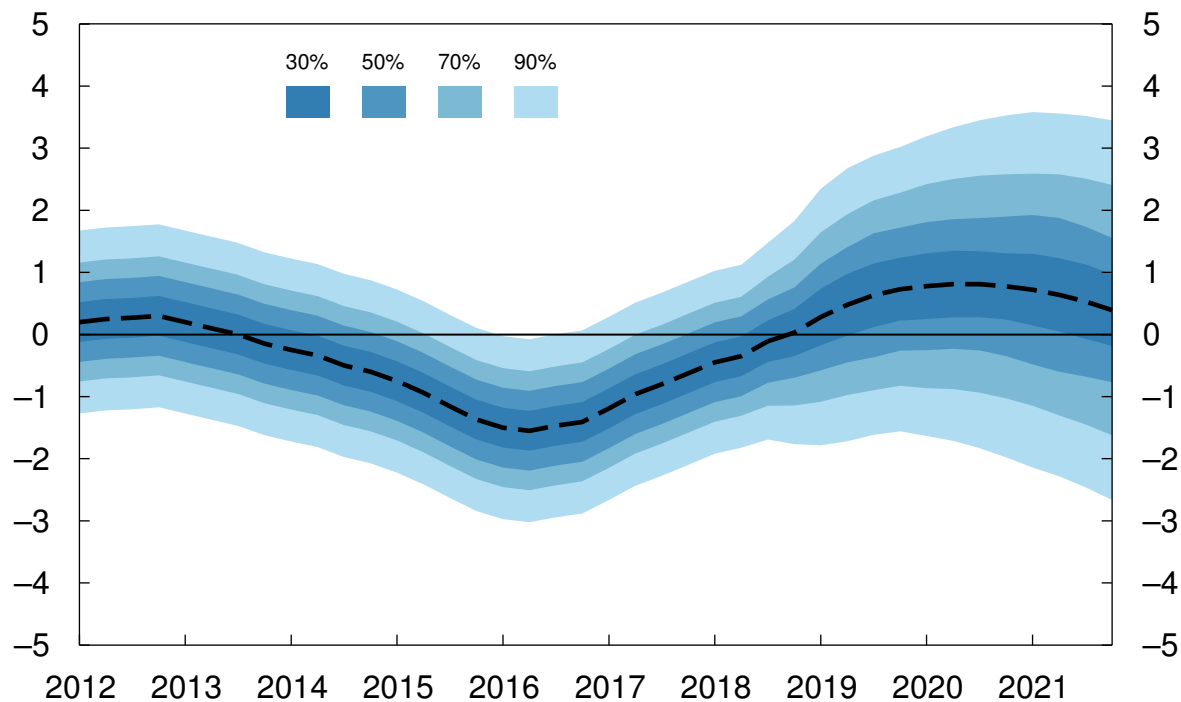

1) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Den tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021 (stiplet).

Kilde: Norges Bank

Figur 4.5b Anslag på produksjonsgapet¹⁾ med usikkerhetsvifte²⁾.
Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021

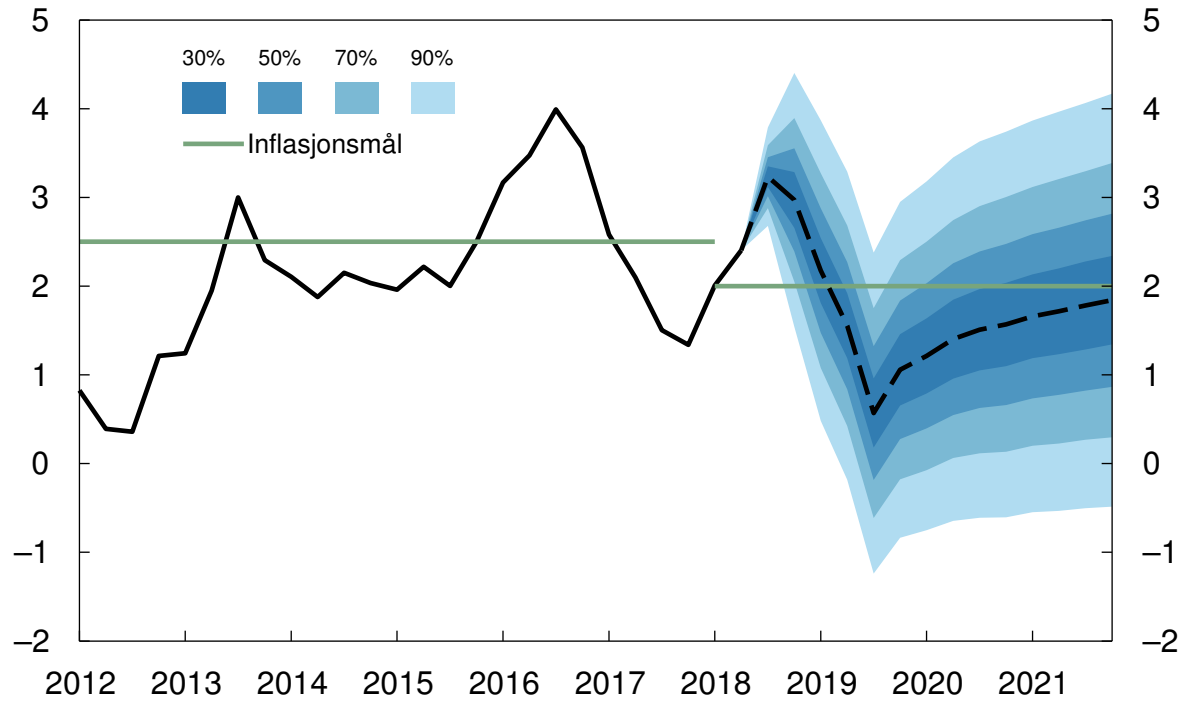

1) Produksjonsgapet måler den prosentvise forskjellen mellom BNP for Fastlands-Norge og anslått potensielt BNP for Fastlands-Norge.

2) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO.

Kilde: Norges Bank

Figur 4.5c KPI med usikkerhetsvifte¹⁾.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021²⁾

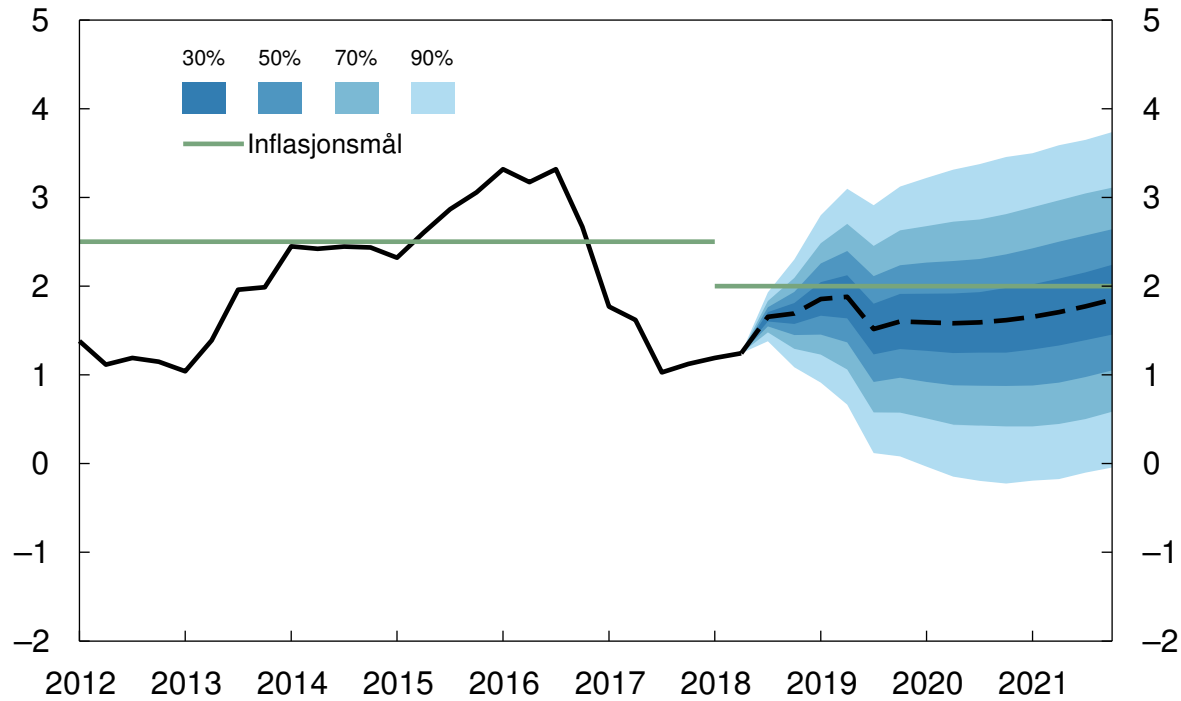

1) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO.

2) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.5d KPI-JAE¹⁾ med usikkerhetsvifte²⁾.
Firekvartalersvekst. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021³⁾

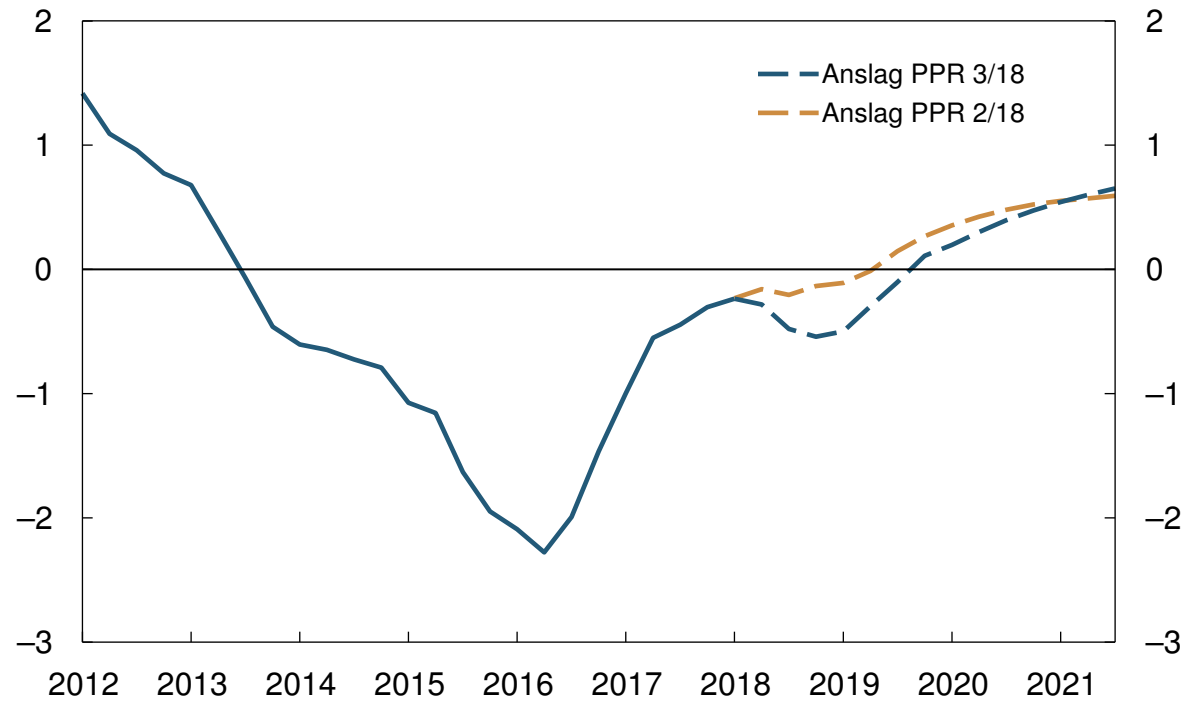
1) KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer.

2) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO.

3) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021 (stiplet).

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 4.6 Realrente.¹⁾ Prosent. 1. kv. 2012 – 3. kv. 2021²⁾

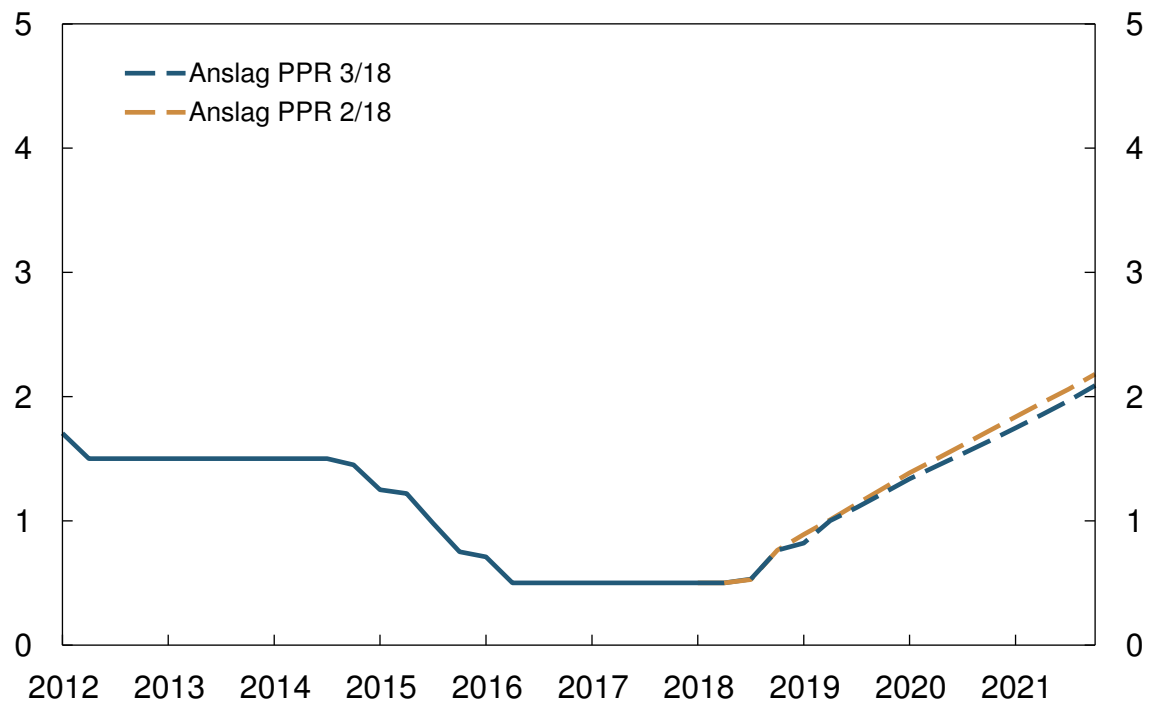

1) Tremåneders pengemarkedsrente fratrukket et trekvartalers sentrert glidende gjennomsnitt av inflasjon, målt ved firekvartalersvekst i KPI justert for avgiftsendringer og uten energivarer (KPI-JAE).

2) Anslag for 2. kv. 2018 – 3. kv. 2021.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

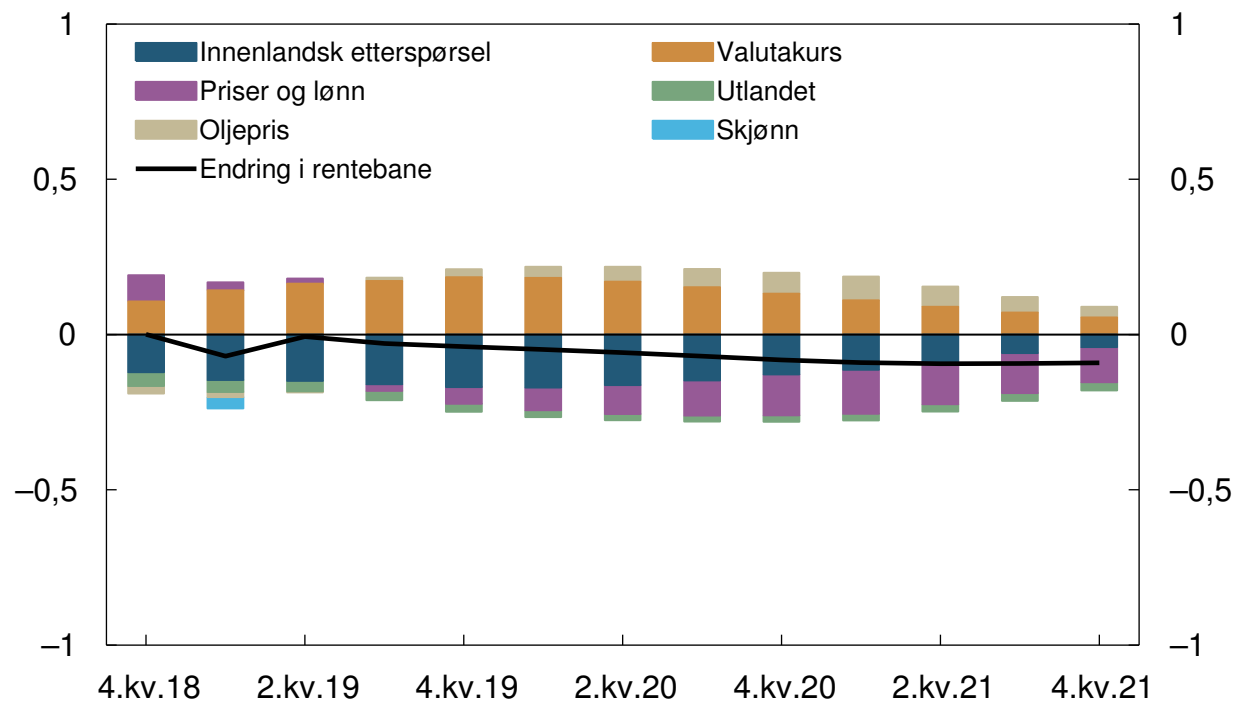
Figur 4.7 Styringsrenten. Prosent. 1. kv. 2012 – 4. kv. 2021¹⁾

1) Anslag for 3. kv. 2018 – 4. kv. 2021.

Kilde: Norges Bank

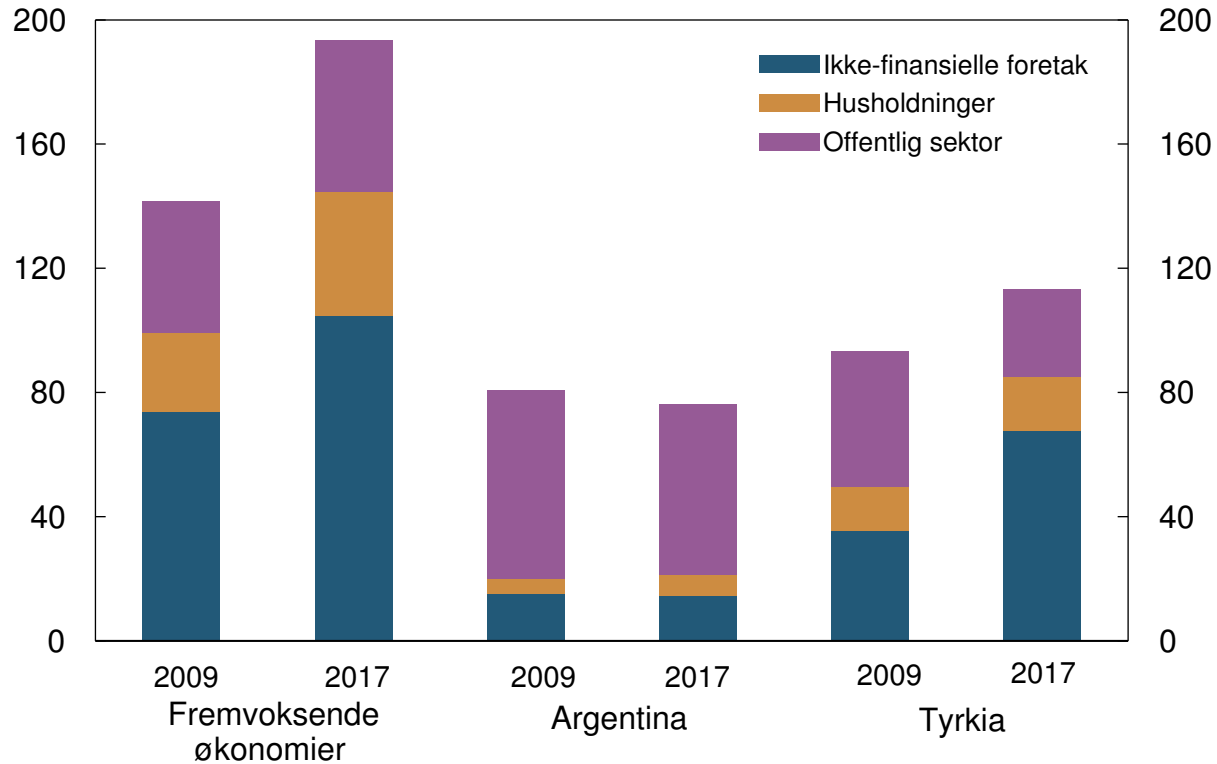
Figur 4.8 Faktorer bak endringer i anslag for styringsrenten fra PPR 2/18.
Akkumulerte bidrag. Prosentenheter. 4. kv. 2018 – 4. kv. 2021

Kilde: Norges Bank

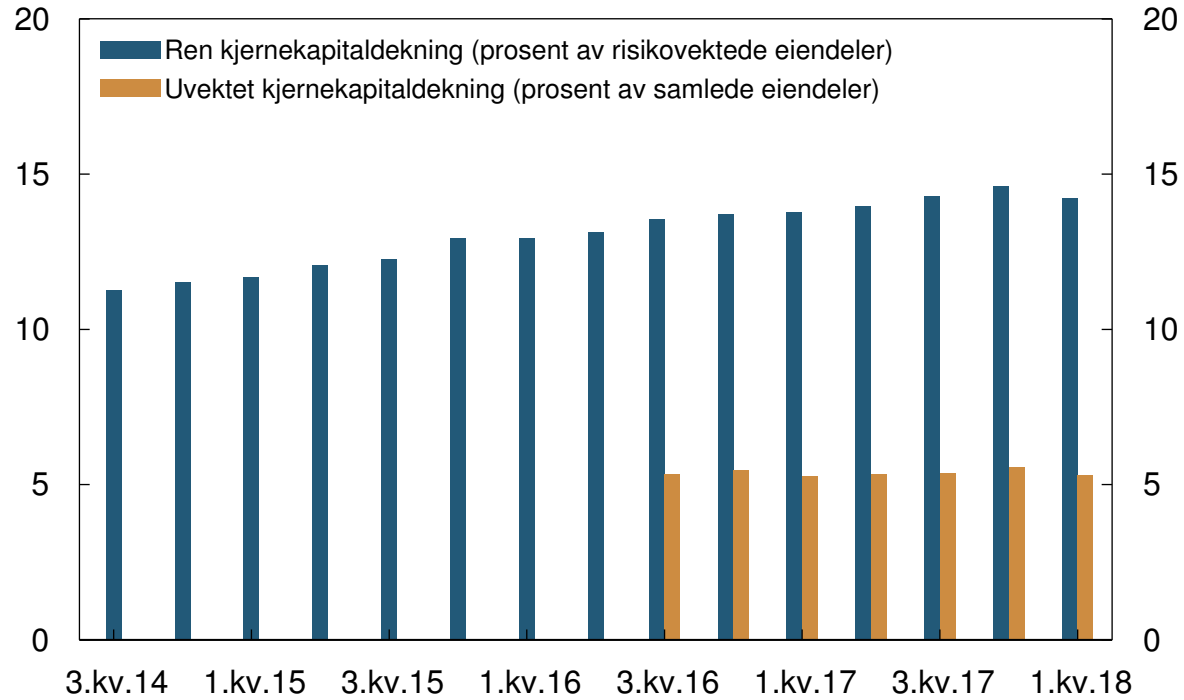
Figur 5.1 Gjeld som andel av BNP i fremvoksende økonomier ¹⁾.
Prosent. 4. kv. 2009 og 4. kv. 2017

1) Fremvoksende økonomier består av: Argentina, Brasil, Chile, Colombia, Hongkong, India, Indonesia, Israel, Kina, Korea, Malaysia, Mexico, Polen, Russland, Saudi-Arabia, Singapore, Sør-Afrika, Thailand, Tsjekkia, Tyrkia og Ungarn.

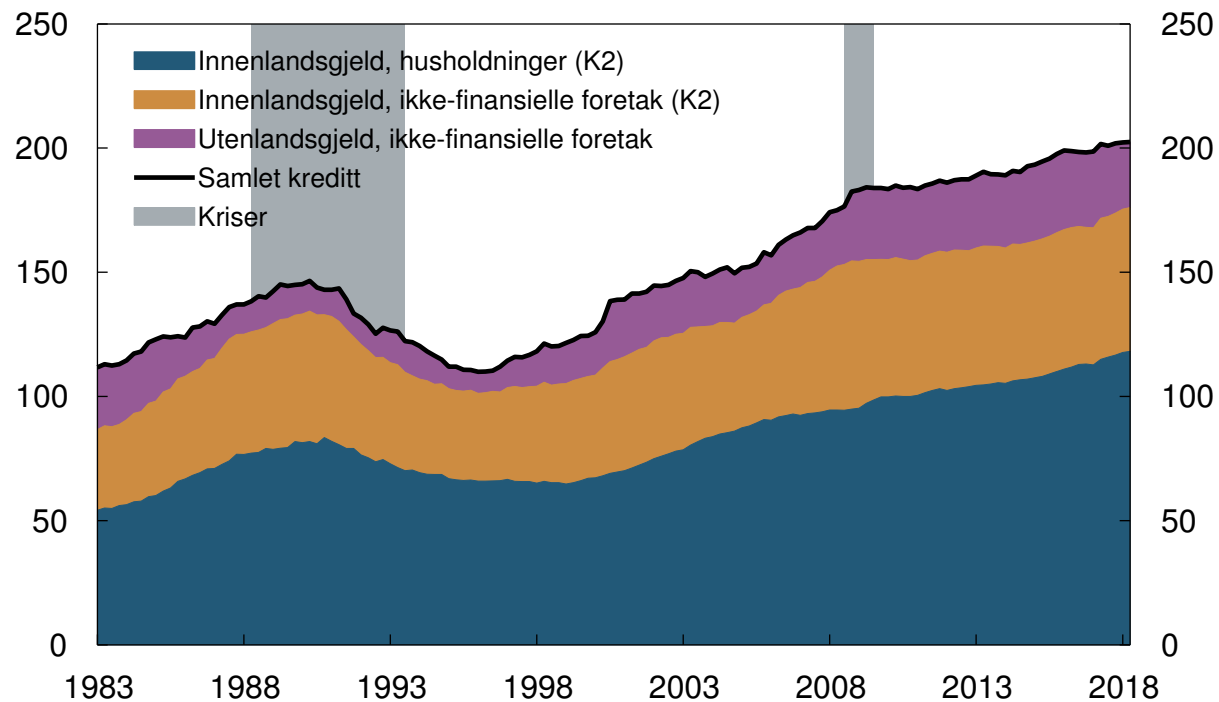
Kilde: BIS

Figur 5.2 Kapitaldekning i europeiske banker. Prosent. 3. kv. 2014 – 1. kv. 2018

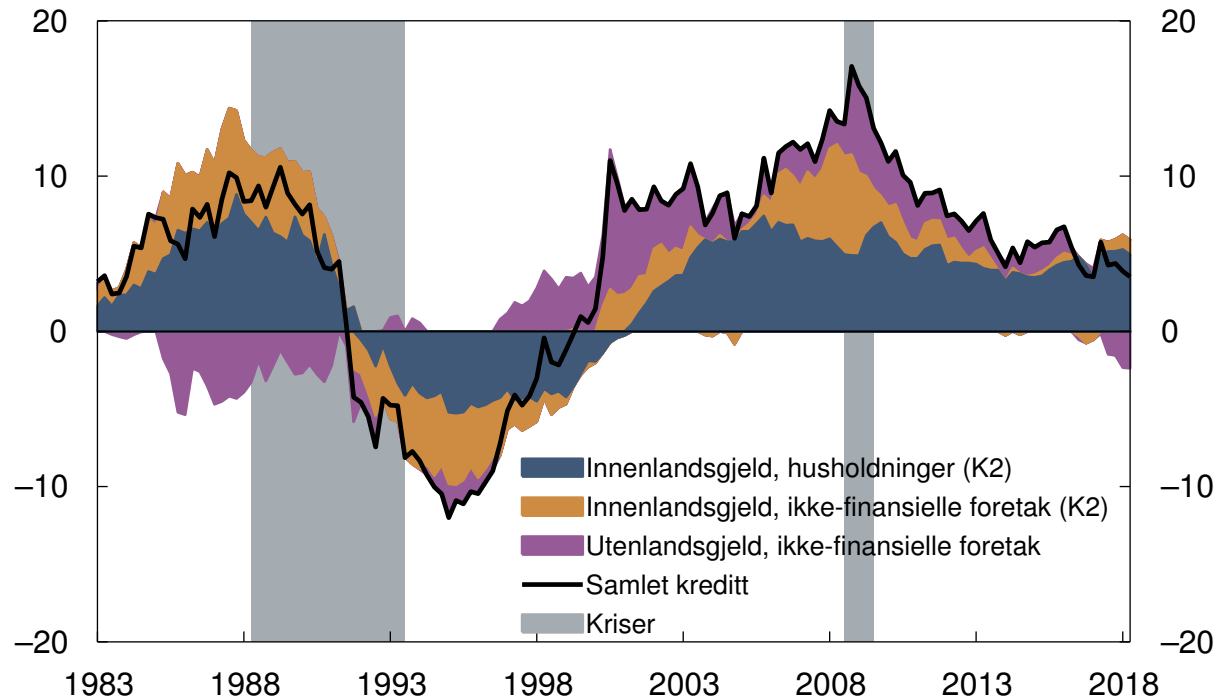
Kilde: EBA

Figur 5.3 Kreditt for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge.
Prosent. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2018

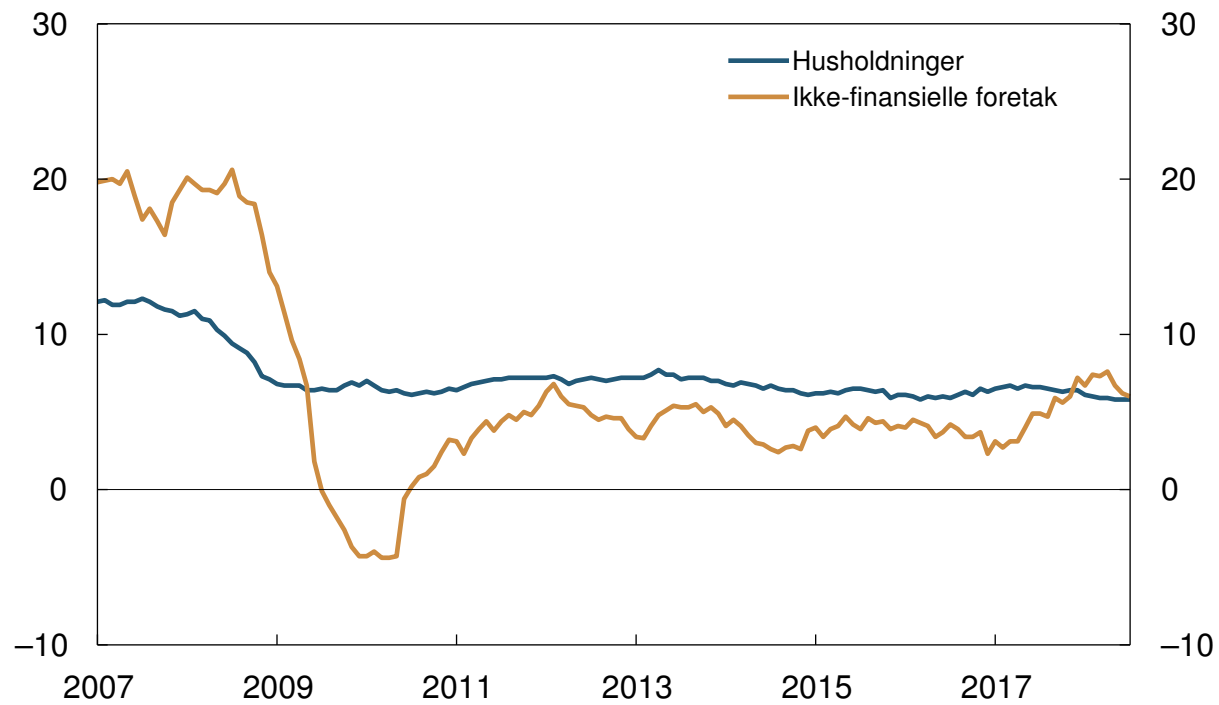
Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.4 Dekomponert kredittgap.¹⁾ Kreditt for Fastlands-Norge som andel av BNP for Fastlands-Norge. Prosentenheter. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2018

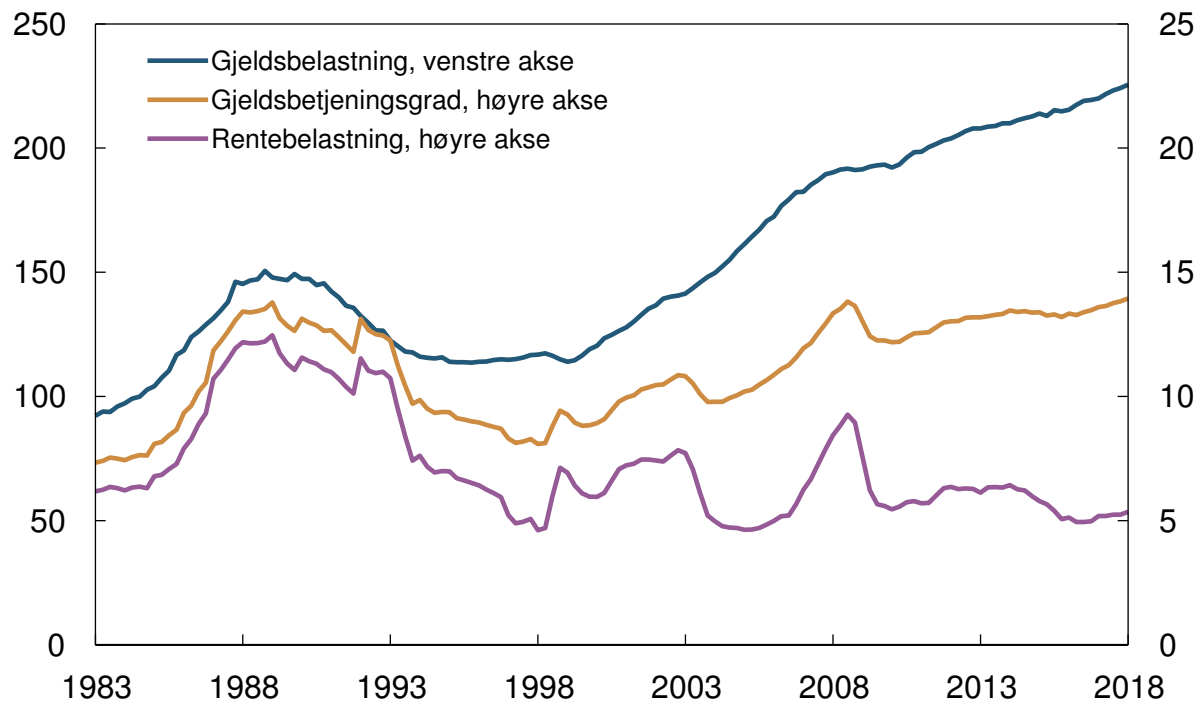
1) Beregnet som avvik fra trend. Trenden er anslått ved ensidig, utvidet HP-filer med lambda = 400 000. HP-fileret er beregnet på data utvidet med en enkel prognose.
Kilder: IMF, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.5 Innenlandsk kreditt til husholdninger og ikke-finansielle foretak i Fastlands-Norge. Tolvmånedersvekst. Prosent. Januar 2007 – juli 2018

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.6 Husholdningenes gjeldsbelastning¹⁾, gjeldsbetjeningsgrad²⁾ og rentebelastning³⁾. Prosent. 1. kv. 1983 – 1. kv. 2018

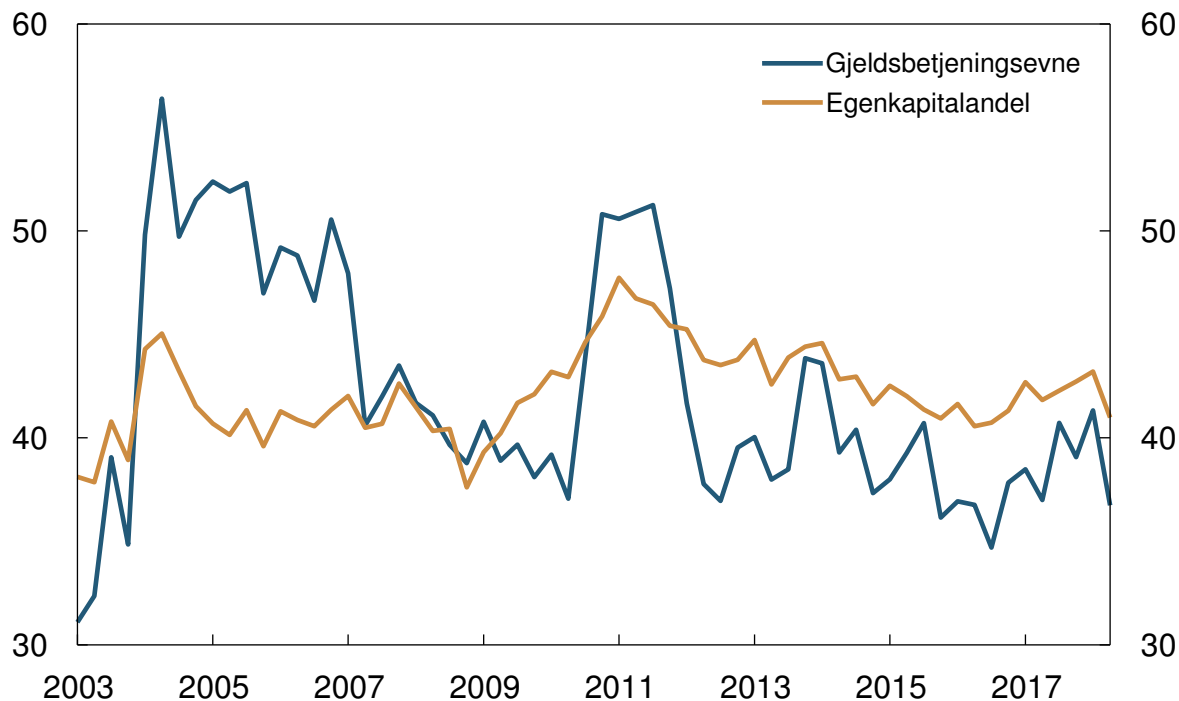
1) Gjeldsbelastning er lånegjeld i prosent av disponibel inntekt. Disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 1. kv. 2000 – 4. kv. 2005 og nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 1. kv. 2018 benyttes veksten i disponibel inntekt uten aksjeutbytte.

2) Gjeldsbetjeningsgrad er renteutgifter og anslått avdrag på lånegjelden med 18 års nedbetalingstid som andel av summen av disponibel inntekt og renteutgifter.

3) Rentebelastning er renteutgifter som andel av summen av disponibel inntekt og renteutgifter.

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.7 Gjeldsbetjeningsevne¹⁾ og egenkapitalandel i børsnoterte foretak²⁾.
Prosent. 1. kv. 2003 – 2. kv. 2018

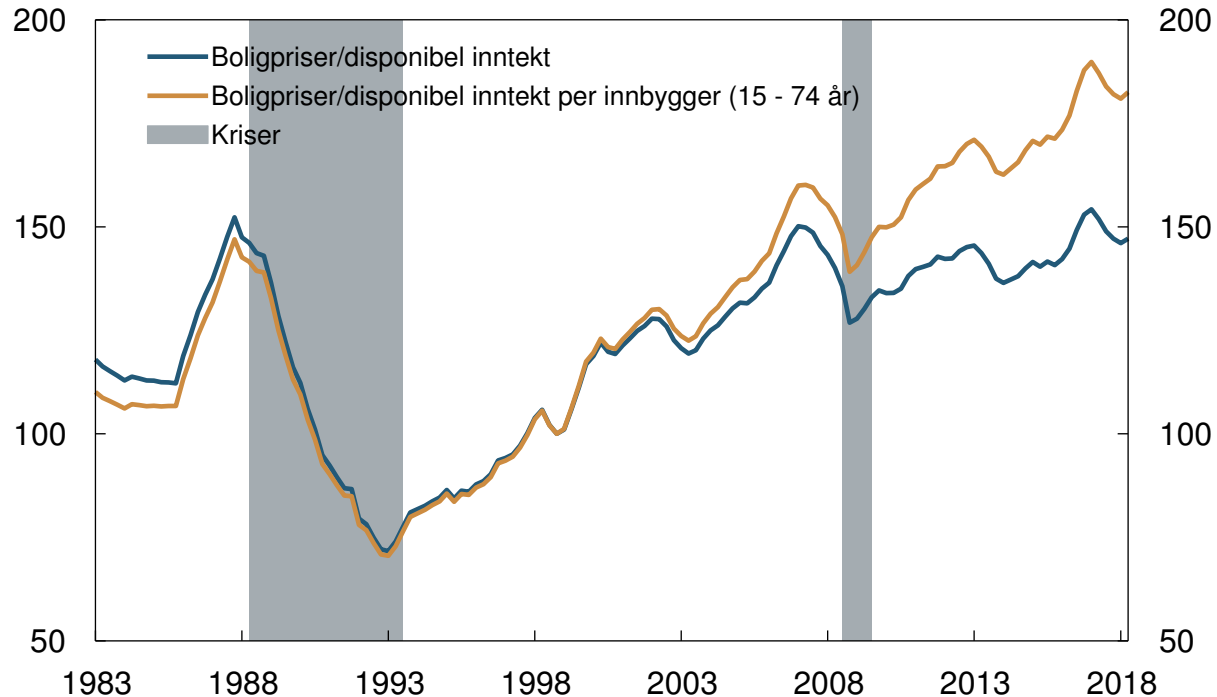

1) Driftsresultat før driftsmessige av- og nedskrivninger (EBITDA) siste fire kvartaler i prosent av netto rentebærende gjeld.

2) Norskregistrerte ikke-finansielle foretak på Oslo Børs, ekskludert foretak innen utvinning av olje og gass. Norsk Hydro er ekskludert t.o.m. 3. kv. 2007.

Kilder: Bloomberg og Norges Bank

Figur 5.8 Boligpriser i forhold til disponibel inntekt¹⁾.
Indeks. 4. kv. 1998 = 100. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2018

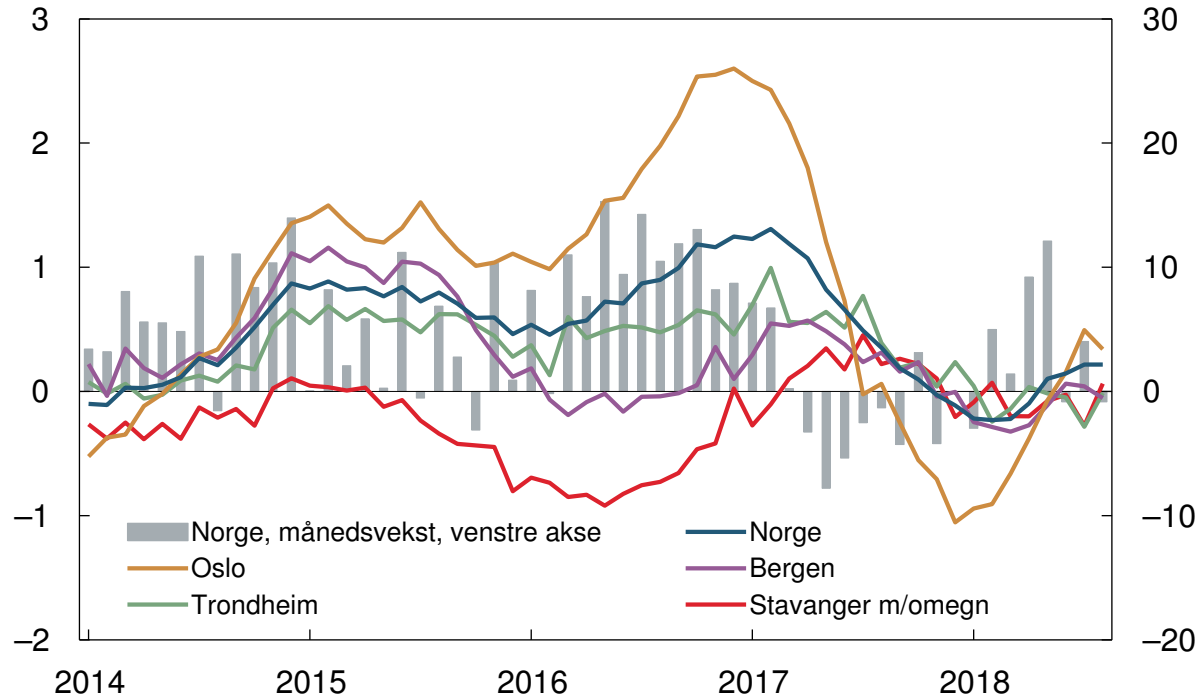

1) Disponibel inntekt er korrigert for anslått reinvestert aksjeutbytte i 1. kv. 2000 – 4. kv. 2005 og nedsettelse av egenkapital i 1. kv. 2006 – 3. kv. 2012. For 1. kv. 2015 – 2. kv. 2018 benyttes veksten i disponibel inntekt uten aksjeutbytte.

Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF), Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

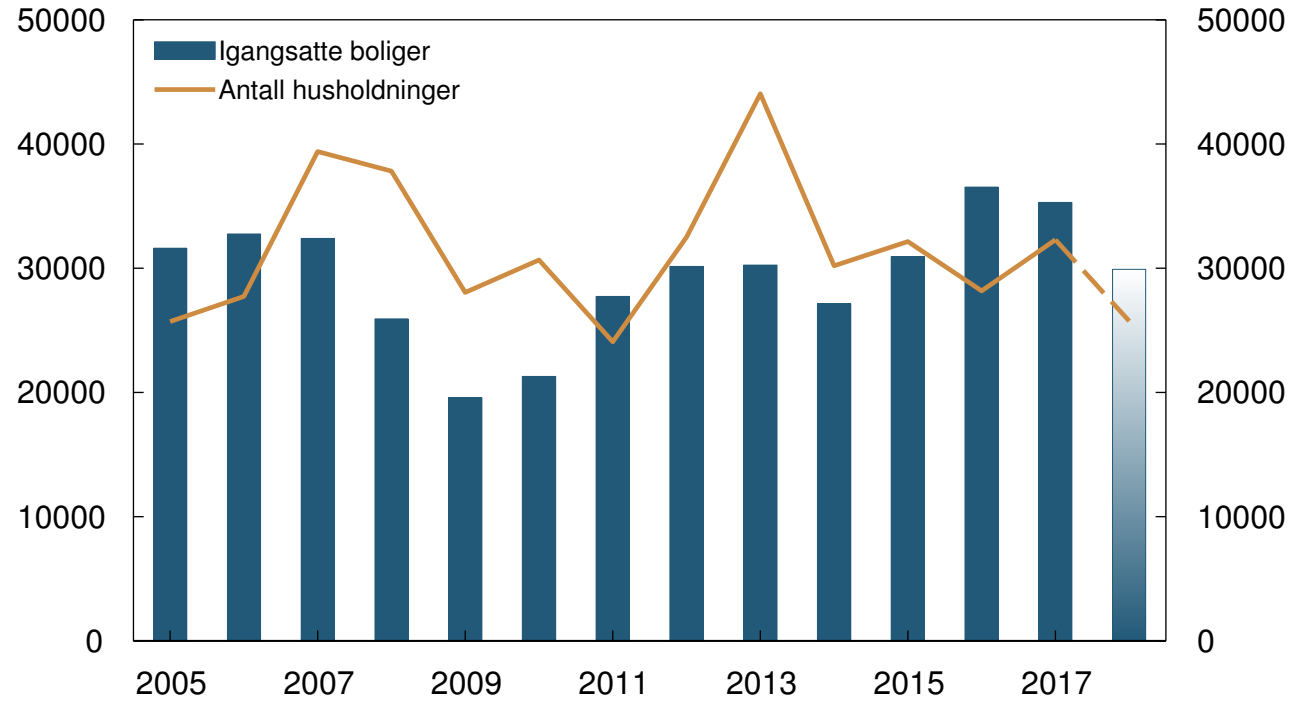
Figur 5.9 Boligpriser. Tolvmånedersvekst¹⁾ og sesongjustert månedsvekst.
Prosent. Januar 2014 – august 2018

1) Tolvmånedersvekst i byene og Norge på høyre akse.
Kilder: Eiendom Norge, Eiendomsverdi og Finn.no

Figur 5.10 Boligbygging og husholdninger i Norge.

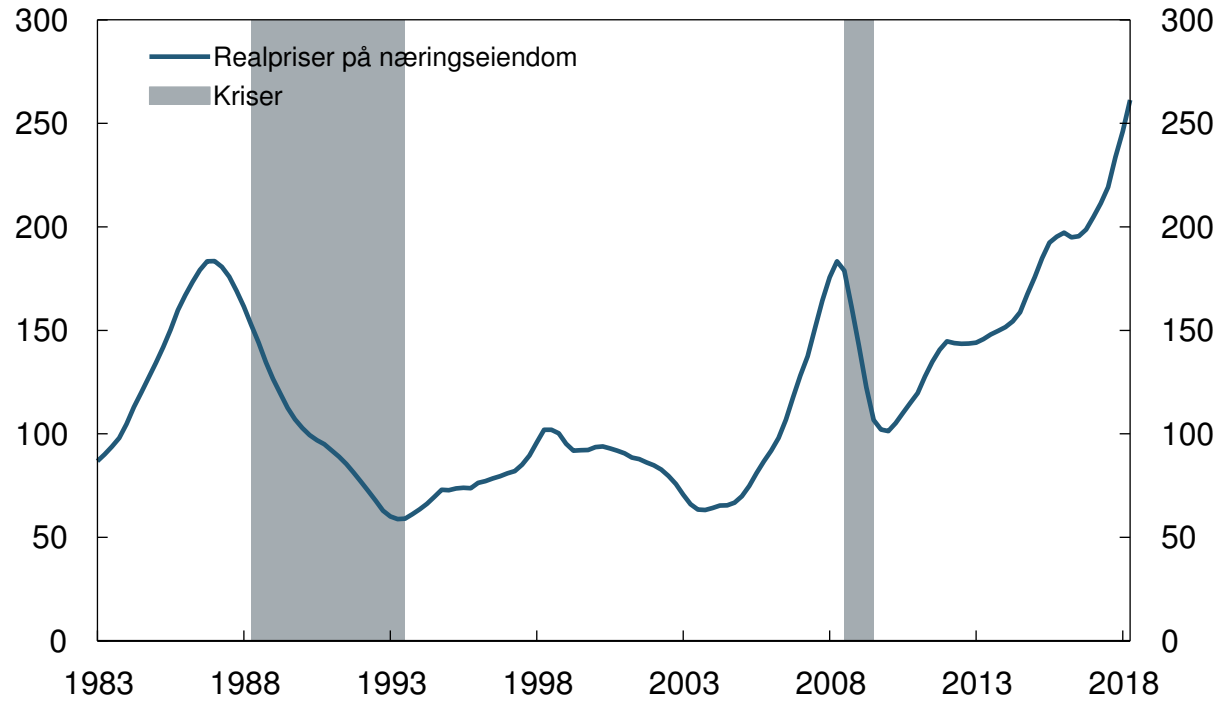
Antall boliger og endring i antall husholdninger. 2005 – 2018 ¹⁾

1) Anslag for igangsetting og endring i antall husholdninger for 2018.

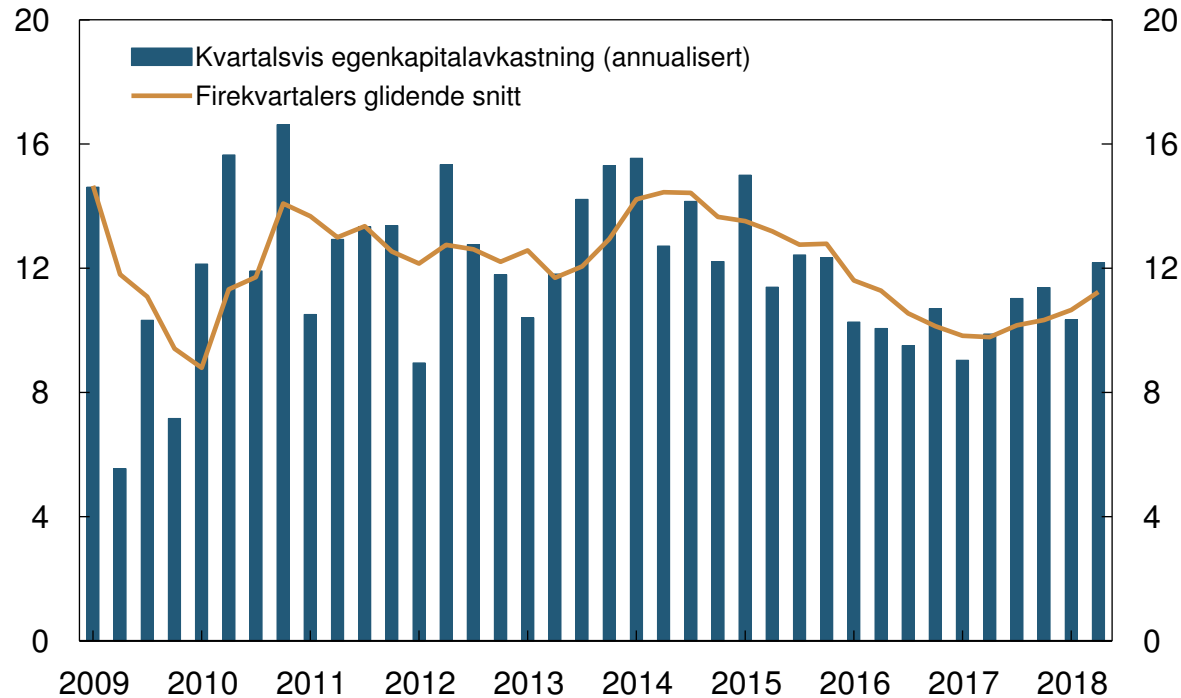
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.11 Realpriser på næringsseiendom.¹⁾
Indeks. 1998 = 100. 1. kv. 1983 – 2. kv. 2018

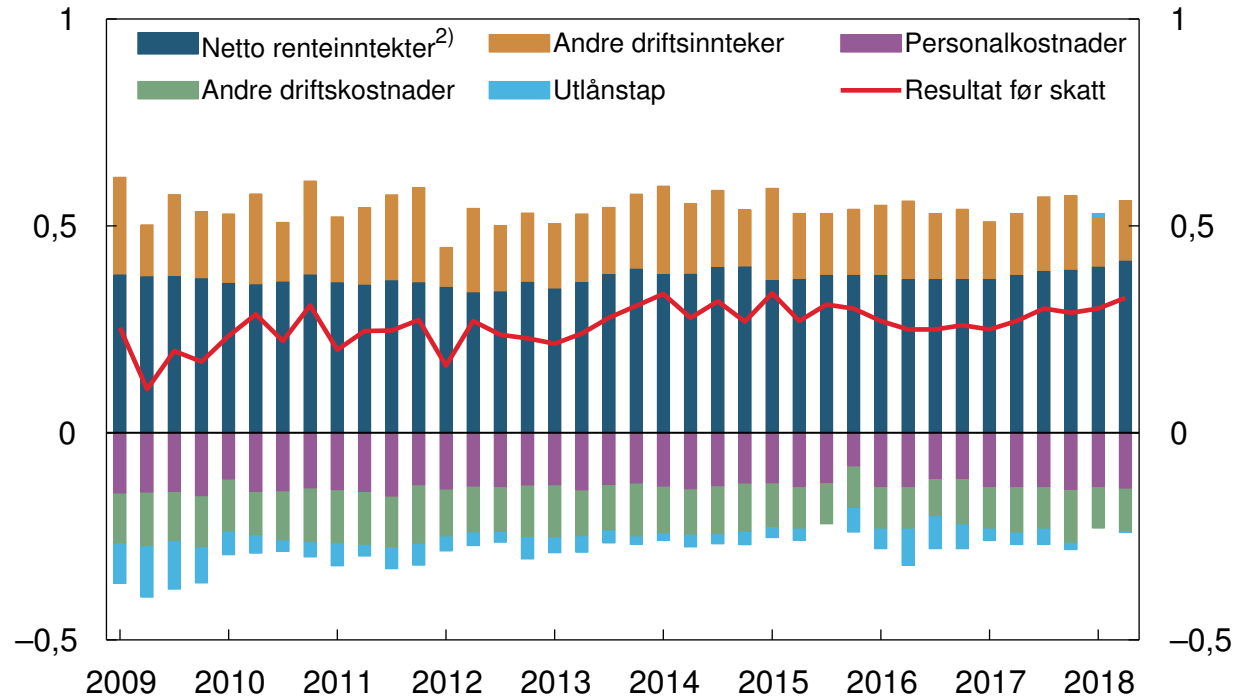
1) Beregnede reelle salgspriser per kvadratmeter på de mest attraktive kontorlokalene i Oslo. Deflatert med BNP-deflatoren for Fastlands-Norge. Gjennomsnittlig salgpris siste fire kvartaler.
Kilder: CBRE, Dagens Næringsliv, OPAK, Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.12 Egenkapitalavkastning i store norske banker¹⁾.
Prosent. 1. kv. 2009 – 2. kv. 2018

1) DNB Bank, Nordea Bank Norge (til og med fjerde kvartal 2016), Sparebanken Vest, SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Sør (fra første kvartal 2014) og SpareBank 1 Østlandet (fra tredje kvartal 2016).
Kilder: Bankenes kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 5.13 Dekomponert resultatutvikling i store norske banker¹⁾.
 Prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital. 1. kv. 2009 – 2. kv. 2018

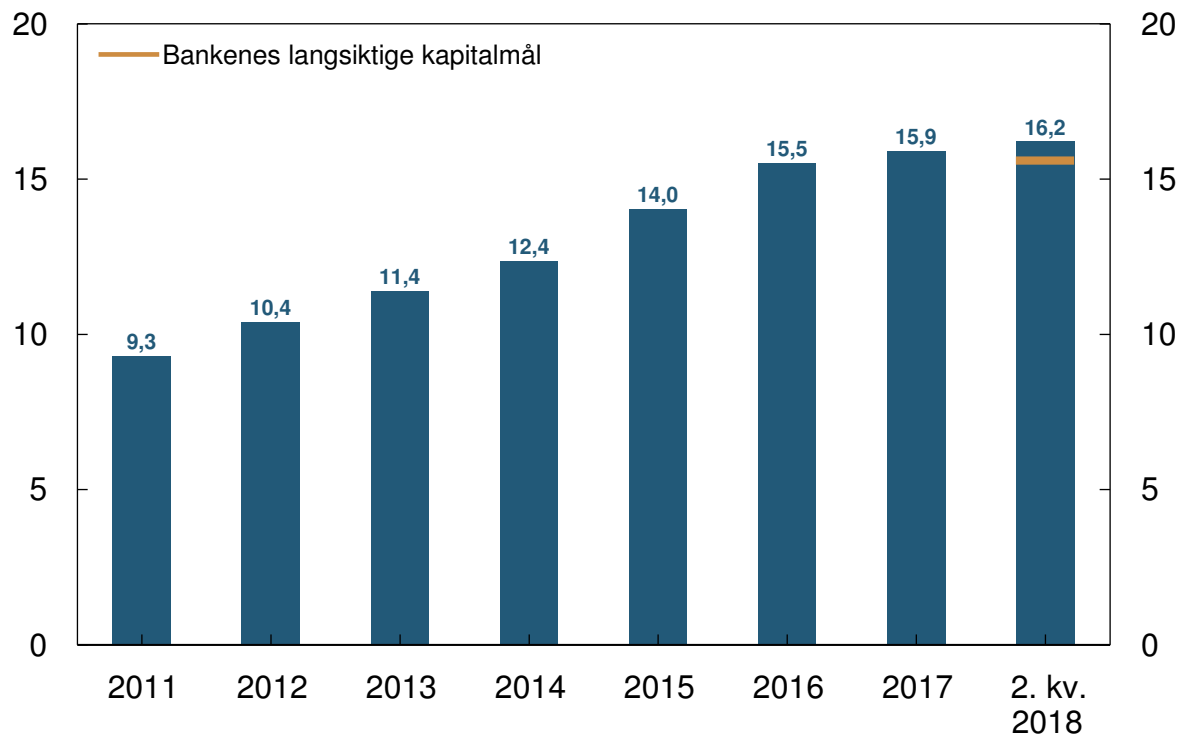

1) DNB Bank, Nordea Bank Norge (til og med fjerde kvartal 2016), Sparebanken Vest, SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Sør (fra første kvartal 2014) og SpareBank 1 Østlandet (fra tredje kvartal 2016).

2) Provisjonsinntekter fra deleide kredittforetak i SpareBank 1-alliansen er omklassifisert fra andre driftsinntekter til netto renteinntekter.

Kilder: Bankenes kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 5.14 Ren kjernekapitaldekning i store norske banker¹⁾.
Prosent. 2011 – 2018²⁾

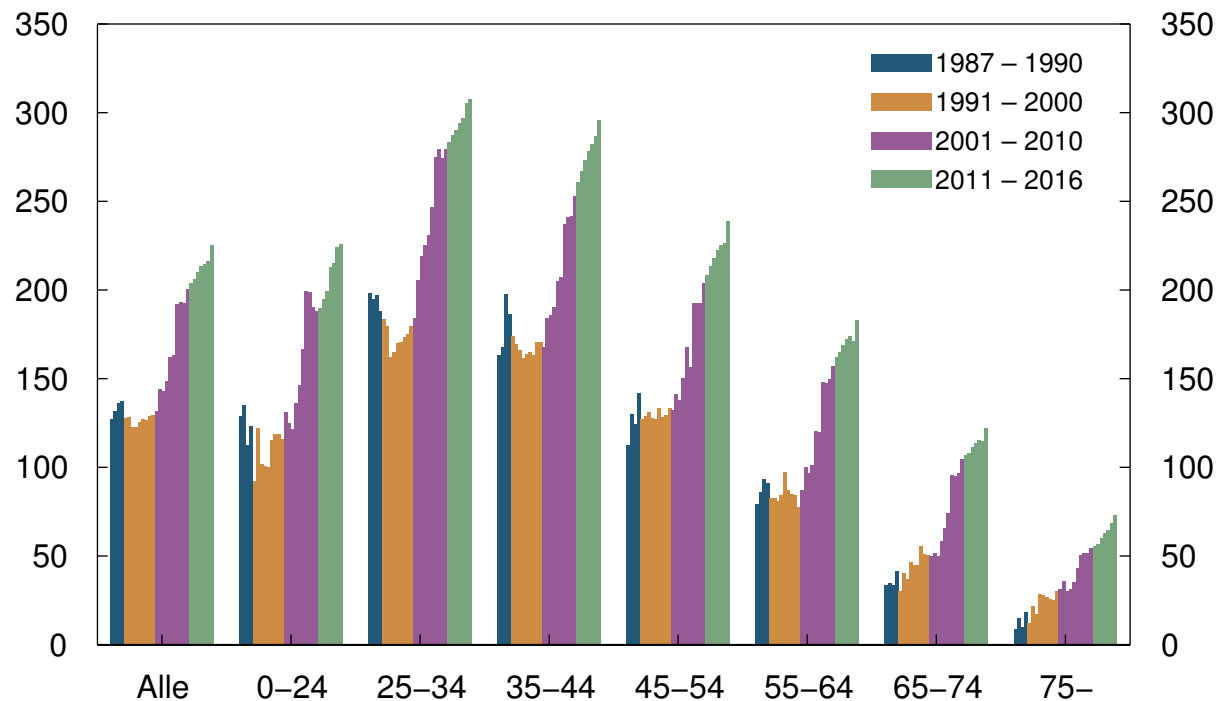

1) DNB Bank, Sparebanken Vest, SpareBank 1 Nord-Norge, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 SR-Bank, Sparebanken Sør (fra 2014) og SpareBank 1 Østlandet (fra 2016).

2) Inkludert hele kvartalsresultatet for 1. og 2. kv. 2018.

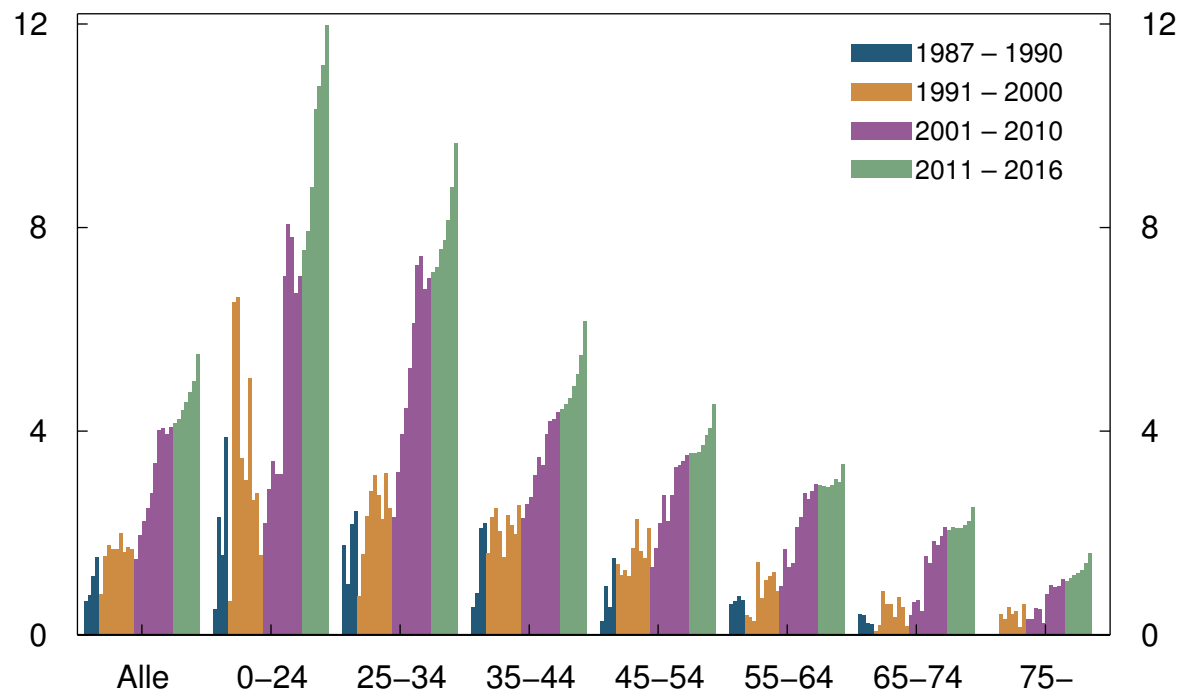
Kilder: Bankenes kvartalsrapporter og Norges Bank

Figur 5.15 Gjeld som andel av inntekt etter skatt. Etter alder på hovedinntektstaker. Prosent. 1987 – 2016

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

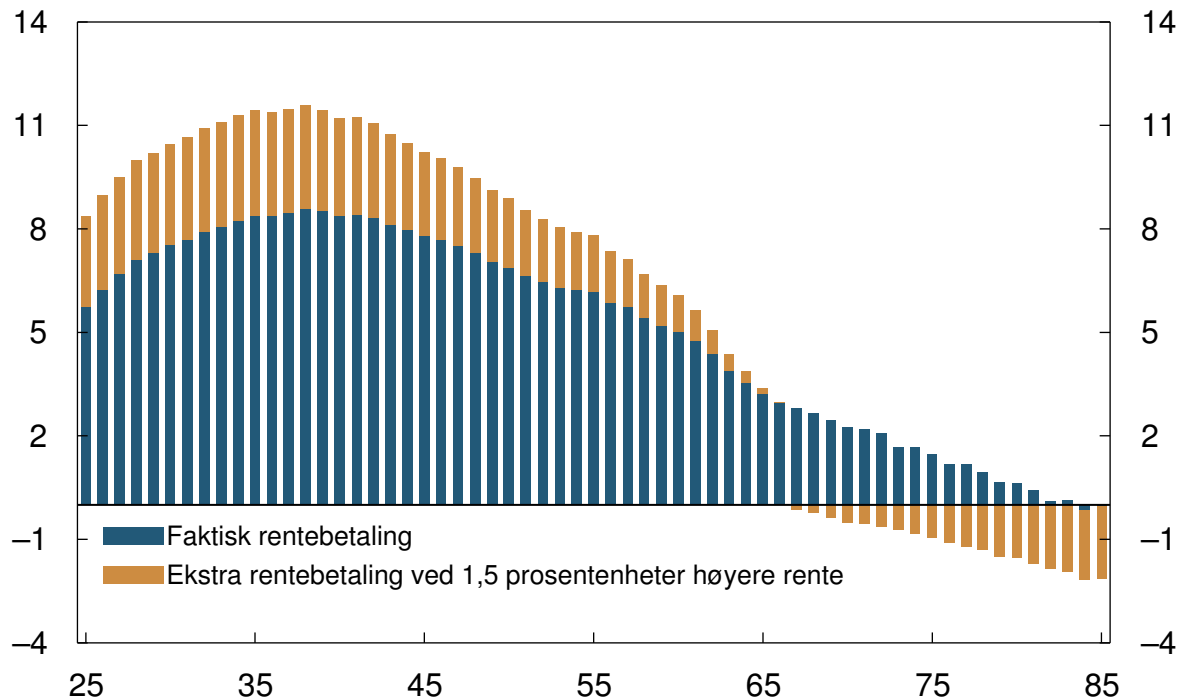
Figur 5.16 Andel husholdninger med gjeld over 5 ganger brutto inntekt. Etter alder på hovedinntektstaker. Prosent. 1987 – 2016

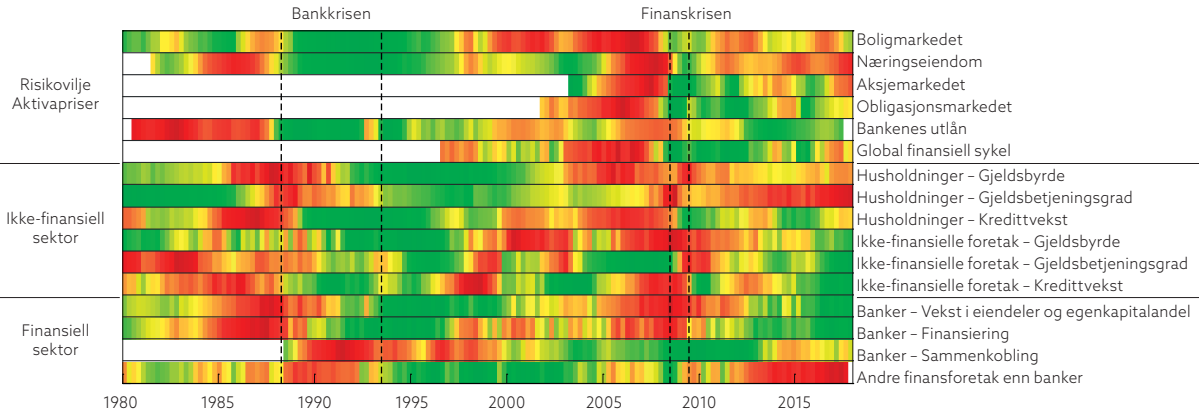
Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Figur 5.17 Netto rentebetaling som andel av inntekt etter skatt. Etter alder på hovedinntektstaker. Prosent. 2016

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Kilder: BIS, Bloomberg, CBRE, Dagens Næringsliv, DNB Markets, Eiendom Norge, Eiendomsverdi, Finn.no, Norges Eiendomsmeglerforbund (NEF), OECD, OPAK, Statistisk sentralbyrå, Thomson Reuters og Norges Bank